

Doğal Kaynakların Kullanımı ve Çevresel Etkileri - 2

1. Aşağıdaki çevre sorunlarından hangisi küresel ölçekte olup etki alanı daha geniştir?

- A) Ses kirliliği
B) Besin kirliliği
C) Işık kirliliği
D) Toprak kirliliği
E) Hava kirliliği

2. Termik santrallerde fosil yakıtların kullanımı sonucu bacalardan çıkan gazlar, partikül maddeler ve tozlar atmosferde birikerek çevre sorunu oluşturur.

Buna göre, termik santrallerin bulunduğu bölgelerde;

- I. hava kirliliği,
II. asit yağmurları,
III. sel ve taşkın

sorunlardan hangilerinin görülmesi beklenir?

- A) Yalnız
B) I ve II
C) I ve III
D) II ve III
E) I, II ve III

3. Madenlerin ve enerji kaynaklarının üretimi, taşınması ve kullanımı sırasında çeşitli çevre sorunları ortaya çıkmaktadır.

Buna göre, aşağıdaki çevre sorunlarından hangisi enerji kaynakları ve madenlerin taşınması sırasında ortaya çıkmaktadır?

- A) Nükleer santrallerdeki sızıntı
B) Doğal gaz ve petrol boru hatlarındaki sızıntı
C) Yer kabuğunda açılan sondajlar veya tüneller
D) Kömürün yakılması sırasında açığa çıkan karbon
E) Madenlerin aranması sırasında kullanılan kimyasal maddeler

4. Yeryüzündeki fosil kaynakların sınırlı olması aşağıdakilerden hangisinin önemini artırmıştır?

- A) Sanayileşmenin
B) Enerji üretiminin
C) Alternatif enerji kaynaklarının
D) Turizm faaliyetlerinin
E) Tarımsal üretimin

5. Aşağıdaki enerji türlerinden hangisinin verimliliği iklim koşullarından etkilenmez?

- A) Rüzgâr enerjisi
B) Gel-git enerjisi
C) Dalga enerjisi
D) Nükleer enerji
E) Güneş enerjisi

6. Arazilerin jeolojik ve jeomorfolojik yapılarının, bitki örtüsü özelliklerinin, su kaynakları ve toprak özelliklerinin dikkate alınarak kullanılmasına arazi planlaması denir.

Buna göre, kaynak kullanımında arazi planlaması yapılmasının nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Mevcut kaynaklardan verimli ve sürdürülebilir faydalanmayı sağlamak
B) Nüfusun ihtiyacı olan kaynakları çeşitlendirmek
C) Sanayinin ihtiyacı olan yeni kaynaklar bulmak
D) Üretim ile tüketim arasında dengeyi sağlamak
E) Kaynak üretimini ve kullanımını artırmak

7. Dünyada doğal kaynak kullanımı ülkelere göre farklılık göstermektedir. Örneğin İsveç'teki ormancılık politikalarının iki ana unsurunu sürdürülebilir üretim ile biyoçeşitliliğin korunması oluşturmaktadır. Bu bakımdan kesim yapılmış yerlerin tekrar ağaçlandırılmasının yanı sıra meşe, kayın, gürgen vb. geniş yapraklı değerli ağaçların korunmasına dair maddeler İsveç Ormancılık Kanunu'nda oldukça önemli bir yere sahiptir. İsveç'in sahip olduğu orman varlığını sürdürülebilir ve çevre duyarlılığı çerçevesinde işletmesi hem ülke ekonomisi hem de çevrenin korunması adına olumlu bir durum teşkil etmektedir. Buna karşın, Endonezya, son yıllarda uyguladığı yanlış politikalar sonucu sahip olduğu orman varlığının büyük bölümünü kaybetmiştir. Çıkarıcı ve bilinçsiz tutum nedeniyle ülkede sadece 2012'de 8400 km²lik ormanlık alan yok edilmiştir. Bu alanlar, ağırlıklı olarak palm yağı üretilen tarlalara dönüştürülmektedir.

Buna göre, İsveç ve Endonezya'da doğal kaynak kullanımının farklılık göstermesi aşağıdakilerden hangisiyle ilgilidir?

- A) Gelişmişlik düzeyleriyle
B) Orman alanlarının genişliğiyle
C) Toplam nüfuslarının farklı olmasıyla
D) Coğrafi konumlarının farklı olmasıyla
E) Yer şekillerinin farklılığıyla

Doğal Kaynakların Kullanımı ve Çevresel Etkileri - 2

8. Fosil kaynakların kullanımının olumsuz etkilerinden biri de hava kirliliğine neden olmaktadır.

Buna göre;

- I. termik santraller
- II. nükleer santraller
- III. hidroelektirik santraller

enerji üretim tesislerden hangileri hava kirliliğine neden olur?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) I ve III

9. Geri dönüşüm, atıkların birtakım işlemlerden geçirildikten sonra ikinci bir ham madde özelliği kazanmasını sağlamaktır. Gelişmiş ülkelerde bu çalışma daha yaygın olarak görülmektedir.

Buna göre, aşağıdaki ülkelerden hangisinin geri dönüşüm konusunda daha duyarlı olduğu söylenebilir?

- A) Malezya B) Hindistan C) Finlandiya
D) Pakistan E) Paraguay

10. Atıkların bazı işlemlerden sonra ikincil ham madde özelliği kazanması geri dönüşüm olarak adlandırılmaktadır. Geri dönüşüm sürecinin sağladığı pek çok yarar vardır.

Aşağıdakilerden hangisi bu yararlardan biri değildir?

- A) Çevre kirliliğinin azalması
B) Doğal kaynakların korunması
C) Enerji tasarrufu sağlanması
D) Ekonomik katkı sağlanması
E) Yeni doğal kaynak üretilmesi

(2019 AYT)

11. İnsan etkisine bağlı olarak doğal sistemlerde meydana gelen değişimler bütün canlı yaşamını ciddi oranda etkiler. Bu etkinin artarak devam etmesi hâlinde doğal sistemlerde geri dönülmez sorunların yaşanacağı öngörülmektedir.

Aşağıdakilerden hangisinin devam etmesi durumunda gelecekte bu sorunlar daha fazla ortaya çıkacaktır?

- A) Enerji üretiminde fosil kaynakların kullanımının teşvik edilmesi
B) İhtiyaç duyulduğu kadar tüketim yapılarak israfın önlenmesi
C) Enerji verimliliği yüksek teknolojilere geçilerek enerji tasarrufunun sağlanması
D) Mevcut ormanların korunması ve ağaçlandırma faaliyetlerinin artırılması
E) Atıkların geri dönüştürülerek tekrar kullanımının sağlanması

(2019 AYT)

12. Sülfür ve azot oksit gibi kimyasal maddelerin atmosferde su buharı ile birleşerek aside dönüşmesi ve bu asidin yağış olarak yeryüzüne inmesi asit yağışları olarak adlandırılmaktadır.

Bu yağışların etkili olduğu alanlarda;

- I. kimyasal ve biyolojik özelliklerinin bozulması nedeniyle topraktaki verimin düşmesi,
- II. akarsu ve göl sularının pH değeri değiştiği için su ekosistemlerinin olumsuz etkilenmesi,
- III. akarsu, göl ve yer altı sularına ait rezervlerin önemli oranda azalması

sorunlarından hangileri görülebilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

(2021 AYT)

Doğal Kaynakların Kullanımı ve Çevresel Etkileri - 1

1. Sanayi üretiminin fazla olduğu yerlerde fosil yakıtların fazlaca kullanılmasına bağlı olarak bazı çevre sorunları yaşanmaktadır.

Buna göre, aşağıda verilen ülkelerin hangisinde bu sebepten dolayı oluşacak çevre sorunlarının daha fazla görülmesi beklenir?

- A) Libya B) Nijerya C) Venezuela
D) İngiltere E) Norveç

2. Enerji kaynaklarından bazılarının kullanımı sonucunda ortaya çıkan karbondioksit, metan, diazotoksit gibi gazlar sera etkisi yaparak küresel iklim değişikliğine neden olmaktadır.

Bu kaynaklar arasında;

- I. Güneş,
II. petrol,
III. doğalgaz,
IV. rüzgâr

verilenlerden hangileri gösterilir?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

3. Maden işletmelerinin çevresel etkileri arasında;

- I. açık maden işletmelerinin doğal peyzajı bozması,
II. bazı maden işletmelerinin çevresindeki tarım ve yerleşme alanlarının toz etkisi altında kalması,
III. bitki örtüsünün tahrip edilmesine bağlı olarak erozyonun hız kazanması

verilenlerden hangileri gösterilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

4. Uluslararası alanda sulak alanların korunması amacıyla imzalanan anlaşma aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Ramsar Sözleşmesi
B) Barcelona Antlaşması
C) Kyoto Protokolü
D) Washington Antlaşması
E) Bern Antlaşması

5. Doğal kaynakların kullanıma açılabilmesi için öncelikle aşağıdakilerden hangisi gereklidir?

- A) Ekonomik açıdan değerli olması
B) Doğada yeteri kadar bulunması
C) Kullanımına ait yöntemlerin gelişmiş olması
D) Kullanım alanının geniş olması
E) Stratejik bir öneme sahip olması

6. Akarsular üzerine elektrik enerjisi üretmek amacıyla kurulan barajların tarım alanları üzerinde olumsuz bir etkiye sahip olduğu söylenebilir.

Bu durumun gerekçesi olarak aşağıdakilerden hangisi gösterilir?

- A) Sulama olanakları sunması
B) Bazı yerleşim yerlerini istila etmesi
C) Üzerinde balıkçılık faaliyetlerinin yapılması
D) Barajların bulunduğu yerde iklimi ılımanlaştırması
E) Alüvyonların delta ovalarına ulaşmasını engellemesi

Doğal Kaynakların Kullanımı ve Çevresel Etkileri - 1

7. Orman alanlarının sürdürülebilir kullanımı için;

- I. kâğıt üretiminde hızlı büyüyen ağaç türlerinin tercih edilmesi,
- II. kurumaya yüz tutmuş ağaçların kesilmesi ve yerine yenilerinin yetiştirilmesi,
- III. doğal bitki örtüsü kesilerek yerine kereste potansiyeli daha yüksek ağaçların dikilmesi

verilenlerden hangileri yapılabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

8. I. Elektrik enerjisi elde edilmesi
II. Tarihi yerlerin sular altında kalması
III. Tarım alanların sulanması
IV. Bazı hayvan türlerinin zarar görmesi
V. Nehirde yaşayan canlıların yaşam alanını sınırlandırması

Yukarıda verilenlerden hangileri barajların olumlu etkileri arasında gösterilir?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve IV
D) III ve V E) IV ve V

9. Özellikle toprak kaynakları sağlıklı gıda üretiminin temelidir. Tüm dünyada gıda üretiminde kullanılan toprak miktarı ise sınırlıdır. Bu sebeple bu kaynakların gelecek nesillerin de yeterince yararlanabileceği şekilde kullanılması gereklidir.

Verilen bilgilerde toprak kaynaklarının kullanımında aşağıdakilerden hangisinin önemi vurgulanmıştır?

- A) Verimli doğal kaynak kullanımı için teknolojik imkânlardan yararlanılması
B) Doğal kaynaklar kullanılırken sürdürülebilir politikaların izlenmesi
C) Doğal kaynak kullanımında en ekonomik olan politikaların izlenmesi
D) Doğal kaynak kullanımı için yapılan kontrollerin gerekliliği
E) İnsan ihtiyaçlarının sınırlandırılması

10. Dünya'da kentsel nüfusun giderek artmakta olduğu ve bu artışın devam edeceği öngörülmektedir. Günümüzde yaklaşık 1/2 oranında olan kentsel nüfusun artarak, 2030'lu yılların ortalarında, 2/3 oranına yükseleceği ve bunun sonucunda 7 milyar civarındaki nüfusun kent alanlarında yaşayacağı tahmin edilmektedir.

Bu bilgilerden hareketle;

- I. kent alanlarının genişlemesi,
- II. orman ve mera alanlarının daralması,
- III. deprem ve volkanizma olaylarında artış görülmesi

verilenlerden hangilerinin gerçekleşmesi beklenir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

11. Yanlış arazi kullanımı doğal çevreyi etkilediği kadar insanları da olumsuz etkilemektedir.

Bu duruma örnek olarak aşağıdakilerden hangisi gösterilir?

- A) Küresel ısınma sonucunda bazı sulak alanların yok olması
B) Bitki örtüsünün tahrip olduğu yerlerde bazı canlı türlerinin yok olması
C) Maki bitki örtüsünün tahrip edildiği yerlerde garig bitki örtüsünün gelişmesi
D) Tarım alanlarının daralması sonucunda gıda fiyatlarının artış göstermesi
E) Sanayi atıklarının yerüstü sularına karışması sonucunda su ekosistemlerinin bozulması

12. Çevre sorunlarının önlenmesi için geliştirilen stratejiler arasında aşağıda verilenlerden hangisi yoktur?

- A) Çevreye duyarlı teknolojilerin geliştirilmesi
B) Çevre duyarlılığı konusunda halkın bilinçlendirilmesi
C) Nüfus artış hızını artıracak politikaların uygulanması
D) Çevre korunmasına yönelik yasal düzenlemelerin yapılması
E) Doğal çevrenin korunması amacıyla sivil toplum örgütlerinin kurulması

Bölgesel ve Küresel Örgütler - 2

1. • İkinci Dünya Savaşı'nı kazanan devletlerin önderliğinde savaş sonrası çıkabilecek anlaşmazlıkları çözmek amacıyla kurulmuştur. Türkiye kurucu üyeleri arasında yer almaktadır.
- 1969 yılında İsrail'in işgali altındaki Mescidi Aksa'nın yakılmasına tepki olarak kurulmuştur. Merkezi Suudi Arabistan'ın Cidde şehrinde olan örgütün 57 üyesi bulunmaktadır.
- Üye ülkelere kendi kendine yetecek ekonomik gelişme ve istihdamı sağlamak, gelişmekte olan ülkelerin ekonomik kalkınmalarına katkı sağlamak amacıyla 1961 yılında kurulmuştur.
- 1960 yılında kurulan örgütün amacı; petrol fiyatlarını belirlemenin yanı sıra üye ülkelerin petrol politikalarını koordine etmek, verimli, ekonomik ve düzenli üretimi sağlamaktır.

Aşağıdaki örgütlerden hangisi ile ilgili bilgi verilmemiştir?

- A) Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü
B) Birleşmiş Milletler
C) İslam İşbirliği Teşkilatı
D) Kuzey Atlantik Savunma Örgütü
E) Petrol İhraç Eden Ülkeler Örgütü

2. **Aşağıdakilerden hangisi Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi'nin daimi üyesi değildir?**

- A) İtalya
B) ABD
C) Çin
D) İngiltere
E) Rusya Federasyonu

3. I. Karadeniz Ekonomik İşbirliği
II. Bağımsız Devletler Topluluğu
III. İslam İşbirliği Teşkilatı

Yukarıdaki uluslararası örgütlerden hangilerinin merkezi İstanbul'da yer almaktadır?

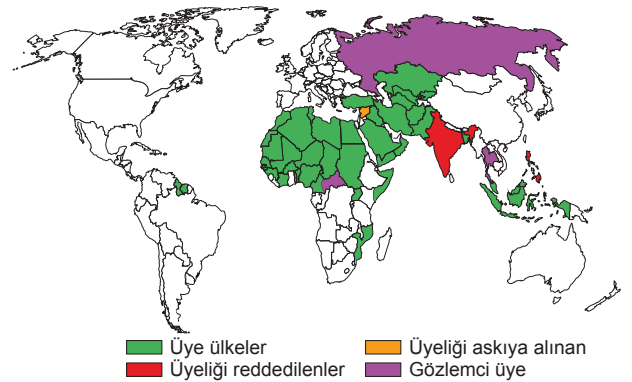
- A) Yalnız I
B) Yalnız II
C) I ve II
D) II ve III
E) I, II ve III

4. Türkiye, 31 Temmuz 1959'da ortaklık başvurusunda bulunmuştur. Türkiye'nin başvurusunu kabul ederek üyelik koşulları gerçekleşinceye kadar geçerli olacak bir ortaklık anlaşması imzalanmasını önermiştir. 12 Eylül 1963 tarihinde imzalanan Ankara Anlaşması, 1 Aralık 1964 tarihinde yürürlüğe girmiştir. 1973 yılında yürürlüğe giren Katma Protokol ile Ankara Anlaşması'nda öngörülen hazırlık süreci sona ermiş ve Geçiş Dönemi'ne ilişkin koşullar belirlenmiştir. Bu dönemde taraflar arasında sanayi ve tarım ürünlerinin yanı sıra kişilerin serbest dolaşımının sağlanması ile Gümrük Birliği'nin tamamlanması öngörülmüştür.

Yukarıdaki parçada Türkiye ile hangi örgüt arasındaki ilişkiden bahsedilmektedir?

- A) BM (Birleşmiş Milletler)
B) NATO (Kuzey Atlantik Savunma Örgütü)
C) AB (Avrupa Birliği)
D) OECD (Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü)
E) KEİ (Karadeniz Ekonomik İşbirliği)

5. Aşağıda uluslararası örgütlerden bir tanesinin üyelik durumunu gösteren bir harita verilmiştir.

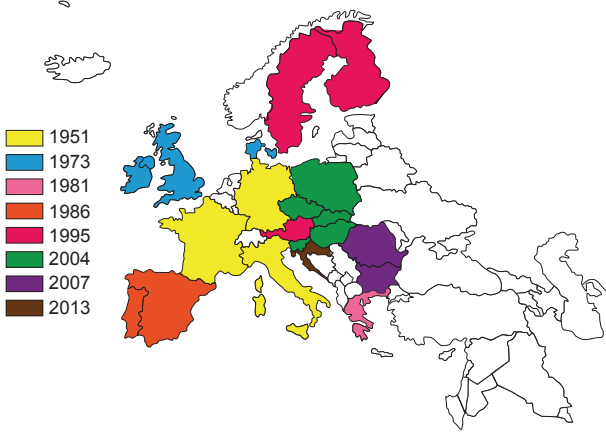
■ Üye ülkeler
■ Üyeligi reddedilenler
■ Üyeligi askiya alınan
■ Gözlemci üye

Bu örgüt aşağıdakilerden hangisidir?

- A) OECD (Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü)
B) BM (Birleşmiş Milletler)
C) BDT (Bağımsız Devletler Topluluğu)
D) İİT (İslam İşbirliği Teşkilatı)
E) NATO (Kuzey Atlantik Savunma Örgütü)

Bölgesel ve Küresel Örgütler - 2

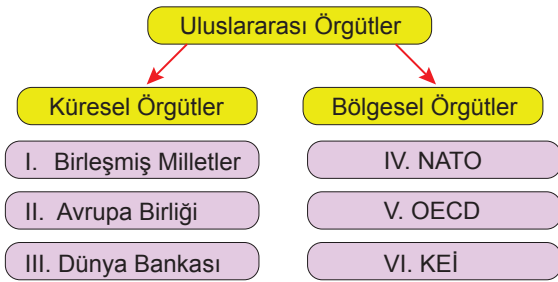
6. Aşağıda, Avrupa Birliği'nin 2020 yılı öncesindeki üye ülkeler ve üyelik tarihlerini gösteren bir harita verilmiştir.

Haritadan faydalanarak aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

- Birliğin en eski üyeleri İngiltere ve İrlanda'dır
- Portekiz ve İspanya, İsveç'ten sonra üye olmuştur
- İsviçre, Birliğe aday ülke statüsündedir.
- Fransa ve Almanya, birliğin ilk üyelerindedir.
- Birliğe en son üye olan devlet Yunanistan'dır

7. Aşağıdaki çizelgede uluslararası örgütlerin etki alanlarına göre yapılan sınıflandırmada bir hata yapılmıştır.

Bu hatanın düzeltilmesi için aşağıdakilerden hangisi yapılmalıdır?

- I numaralı örgüt Bölgesel Örgüt grubuna alınırsa
- II ve V numaralı örgüt yer değiştirilirse
- III ve IV numaralı örgüt yer değiştirilirse
- VI numaralı örgüt Küresel Örgüt grubuna alınırsa
- Sınıflandırma Ekonomik ve Siyasi örgüt şeklinde yapılırsa

8. Aşağıdaki tabloda iki ülkenin üye olduğu bazı uluslararası örgütler gösterilmiştir.

Uluslararası Örgütler	K Ülkesi	M Ülkesi
BM Güvenlik Konseyi Daimî Üyesi		x
NATO	x	
Şanghay İş birliği Örgütü		x
G-20	x	x
D-8	x	

Tabloda verilen K ve M ülkeleri, aşağıdakilerin hangisinde doğru eşleştirilmiştir?

K Ülkesi	M Ülkesi
A) Almanya	Fransa
B) Endonezya	Rusya Federasyonu
C) Türkiye	Çin
D) İtalya	ABD
E) Hindistan	İngiltere

9. Bugünkü Avrupa Birliği'nin temellerini oluşturan 1957 Roma Antlaşması'nı imzalamak ve ekonomik topluluğun bir üyesi olmak için davet edilmişti. Ancak o dönem bunu kabul etmedi. Daha sonra 1969 yılında kendi başvurusu üzerine üyeliği kabul edildi ve 1973'te birliğe üye oldu. 2016 yılında referandum sonucunda halkın büyük kısmı üyelikten çekilmeye evet dedi ve ülke 2020 yılında resmi olarak birlikten ayrıldı.

Parçada bahsedilen ülke aşağıdakilerden hangisidir?

- İsveç
- Norveç
- İsviçre
- Danimarka
- İngiltere

10. Aşağıda, bir küresel örgütün kuruluş amaçlarından bazıları verilmiştir.

- Üye ülkelere kendi kendine yetecek ekonomik gelişme ve istihdam sağlamak
- Gelişmekte olan ülkelerin ekonomik kalkınmalarına destek sağlamak
- Uluslararası ticaretin gelişmesini desteklemek

Amaçları belirtilen bu örgüt aşağıdakilerden hangisidir?

- Birleşmiş Milletler (BM)
- İslam İşbirliği Teşkilatı (İİT)
- Petrol İhraç Eden Ülkeler Örgütü (OPEC)
- Kuzey Atlantik Antlaşması Örgütü (NATO)
- Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü (OECD)

Bölgesel ve Küresel Örgütler - 1

1. Birleşmiş Milletler Örgütü'ne üye ülkelerden beş tanesi alınan kararlarda veto hakkına sahiptir. Bu beş ülkeden birinin veto ettiği karar yürürlüğe girememektedir. Bu nedenle bu örgütün demokratik bir yapıda olmadığı söylenebilir.

Aşağıdaki ülkelerden hangisi bu beş ülkeden biri değildir?

- A) Almanya B) Rusya C) Çin
D) Fransa E) İngiltere

2. Türkiye, Birleşmiş Milletler'e 1945 yılında üye olmuş ve üye olduktan sonra bazı ülkelere asker göndermiştir.

Bu ülkeler arasında;

- I. Somali,
II. Bolivya,
III. Bosna-Hersek

verilenlerden hangileri gösterilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) I ve III E) I, II ve III

3. 1949 yılında Sovyetler Birliğine karşı Avrupa'nın güvenliğini sağlamak için ABD öncülüğünde 12 devletin katılımıyla kurulan askeri bir örgüttür.

Bu askeri örgüt aşağıdakilerden hangisidir?

- A) BM B) NATO C) NAFTA
D) IMF E) OECD

4. Aşağıda OPEC ile ilgili olarak verilmiş olan bilgilerden hangisi yanlıştır?

- A) Petrol ihraç eden ülkeler tarafından kurulmuştur.
B) Nijerya ve Cezayir birliğe sonradan katılmıştır.
C) Ekonomi alanında kurulmuş bir örgüttür.
D) Örgüt üye ülkeler üzerinde yaptırım gücüne sahiptir.
E) Uluslararası alanda petrol fiyatları konusunda işbirliğini amaçlar.

5. Dünya üzerinde siyasi, askerî ve ekonomik sorunların önlenmesi ve tekrar yaşanmaması için küresel ve bölgesel örgütler kurulmuştur.

Bu örgütlerden;

- I. Petrol İhraç Eden Ülkeler Örgütü,
II. Karadeniz Ekonomik İşbirliği Teşkilatı,
III. Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü

hangileri bölgesel faaliyet göstermektedir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

6. Birinci ve İkinci Dünya savaşları sonucunda birçok ülke ekonomik krizler yaşamıştır. Bu dönemde ABD ekonomik anlamda diğer ülkelere göre daha güçlü bir ülke konumunda idi. ABD bu dönemde kriz yaşayan ülkelere ekonomik yardımlarda bulunmuş ve bu amaçla bir kuruluşun kurulmasını gündeme getirmiştir.

Bu doğrultuda kurulan örgüt hangisidir?

- A) IMF B) NAFTA C) KEİ
D) AB E) İKO

Bölgesel ve Küresel Örgütler - 1

7. • Avrupa Kıtası'nın kalkınmasını sağlamak amacıyla kurulmuştur.
• Asıl amacı Avrupa Kalkınma Planı (Marshall Planı)'nı uygulamaktır.
• Günümüzde 30 üyesi bulunan örgüte Türkiye de dâhildir.

Özellikleri verilen örgüt hangisidir?

- A) NATO B) OECD C) KEİ
D) AB E) BM

8. • 1951 yılında Avrupa Kömür ve Çelik Topluluğu ismiyle kurulmuştur.
• Kuruluşunda ekonomik bir örgüt iken daha sonradan siyasi bütünleşmeyi de içeren bir örgüt haline gelmiştir.
• Temel amacı üye ülkeler arasında gümrük birliği ve bu ülkelerin ekonomi politikalarında birlik oluşturmaktır.

Özellikleri verilen örgüt hangisidir?

- A) BM B) KEİ C) AB
D) NATO E) İKO

9. Gelişen Sekiz Ülke (D-8); üye ülkeler arasındaki ekonomik ve ticari iş birliğini ön planda tutarak gelişmekte olan ülkelerin dünya ekonomisindeki konumunu iyileştirmeyi amaçlayan bir kuruluştur. D-8 üyesi ülkelerin aynı zamanda İslam İşbirliği Teşkilatı'na da üyeliği bulunmaktadır. Üye ülkeler Türkiye, İran, Pakistan, Bangladeş, Malezya, Endonezya, Mısır ve Nijerya'dır.

Bu kuruluş ile ilgili olarak,

- I. Üye ülkelerin ekonomisini güçlendirmeyi amaçlar.
II. Asya ve Afrika kıtalarından üye ülkeler bulunmaktadır.
III. Üye ülkelerin tamamı İslam ülkeleridir.

verilenlerden hangileri doğrudur?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

10. Uluslararası alanda kurulmuş olan örgütleri küresel ve bölgesel olarak sınıflandırmak mümkündür.

Bu şekilde yapılacak bir sınıflandırmada;

- I. AB,
II. BM,
III. OECD,
IV. KEİ,
V. IMF

verilenlerden hangi ikisi diğer üçünden farklı bir grupta yer alır?

- A) I ve III B) I ve IV C) II ve IV
D) III ve V E) IV ve V

11. • İslam ülkelerinde işbirliğinin sağlanması
• Müslüman halkların haklarının korunması ve güvenliğinin sağlanması

Yukarıda verilenler hangi örgütün amaçları arasındadır?

- A) İKO B) KEİ C) NAFTA
D) OECD E) BM

12. G-20 ülkelerinin liderleri, her yıl çeşitli platformlarda, uluslararası finans kurumları ile finansal düzenlemeyi geliştirme gibi konuları görüşmek üzere düzenli olarak toplanır. Zirvenin ana gündem maddesi ekonomi olmakla beraber dünyadaki siyasi ve diplomatik gelişmeler de ilgili toplantılarda görüşülmektedir.

Bu amaçla 15 Kasım 2015'te G-20 ülkeleri liderlerinin bir araya geldiği 10. Zirve'ye ev sahipliği yapan ülke aşağıdakilerden hangisidir?

- A) İngiltere B) Türkiye C) Kanada
D) Brezilya E) Güney Afrika

Ülkeleri Tanıyalım - 2

1. Almanya'da sanayileşme süreci 19. yüzyılın başlarında başlamıştır.

Aşağıdakilerden hangisi bu süreçteki gelişmelerden biri değildir?

- A) İngiltere'den makineler ithal edilmiştir.
- B) Demir çelik üretimine önem verilmiştir.
- C) Sanayinin geliştirilmesi için önlemler alınmıştır.
- D) Tarımsal üretim durdurularak sanayiye yönelmiştir.
- E) Yüksek gümrük vergileriyle yerli üretim korunmuştur.

2. Almanya Dünya'da sanayileşme sürecine ilk başlayan ülkelerden biridir.

Bu durum üzerinde aşağıdakilerden hangisi etkili olmuştur?

- A) Geniş tarım arazilerine sahip olması
- B) Genç nüfus oranının fazla olması
- C) Taş kömürü ve demir yataklarına sahip olması
- D) Komşularıyla siyasi ilişkilerinin gelişmiş olması
- E) İklim şartlarının sanayi kuruluşları için elverişli olması

3. Modern tarım yöntemlerinin yaygın olarak kullanıldığı ülkelerde birim alandan alınan verim yüksektir.

Buna göre, aşağıdaki ülkelerden hangisinin tarımsal üretimde birim alandan daha fazla verim alması beklenir?

- A) Nijerya
- B) Fransa
- C) Sudan
- D) Bangladeş
- E) Burundi

4. Geleneksel yöntemlerle hayvancılık yapılan bir ülke ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Verim düşüktür.
- B) Sanayisi gelişmiştir.
- C) Üretim ve verim doğal koşullara bağlıdır.
- D) Nüfusunun önemli bir kısmı tarımla uğraşır.
- E) Tarımsal faaliyetler önemli geçim kaynağıdır.

5. Somali'de tarımda birim alanda elde edilen verimin düşük olduğu görülmektedir.

Bu durum üzerinde;

- I. ekstansif tarım yöntemlerinin kullanılması,
- II. yer şekillerinin tarıma elverişli olmaması,
- III. üretimin doğal şartlara bağlı yapılması

durumlardan hangileri etkili olmuştur?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) I ve III
- D) II ve III
- E) I, II ve III

6. Aşağıda Pakistan ve Danimarka ülkelerinin tarımsal faaliyetleri ile ilgili bazı özellikler verilmiştir.

- I. Kıyı balıkçılığı yapılmaktadır.
- II. Organik tarım bakımından gelişmiştir.
- III. Tarımda çalışanların oranı azdır.
- IV. Geleneksel tarım yapısı.

Bu özelliklerin hangi ülkelere ait olduğu aşağıdakilerin hangisinde doğru verilmiştir?

	<u>Pakistan</u>	<u>Danimarka</u>
A)	I ve II	III ve IV
B)	I ve IV	II ve III
C)	II ve IV	I ve III
D)	II ve III	I ve IV
E)	III ve IV	I ve II

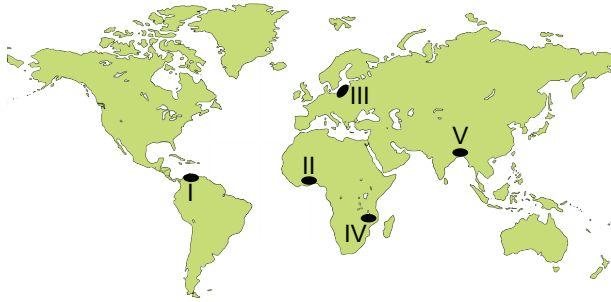
Ülkeleri Tanıyalım - 2

7. Pakistan'ın ekonomik sektörleri içinde tarım önemli bir yere sahiptir. Ülke millî gelirinin beşte birinden fazlası, tarımdan elde edilmektedir. Çalışan nüfusun yarısına yakını tarım sektöründe istihdam edilmiştir. Buna rağmen tarımsal verim düşüktür.

Bu durumun temel nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Ülkede farklı iklim tiplerinin görülmesi
- B) Ülkede sulama sistemlerinin yetersiz olması
- C) Üretimin daha çok geleneksel yöntemlerle yapılması
- D) Tarım alanlarının bir kısmının küçük işletmeler hâlinde olması
- E) Ekilebilir arazinin %60'ının büyük toprak sahiplerinin elinde bulunması

8. Aşağıdaki harita üzerinde beş farklı yer numaralandırılarak gösterilmiştir.

Harita üzerinde numaralandırılmış yerlerden hangisinde intansif tarım yöntemleri daha yaygındır?

- A) I
- B) II
- C) III
- D) IV
- E) V

9. Almanya sanayileşmiş bir ülke olduğu için birçok ülkeye ihracat yapmaktadır.

Buna göre, aşağıdakilerden hangisi Almanya'nın önemli ihracat ürünleri arasında yer almaz?

- A) Otomobil
- B) Gıda ürünleri
- C) Demir çelik ürünleri
- D) Kimyasal maddeler
- E) Elektrikli araçlar

10. Almanya'nın sanayileşme sürecine katkı sağlayan gelişmelerden biri de akarsular üzerinde taşımacılık yapılmasıdır.

Aşağıdakilerden hangisi bu akarsulardan biridir?

- A) Ren Nehri
- B) Obi Nehri
- C) Lena Nehri
- D) Yenisey Nehri
- E) Ganj Nehri

11. Avrupa Birliği'nin ve G-8'in önemli ülkelerinden biri olan Almanya'da sanayileşme XIX. yüzyılın ilk çeyreğiyle birlikte başlamıştır. Almanya bu süreçte günümüzün önemli sanayi ülkelerinden biri hâline gelmiştir.

Aşağıdakilerden hangisi bu ülkenin sanayileşme sürecinde yaşanan özelliklerden biri değildir?

- A) Sürecin başında özellikle İngiltere'den ve diğer ülkelerden ithal edilen makineler taklit edilmiştir.
- B) Gümrük vergileri yüksek tutularak ülkenin yerli üretimi korunmuş ve sanayileşme geliştirilmiştir.
- C) Kömür madenleri kullanılarak demir-çelik üretimine önem verilmiş ve demir yolları geliştirilmiştir.
- D) Sanayi teşvik edilerek teknik eğitime önem verilmiş ve teknolojiye ilerleme sağlanmıştır.
- E) Sürecin başından itibaren sanayi yatırımlarını devlet üstlenmiş, özel sektörün yatırım yapmasına izin verilmiştir.

(2019 AYT)

12. Aşağıda iki farklı ülkenin tarımsal yapısıyla ilgili bazı bilgiler verilmiştir.

K ülkesi: Ülkede genel olarak temel ihtiyaçları karşılamaya yönelik tarım yapılmaktadır. Bu ülkede genellikle doğa koşullarına bağlı olarak tarım yapıldığından üretimde yıldan yıla dalgalanmalar görülür. Ayrıca tarım ve hayvancılıktan elde edilen verim düzeyi de düşüktür.

L ülkesi: Ülkede tarımsal üretim, temel ihtiyacın karşılanması yanında ticari amaçlarla da yapılmaktadır. Bu ülkedeki tarımsal faaliyetlerde modern teknikler kullanıldığından üretimde yıllara göre büyük değişim görülmemekte ve hayvancılıktan elde edilen verim düzeyinin de yüksek olduğu görülmektedir.

Buna göre K ve L ülkelerinde belirtilen farklılıkların ortaya çıkmasındaki temel neden aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Kalkınma önceliklerinin farklı olması
- B) İklim koşullarının farklılık göstermesi
- C) Tarımsal alan miktarının farklı olması
- D) Tüketici nüfus miktarının farklı olması
- E) Gelişmişlik düzeylerinin farklılık göstermesi

(2021 AYT)

Ülkeleri Tanıyalım - 1

1. • Ülke topraklarının büyük kısmı deniz seviyesinin altındadır.
• İklimi üzerinde Gulf Stream sıcak su akıntısının önemli etkisi vardır.
• Ren Nehri bu ülke üzerinden Kuzey Denizi'ne dökülmektedir.

Özellikleri verilen ülke aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Fransa B) Almanya C) İngiltere
D) Hollanda E) İspanya

2. Nijerya'da sanayi faaliyetlerinin yeterince gelişmemesinin nedeni olarak;

- I. sermaye birikiminin yetersiz olması,
II. teknolojik gelişmişliğin az olması,
III. doğal kaynakların yetersiz olması

durumlarından hangileri gösterilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) I ve III E) II ve III

3. İnsani Gelişme Endeksi, ülkelerin ortalama yaşam uzunluğu, okuryazar oranı ve yaşam düzeyi açısından ölçülmesi sonucunda hazırlanmaktadır.

Buna göre, aşağıda verilen ülkelerden hangisinde bu endeks daha yüksektir?

- A) Şili B) Norveç
C) Kazakistan D) Pakistan
E) Arjantin

4. Fransa'da Atlas Okyanusu'na dökülen akarsuların ağız kısımlarında haliçler oluşmasının temel nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Gelgit genişliğinin fazla olması
B) Batı rüzgârlarının etkili olması
C) Doğal liman oluşumlarının görülmesi
D) Fransa'da karasal iklim özelliklerinin görülmesi
E) Ülkenin batı kesiminde yer şekillerinin sade olması

5. Sulama, gübreleme, ilaçlama ve kaliteli tohum gibi uygulamalardan bilimsel yöntemlerle yararlanılan tarım metoduna intansif (modern) tarım denir. Bu yöntemde tarımsal üretim doğal koşullardan fazla etkilenmez ve tarımsal verimlilik yüksektir.

Aşağıdakilerden hangisi bu tarımsal yöntemin yaygın olduğu ülkelerden biridir?

- A) Hollanda B) Somali C) Kenya
D) Meksika E) Hindistan

6. Dünya genelinde bazı ülkelerin temel geçim kaynağı tarımsal faaliyetlerdir.

Bu ülkeler arasında aşağıdakilerden hangisi gösterilemez?

- A) Afganistan B) Portekiz C) Somali
D) Kenya E) Gana

Ülkeleri Tanıyalım - 1

7. Tarım alanlarının sınırlı olduğu bazı gelişmiş ülkeler tarımsal üretimde yüksek verim alabilmektedirler.

Bu ülkelere örnek olarak aşağıdakilerden hangisi gösterilir?

- A) Mali B) Brezilya C) Fransa
D) Moritanya E) Hindistan

8. ABD'nin Atlas Okyanusu kıyılarında bulunan şehirlerinde, nüfus yoğunluğunun yüksek olmasında;

- I. ulaşım faaliyetlerinin gelişmiş olması,
II. yer şekilleri özelliklerinin elverişli olması,
III. ticari faaliyetlerin gelişmiş olması

verilenlerden hangileri etkili olmuştur?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

9. Az gelişmiş ülkelerde daha çok temel ihtiyaçları karşılamaya yönelik olan tarım, ekstansif (geleneksel) yöntemlerle yapılır.

Bu tarımsal yöntemin uygulandığı ülkeler ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Üretim genellikle doğa koşullarına bağlı olarak yapılır.
B) Tarımsal üretimde yıldan yıla dalgalanmalar görülür.
C) Tarımsal verim yüksek olup, tarım ürünü ihracatı fazladır.
D) Tarımsal üretimde makineden çok insan ve hayvan gücü kullanılır.
E) Tarım toprakları bakımsız olup tarımda sulama, gübre ve ilaç kullanımı azdır.

10. I. Ekonomisi büyük oranda tarım ve hayvancılığa dayanır. Nüfusun %65'i tarım sektöründe çalışmaktadır.
II. Ekonomisi büyük oranda hizmetler ve sanayi sektörüne dayanır. Nüfusunun %2,7'si tarım sektöründe çalışmaktadır.

Yukarıda iki ülke ile ilgili bazı bilgiler verilmiştir.

Bu bilgiler dikkate alındığında ülkeler ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) I. Ülke Batı Avrupa ülkesidir.
B) II. Ülkenin dış ticaret hacmi daha azdır.
C) I. Ülkede tarımsal verim daha yüksektir.
D) II. Ülkenin ekonomisi daha fazla gelişmiştir.
E) İki ülkenin de nüfusunun yarısı sanayide çalışmaktadır.

11. Kahve tarımı genellikle dönenceler arasında, tropikal iklimin etkili olduğu yerlerde yapılmaktadır.

Buna göre, aşağıda verilen ülkelerin hangisinde kahve üretimi yapılması beklenmez?

- A) Brezilya B) Etiyopya C) Meksika
D) Kanada E) Peru

12. • Kuzeyinde Himalaya Dağları uzanmaktadır.
• En önemli akarsuları Ganj ve Brahmaputra nehirleridir.

Özellikleri verilen ülke aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Hindistan B) Brezilya C) Malezya
D) Mısır E) Kolombiya

Turizm Faaliyetlerinin Ülkeler Arası Etkileşimde Rolü - 2

1. Aşağıdakilerden hangisinin insanların turizme yönelmesine katkısı diğerlerine göre azdır?

- A) Gelir düzeyinin artması
- B) Eğitim seviyesinin yükselmesi
- C) Ulaşım imkânlarının gelişmesi
- D) İletişim araçlarının gelişmesi
- E) Sağlık hizmetlerinin iyileşmesi

2. Aşağıdakilerden hangisi turizmin ekonomik etkileri arasında yer alır?

- A) Gelişmekte olan birçok ülkede istihdamı artırması
- B) Ülkeler arasında sosyal ve politik ilişkileri geliştirmesi
- C) Kültürel varlıkların korunmasına katkı sağlaması
- D) Farklı toplumların birbirlerini daha yakından tanınması
- E) Ekolojik dengenin korunması ve sürdürülebilir olması

3. Türkiye, 2021 yılında dünyada en çok turistin ziyaret ettiği dördüncü ülke olmasına rağmen turizm gelirleri sıralamasında daha alt sıralarda yer almaktadır.

Bu durumun nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Diğer ülkelere göre hizmet kalitesinin yetersiz olması
- B) Diğer ülkelere göre ürün ve hizmetlerin daha ucuz olması
- C) Turizm etkinliklerinin daha çok yaz mevsiminde gerçekleşmesi
- D) Turizm sektöründe çalışan kalifiye eleman sayısının yetersiz olması
- E) Festival, organizasyon ve fuar etkinliklerinin az sayıda olması

4. Aşağıdaki haritada A ülkesinden B ülkesine ulaşan bir turist kafilesinin güzergâhı gösterilmiştir.

Buna göre, turist kafilesinin yolculuk sırasında aşağıdaki ülkelerden hangisini görmesi veya yakınından geçmesi beklenmez?

- A) Endonezya B) Japonya C) Kanada
- D) İtalya E) Somali

5. Türkiye'de düzenlenen 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı'nda çeşitli ülkelerden gelen çocuklar, Türkiye'deki ailelere konuk olmakta, burada manevi bir aile edinmektedirler. Sonraki süreçte bu ailelerle iletişim devam etmekte, Türkiye'deki aileler de bu çocukları ve ailelerini ziyaret edebilmektedirler.

Bu parçaya göre turizm insanlar arasında;

- I. dostlukların gelişmesine,
- II. kültürel etkileşimin yaşanmasına,
- III. ekonomik faaliyetlerin gelişmesine

durumlardan hangilerine katkı sağlamaktadır?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
- D) I ve II E) II ve III

6. Ülkeler arası etkileşimde rol oynayan ve turizmle ilgili olgulardan biri de Dünya'nın Yedi Harikası'dır. Bu değerler, bütün dünyada tanınmakta ve bu varlıkların bulunduğu ülkeler turist çekmekte, bu da ülkeler arası etkileşime katkıda bulunmaktadır.

Aşağıdakilerden hangisi bu değerlerin bulunduğu ülkelerden biri değildir?

- A) Türkiye B) Irak C) Mısır
- D) Tunus E) Yunanistan

Turizm Faaliyetlerinin Ülkeler Arası Etkileşimde Rolü - 2

7. Turizm açısından önem taşıyan varlıklardan biri de millî parklardır.

Millî parklar ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Koruma, dinlenme ve turizm alanlarına sahip tabiat parçalarıdır.
- B) Yeryüzünde ilk millî park uygulaması ABD'de başlamıştır.
- C) Millî parklarda ticari değeri yüksek olan canlılar yetiştirilmektedir.
- D) Günümüzde millî parkların bir kısmı Dünya Miras Listesi'nde yer almaktadır.
- E) Amacı millî ve milletler arası nadir bulunan doğal ve kültürel değerleri koruma altına almaktır.

8. Aşağıda ülkeler arası etkileşimde önemli olan bazı varlıklar verilmiştir.

- I. Efes Antik Kenti
- II. Big Ben Saat Kulesi
- III. Keops Piramidi

Bu varlıklardan hangileri Türkiye'de bulunmaktadır?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) Yalnız III
- D) I ve II
- E) II ve III

9. Turizm sayesinde insanlar farklı ülke ve kültürleri tanıma imkânı bulur. Böylece ülkeler arasındaki bağlar güçlenir. Farklı kültür, din, dil ve etnik gruptan insanlar bir araya gelerek toplumlar arasında hoşgörü ortamı oluşmasına katkı sağlarlar. Ayrıca turizm faaliyetleri, gerçekleştiği bölgede insanların dil öğrenme isteğini artırarak eğitim ve kültür seviyesinin yükselmesine yardımcı olur. Düzenlenen festival fuar gibi etkinlikler farklı toplumların birbirlerini yakından tanımasını sağlar.

Parçadan turizm ile ilgili aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- A) Ekonomiye fayda sağladığına
- B) Kültürel etkileşimi artırdığına
- C) Kaynak kullanımını artırdığına
- D) Ülkeler arasında ilişkileri geliştirdiğine
- E) İnsanların kişisel gelişimine katkı sağladığına

10. Turistik ziyaretlerde gerçekleşen etkileşimin bazı olumlu ve olumsuz sonuçları ortaya çıkmaktadır.

Buna göre, turistik ziyaretlerin aşağıdaki sonuçlarından hangisi diğerlerinden farklıdır?

- A) Ekonomiye katkı sağlaması
- B) Bilgi alışverişinin gerçekleşmesi
- C) Dünya barışına katkı sağlaması
- D) Geleneksel yaşam biçimini değiştirmesi
- E) Yeni meslek gruplarını ortaya çıkarması

11. Aşağıdakilerden hangisinin, Türkiye'deki kültür turizminin gelişmesine olan katkısı diğerlerine göre **daha azdır?**

- A) Farklı dinlere ait tarihî değer taşıyan ibadethanelerin restore edilmesi
- B) Kırsal hayata ilişkin değerlerin görünür kılınması
- C) Yeni kayak merkezlerinin açılarak yaygınlaştırılması
- D) Arkeolojik alanlara ziyaretçi erişiminin kolaylaştırılması
- E) Etnoğrafya müzelerinin sayısının artırılması

(2018 AYT)

12. Uluslararası turizm, ülkeler arası etkileşimde önemli bir rol oynar. Bu etkileşim sonucunda birtakım olumlu sonuçlar ortaya çıkar.

Aşağıdakilerden hangisi bu sonuçlardan biri değildir?

- A) Döviz girdisinin artması
- B) Kültürel etkileşimin artması
- C) İstihdam olanaklarının artması
- D) Yoğun yapılaşmanın artması
- E) Ülkeler arası ticaretin canlanması

(2019 AYT)

Turizm Faaliyetlerinin Ülkeler Arası Etkileşimde Rolü - 1

1. Turizm faaliyetlerinin geliştiği yerlerde bu faaliyetlere bağlı olarak bazı hizmetlerin gelişme gösterdiğini söyleyebiliriz.

Bu hizmetlere örnek olarak;

- I. konaklama,
- II. yeme-içme,
- III. ulaşım

sektörlerinden hangileri gösterilebilir?

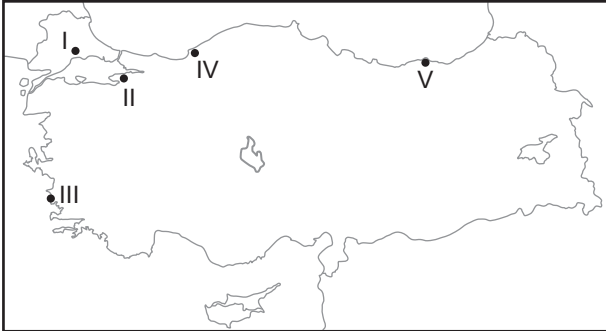
- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

2. İskandinav Yarımadası üzerinde bulunan ülkelerde Mayıs ayının son haftasında 24 saate yakın gündüz süresi yaşanır. Ağustos ayının sonlarına doğru ise geceler yarı aydınlık geçer. Bu durum İskandinav ülkelerinde turizmin gelişmesini sağlamıştır.

Buna göre, İskandinav ülkelerinin aşağıdaki özelliklerinden hangisi turizmin gelişmesinde etkili olmuştur?

- A) Coğrafi konumları
- B) Tarihi ve kültürel değerleri
- C) Başka ülkelerle ilişkileri
- D) Ekonomik etkileri
- E) Arazi yapıları

3. Güneşli gün sayısının fazla olduğu ve plaj oluşumlarının görüldüğü yerler deniz turizmi için elverişlidir.

Bu bilgiye örnek olarak, haritada numaralanmış yerlerden hangisi gösterilir?

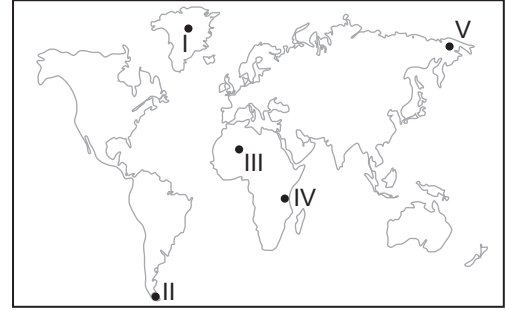
- A) I B) II C) III D) IV E) V

4. • Dünya'nın ilk ve en eski ulusal parkıdır.
• İçinde bulunan büyük gazzerleri ile tanınır.
• Üç yüze yakın şelale barındırır.

Özellikleri verilen ulusal park hangisidir?

- A) Acadia B) Yellowstone
C) Yosemite D) Serengetti
E) Büyük Kanyon

5. Vahşi yaşam alanlarında gözlem yapmak bazen de avlanmak amacıyla yapılan turizm türüne safari turizmi denir.

Bu turizm türünün, haritada numaralanmış yerlerin hangisinde daha fazla geliştiği söylenir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

6. Aşağıdaki tabloda, Dünya Turizm Örgütü'nün 2007 yılı verilerine göre bazı ülkelere gelen turist sayısı, turizm geliri ve bunların Dünya genelindeki payları verilmiştir.

Ülke	Gelen turist sayısı (milyon kişi)	Dünya'daki payı (%)	Turizm Geliri (milyar dolar)	Dünya'daki pay ı(%)
Fransa	81,9	9,1	54,2	6,3
İspanya	59,2	6,6	57,8	6,8
ABD	56,0	6,2	96,7	11,3
Çin	54,7	6,1	41,9	4,9
Türkiye	22,2	2,5	18,5	2,2

Tablodaki bilgilere bakılarak aşağıdakilerden hangisine ulaşılabılır?

- A) Türkiye'de deniz turizmi gelişmiştir.
- B) Türkiye'nin turizm gelirleri İspanya'dan fazladır.
- C) Turist başına düşen turizm geliri en fazla olan ülke Fransa'dır.
- D) Kişi başına düşen turizm gelirleri ülkelere göre değişmektedir.
- E) ABD'nin turizm geliri, İspanya ve Çin'in turizm gelirlerinin toplamından fazladır.

Turizm Faaliyetlerinin Ülkeler Arası Etkileşimde Rolü - 1

7. Aşağıda verilenlerden hangisi turizmin kültürel etkisine örnektir?

- A) Ülkenin kalkınması için gerekli kaynağı sağlaması
- B) Alt yapı ve üst yapının iyileşmesini sağlaması
- C) İstihdam sağlayarak işsizliği azaltması
- D) Ülkelerin ödemeler dengesini sağlaması
- E) Farklı yaşam tarzlarının keşfedilmesi

8. Turizm faaliyetlerinden sağlanan gelirin gelişmiş ülkelerde, gelişmemiş ülkelere oranla daha fazla olduğunu söyleyebiliriz.

Bu durum üzerinde;

- I. hizmet sektörünün kalitesi,
- II. reklam ve tanıtım faaliyetleri,
- III. sürdürülebilir turizm stratejileri

verilenlerden hangileri etkili olmuştur?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) I ve II
- D) II ve III
- E) I, II ve III

9. Anadolu Yarımadası geçmişten günümüze birçok medeniyete ev sahipliği yapmıştır. Hititler, Sümerler, Urartular, Likyalılar, Lidyalılar, Frikyalılar, İyonlar, Romalılar, Bizanslılar, Selçuklular, Osmanlılar bu yarımada üzerinde yerleşme faaliyetlerinde bulunmuştur. Günümüzde yarımada üzerinde bu medeniyetlere ait birçok eser bulunmaktadır.

Bu durum Anadolu'da aşağıda verilen turizm türlerinden hangisinin gelişmesine daha çok katkı sağlamıştır?

- A) Deniz turizmi
- B) İnanç turizmi
- C) Kültür turizmi
- D) Yayla turizmi
- E) Kongre turizmi

10. Aşağıdakilerden hangisinin ülkeler arası etkileşimde rolü diğerlerine göre **azdır**?

- A) Kongre ve toplantıların
- B) Uluslararası turnuvaların
- C) Tarihi ve kültürel değerlerin
- D) Eğitim faaliyetlerinin
- E) Tarımsal üretim faaliyetlerinin

11. I. Turizm sektöründe çalışanlara yabancı dil eğitimi vermek
II. Turizm sektöründe çalışanlara mesleki eğitimler vermek
III. Yerel halkı turizm konusunda bilgilendirmek

Yukarıdakilerden hangilerinin turizm faaliyetlerinde kaliteyi artırması beklenir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) I ve II
- D) II ve III
- E) I, II ve III

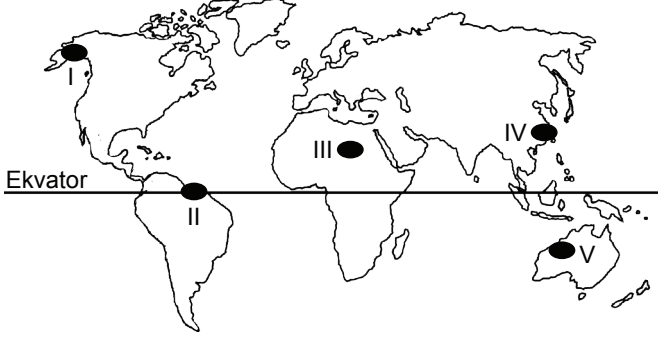
12. I. Artemis Tapınağı
II. Babil'in Asma Bahçeleri
III. Zeus Heykeli
IV. Kral Mozoles'in Mezarı
V. İskenderiye Feneri
VI. Keops Piramidi
VII. Rodos Heykeli

Yukarıdakilerden hangileri Anadolu Yarımadası üzerinde bulunmaktadır?

- A) III ve VII
- B) II ve IV
- C) I ve IV
- D) IV ve V
- E) VI ve VII

Küresel Ticaret ile Ham madde, Üretim, Pazar İlişkisi - 2

1. Dünya ticaretinin büyük bir kısmının üç bölgede yoğunlaştığı bilinmektedir.

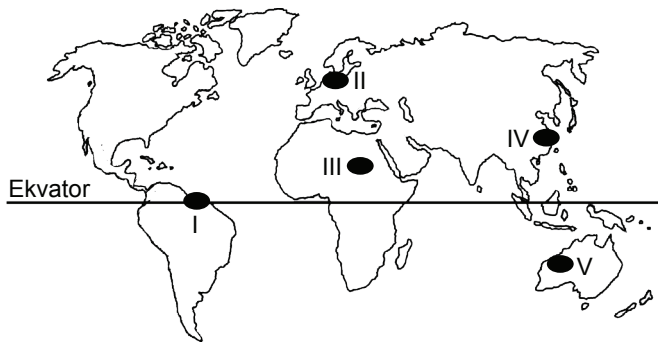
Buna göre, harita üzerinde numaralanmış alanlardan hangisi bu üç bölgeden biridir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

2. Aşağıdaki ülkelerden hangisi taş kömürü üretim bölgesi olarak değerlendirilemez?

- A) ABD B) Çin C) Rusya
D) Hindistan E) Moğolistan

3. Aşağıdaki harita üzerinde beş farklı yer numaralandırılarak gösterilmiştir.

Haritada numaralanmış yerlerden hangileri sanayi üretim bölgesi içerisinde yer alır?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve IV
D) III ve V E) IV ve V

4. Buğday dünya ticaretine en fazla konu olan tahıldır. Rusya Ukrayna savaşı diğer ülkelere olan ihracatı zorlaştırmış ve ortaya buğday krizi çıkmıştır. Ticaret sekteye uğramış buğday gemileri aylarca limanda beklemiştir. Türkiye, Rusya, Ukrayna ve BM arasında yapılan dördü zirve sonucunda tahıl koridoru oluşturulmuş ve anlaşma sonucu buğday yüklü gemiler Ukrayna'dan güvenli bir şekilde Karadeniz'e oradan da dünya pazarlarına ulaştırılmıştır.

Bu parçadan aşağıdakilerden hangisi çıkarılabilir?

- A) Sermaye birikiminin küresel ticareti geliştirdiğine
B) Ham madde temininin üretim için önemli olduğuna
C) Bölgesel sorunların küresel ticareti etkilediğine
D) Doğal çevre özelliklerinin pazarlama olanaklarını etkilediğine
E) İş gücü olanaklarının azalmasının üretimi olumsuz etkilediğine

5. Verimli mera ve çayır alanlarının olduğu yerler hayvansal ham madde üretiminin yoğun olduğu yerlerdir.

Buna göre, aşağıdaki ülkelerden hangisi hayvansal ham madde üretiminin yoğun olarak yapıldığı yerlere örnek gösterilemez?

- A) Hindistan B) ABD C) Cezayir
D) Brezilya E) Arjantin

6. K ülkesi dış ticarete genellikle ham madde alıp sanayi ürünleri (mamul madde) satmaktadır.

Buna göre, K ülkesi ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

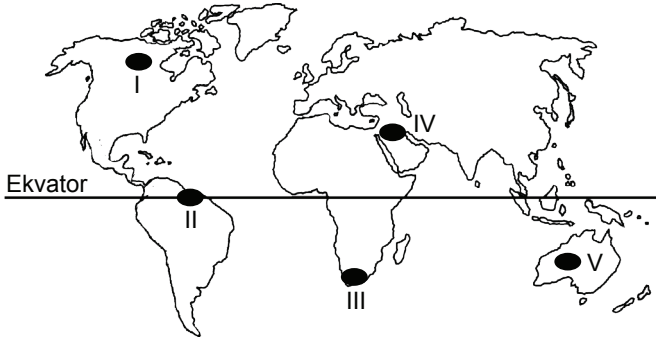
- A) Nüfusun büyük kısmı birincil faaliyetlerde çalışır.
B) Kişi başına düşen milli gelir fazladır.
C) İşsizlik oranı fazladır.
D) Enerji üretimi ve tüketimi azdır.
E) Ortalama yaşam süresi kısadır.

Küresel Ticaret ile Ham madde, Üretim, Pazar İlişkisi - 2

7. Aşağıdakilerden hangisi dünyanın önemli sanayi ürünleri üreticisi ülkelerinden biridir?

- A) Pakistan B) Irak C) Venezuela
D) Nijerya E) Almanya

8. Aşağıdaki harita üzerinde beş farklı yer numaralandırılarak gösterilmiştir.

Harita üzerinde numaralanmış yerlerden hangisi dünyanın önemli enerji üretim sahalarındandır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

9. Aşağıdaki harita üzerinde bazı üretim bölgeleri gösterilmiştir.

Bu bölgelerde üretimi fazla olan ham madde aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Elmas B) Platin C) Petrol
D) Doğal gaz E) Taş kömürü

10. Aşağıdaki ülkelerden hangisi orman ürünleri üretim bölgesinde yer alır?

- A) Rusya B) Mısır C) Libya
D) Afganistan E) Moğolistan

11. Aşağıdakilerden hangisi tarımsal ham madde üretiminin yoğun olduğu ülkelerden biri değildir?

- A) Çin B) ABD C) Rusya
D) Norveç E) Hindistan

12. Dünyadaki ham madde, üretim ve pazar alanlarının özellikleriyle ilgili, öğrenciler arasında şu konuşmalar yaşanmıştır:

Özge: Kömür, petrol, doğal gaz gibi kaynakların çıkarıldığı alanlar, enerji kaynağı üretim bölgelerindedir.

Ali: Gelişmiş ülkeler, sanayi ürünleri bakımından hem üretim hem de pazar alanı durumundadır.

Büşra: Tarımsal ham madde üretiminin tamamı gelişmekte olan ülkeler tarafından karşılanır.

Tuna: Bir bölgenin pazar alanı olarak nitelendirilebilmesi için yer altı kaynaklarının zengin olması gerekir.

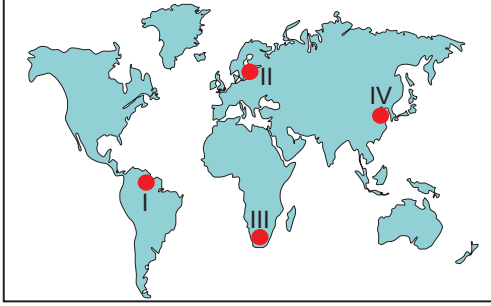
Bu öğrencilerin hangileri doğru yorum yapmıştır?

- A) Özge ve Ali B) Özge ve Büşra
C) Ali ve Büşra D) Ali ve Tuna
E) Büşra ve Tuna

(2022 AYT)

Küresel Ticaret ile Ham madde, Üretim, Pazar İlişkisi - 1

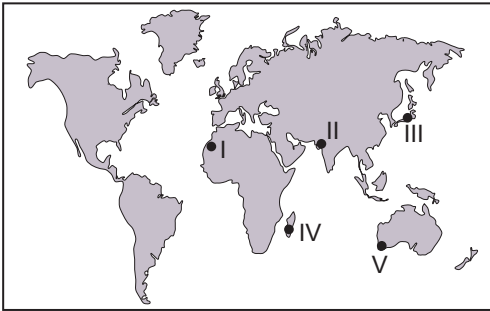
1. Aşağıda Dünya üzerinde dört farklı alan numaralandırılarak gösterilmiştir.

Bu alanlardan hangi ikisi küresel ölçekte önemli sanayi üretim bölgesidir?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

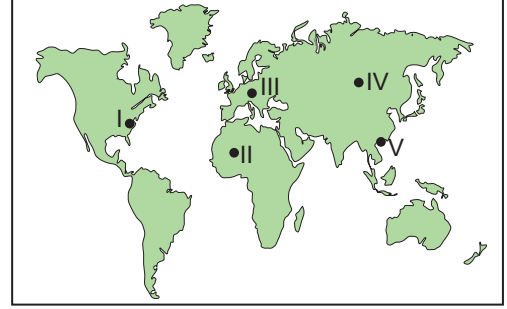
2. Limandan ayrıldıktan sonra en az yedi gün süreyle denizde kalıp avlanma yapabilen, avladıkları balıkları muhafaza ve işleme imkânlarına sahip gemilerle kara sularının dışında yapılan balıkçılık faaliyetlerine açık deniz balıkçılığı denilmektedir.

Bu balıkçılık türü, haritada numaralandırılmış yerlerin hangisinde daha fazla gelişme göstermiştir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

3. Nüfus artış hızı ve nüfus yoğunluğunun fazla olduğu bazı ülkelerde işçi maliyetlerinin ucuz olmasına bağlı olarak sanayi üretiminin fazla olduğunu söyleyebiliriz.

Buna göre, haritada numaralandırılmış yerlerden hangisinde bu duruma bağlı olarak sanayi üretiminin fazla olduğu söylenebilir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

4. K ülkesinin ham madde üretim bölgesi olduğu bilinmektedir.

Buna göre, K ülkesinde aşağıdakilerden hangisinin ihracatının daha fazla olması beklenir?

- A) Tarımsal ürünler B) Elektronik eşya
C) Motorlu taşıt D) Tarım araçları
E) İlaç

5. Günümüzde küresel ticaret üzerinde aşağıda verilen ülkelerden hangisinin payı diğerlerine göre daha azdır?

- A) Çin B) Sudan C) Almanya
D) Japonya E) İngiltere

Küresel Ticaret ile Ham madde, Üretim, Pazar İlişkisi - 1

6. Bir ürünün tanıtılması ve reklamının yapılması ticari faaliyetler için oldukça önemlidir.

Bu cümlede ticaret üzerinde aşağıdakilerden hangisinin önemli olduğuna değinilmiştir?

- A) Doğal çevre özelliklerinin
- B) Pazarlama faaliyetlerinin
- C) Ham madde temininin
- D) Üretim miktarının
- E) İş gücünün

7. Aşağıdaki ülkelerden hangisi petrol üretim bölgesi içerisinde yer almaz?

- A) Kuveyt
- B) Irak
- C) Nijerya
- D) Venezuela
- E) Fas

8. Pakistan, Mısır ve Venezuela ülkeleri daha çok ham madde ihraç edip, sanayi ürünleri ithal ederler.

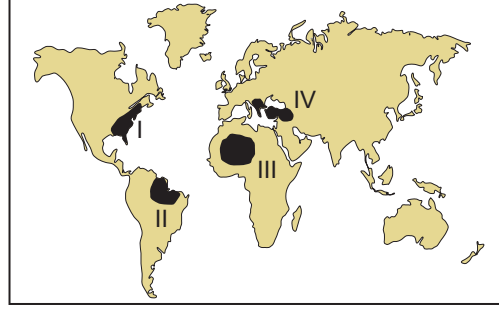
Bu durumun nedeni olarak;

- I. iş gücü olanaklarının sınırlı olması,
- II. sanayi üretim tesislerinin yetersiz olması,
- III. sermaye birikiminin yetersiz olması

verilenlerden hangileri gösterilemez?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) I ve II
- D) I ve III
- E) II ve III

9. Aşağıda harita üzerinde dört farklı alan numaralandırılarak gösterilmiştir.

Bu alanlardan hangilerinde hizmet sektörünün daha fazla geliştiği söylenebilir?

- A) I ve II
- B) I ve III
- C) II ve III
- D) I ve IV
- E) III ve IV

10. Aşağıda verilen ülkelerin hangisinin ithalatında tarımsal ürünlerin payı daha fazladır?

- A) Gana
- B) Rusya
- C) Ekvador
- D) Malezya
- E) Kolombiya

11. Ticari faaliyetler Kuzey Yarımküre'de, Güney Yarımküre'ye oranla daha fazla gelişmiştir.

Bu durum üzerinde;

- I. nüfusun alansal dağılışı,
- II. kara ve denizlerin dağılışı,
- III. üretim ve tüketim bölgelerinin konumu

verilenlerden hangileri etkili olmuştur?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) I ve II
- D) II ve III
- E) I, II ve III

Kültür Bölgeleri ve Türk Kültürü - 2

1. Afrika kültür bölgesini, Büyük Sahra Çölü'nün güneyi oluşturmaktadır. Bu bölgede 2000'den fazla etnik topluluk, 1000'den fazla dil konuşmaktadır. Çöller, tropikal ormanlar, dağlar, dik kıyılar ve yüksek şelaleler, Afrika kültürüne dışarıdan müdahaleyi uzunca bir süre engellemiştir.

Bu bilgiye göre, Afrika kültür bölgesi ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

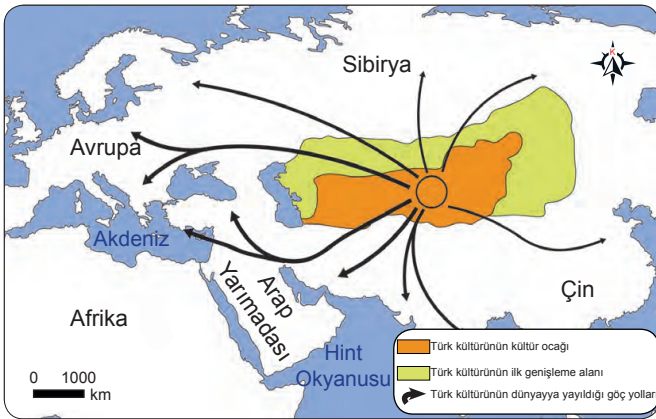
- A) Günümüze kadar varlığını koruyamamıştır.
- B) Şekillenmesinde sanayi faaliyetlerinin çok büyük etkisi olmuştur.
- C) Büyük ölçüde korunmuş olarak varlığını sürdürmektedir.
- D) Tarımsal faaliyetler büyük ölçüde modern yöntemlerle yapılmaktadır.
- E) Kültürel özellikler kentsel alanlarda daha belirgin olarak görülmektedir.

2. Kültürü oluşturan unsurlar maddi ve manevi unsurlar olarak sınıflandırılır.

Buna göre, aşağıdakilerden hangisi diğerlerinden farklı grupta yer alır?

- A) Anıtlar
- B) Yiyecekler
- C) Meskenler
- D) Farklı diller
- E) Giyecekler

3. Aşağıdaki haritada Türk kültürünün kültür ocağı ve dünyaya dağılışı gösterilmiştir.

Buna göre, Türk kültürünün aşağıdaki kültürlerden hangisi ile etkileşime geçtiği söylenemez?

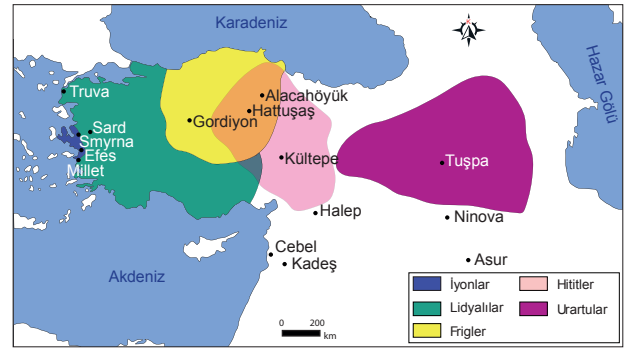
- A) İslam kültürü
- B) Doğu kültürü
- C) Latin kültürü
- D) Avrupa kültürü
- E) Slav-Rus kültürü

4. Türk kültürünün en önemli unsurunu oluşturan Türk dili, bugün dünyanın birçok ülkesinde konuşulmaktadır.

Buna göre, aşağıda verilen yerlerden hangisinde Türk dili diğerlerine göre daha az konuşulmaktadır?

- A) Avrupa
- B) Balkanlar
- C) Doğu Akdeniz
- D) Orta Asya
- E) Güneydoğu Asya

5. Aşağıdaki harita üzerinde Anadolu medeniyetlerinin kuruldukları yerler gösterilmiştir.

Bu medeniyetler ile ilgili aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

- A) Hititler, Kızılırmak nehri çevresinde kurulmuştur.
- B) Frigler, madencilik ve sanayi ile gelişmişlerdir.
- C) İonyalılar, koloniler kurarak deniz ticaretinde gelişmiştir.
- D) Urartular, hayvancılık ve madencilik ile uğraşmışlardır.
- E) Lidyalılar, parayı bularak ticarete takas yöntemini kaldırmıştır.

6. Aşağıdakilerden hangisi Türk kültürünü simgeleyen unsurlardan biri değildir?

- A) Kervansaray
- B) Sinema
- C) Medrese
- D) Kümbet
- E) Hamam

Kültür Bölgeleri ve Türk Kültürü - 2

7. Etnik, dil ve din özellikleri bakımından çok çeşitli toplumların bulunduğu bir kültür bölgesidir. Bu kültür bölgesindeki alt kültürlerden bazıları 19. yüzyıla kadar coğrafi konum özellikleri nedeniyle diğer kültürlerden izole olmuştur.

Parçada bahsedilen kültür bölgesi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Doğu Kültür Bölgesi
B) Afrika Kültür Bölgesi
C) Slav-Rus Kültür Bölgesi
D) Latin Amerika Kültür Bölgesi
E) İslam Kültür Bölgesi
8. Kültür bölgelerinin oluşturulmasındaki güçlükler rağmen ortak bazı özellikler dikkate alınarak kültür bölgeleri oluşturulur. Bu bölgelerin oluşturulmasında dil ve din, ön plana çıkan iki önemli kültür ögesidir. Oluşturulan büyük kültür bölgelerinin de alt kültür bölgelerine ayrılabilmesi mümkündür.

Buna göre,

- I. Çin
II. Rusya
III. Yeni Zelanda
IV. Avustralya

Ülkelerden hangileri aynı kültür bölgesi içinde yer almaktadır?

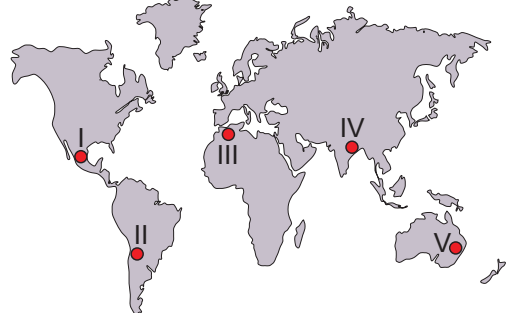
- A) I ve II
B) I ve III
C) II ve III
D) II ve IV
E) III ve IV

9. Latin Amerika kültürü, Amerika Kıtası'nın güneyinde kalan kesiminde egemen durumdadır. Buradaki kültürel yapı aslında sömürgeciliğe bağlı olarak biçimlenmiştir.

Aşağıdakilerden hangisi bu kültürün yaşandığı ülkelerden biri değildir?

- A) Peru
B) Şili
C) Uruguay
D) Arjantin
E) Kanada

10. Aşağıdaki haritada bazı yerler numaralandırılarak gösterilmiştir.

Haritada numaralandırılan alanların hangilerinin kültürel özelliklerinin birbirine daha yakın olması beklenir?

- A) I ve II
B) I ve III
C) II ve IV
D) III ve IV
E) IV ve V

(2022 AYT)

11. Dünyanın en eski kültürlerinden biri olan Türk kültürü, ilk olarak Orta Asya'da şekillenmiş olup göçebe yaşam tarzı ve hayvancılık faaliyetleri bu kültürün önemli öğeleri olarak ön plana çıkmıştır.

Bu iki ögenin ön plana çıkmasında aşağıdakilerden hangisi daha fazla etkili olmuştur?

- A) Coğrafi özellikler
B) İpek yolu
C) Dini inanış
D) Sosyal yapı
E) Diğer kültürlerle olan yakınlık

(2022 AYT)

12. Kapladığı alan bakımından dünyanın önemli kültür bölgelerinden birini oluşturan Avrupa Kültür Bölgesi, geçmişte sadece Avrupa kıtası ile sınırlı iken daha sonra Amerika, Avustralya ve Yeni Zelanda'yı içine alarak genişlemiştir.

Bu kültür bölgesinin genişlemesinde aşağıdakilerden hangisi etkili olmuştur?

- A) Tarımda makineleşme
B) Ulaşımındaki gelişmeler
C) Turizmin çeşitlenmesi
D) Uluslararası ticaretin artışı
E) Dünya nüfusunun artması

(2021 AYT)

Kültür Bölgeleri ve Türk Kültürü - 1

1. Kültür, bir toplumun tarihsel süreç içinde kuşaktan kuşağa aktardığı maddi ve manevi özelliklerin tümü olarak ifade edilebilir.

Bu özelliklerin oluşmasında;

- I. ekonomik faaliyetler,
- II. doğal çevre özellikleri,
- III. diğer kültürlerle olan etkileşim

verilenlerden hangileri etkili olmaktadır?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

2. I. Çadırda yaşama
II. Kilim dokumacılığı
III. Uzun süreli hapis cezalarının bulunmaması

Türk kültürünün yukarıdaki özelliklerinden hangileri Türklerin göçebe yaşam tarzına sahip olduğunu göstermektedir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) I ve III E) II ve III

3. Türk kültürüne ait aşağıdaki özelliklerden hangisi, Türk kültüründe ticaretin önemli bir yer tuttuğunu gösterir?

- A) Tahıl üretimi yapımları
B) Kervansaraylar inşa etmeleri
C) Kilim dokumacılığı yapımları
D) Nalbantlık mesleğinin gelişmesi
E) Küçükbaş hayvancılık faaliyetlerinde bulunmaları

4. I. Heykel
II. Lokum
III. Ebru sanatı

Yukarıda verilenlerden hangileri Türk kültürüne ait simgeler arasında gösterilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

5. Aşağıdaki ülkelerden hangisinin kültür özellikleri üzerinde Türk kültürünün etkisinin daha az olduğu söylenir?

- A) Suriye B) Mısır C) Bulgaristan
D) Arnavutluk E) Danimarka

6. I. Savaşlar
II. Ticari faaliyetler
III. Tarımsal faaliyetler

Yukarıda verilenlerden hangileri kültürlerin etkileşim kurmasında etkili olmuştur?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

Kültür Bölgeleri ve Türk Kültürü - 1

7. Aşağıdakilerden hangisi Türk kültürünün genel özellikleri arasında gösterilemez?

- A) Çok köklü ve eski bir kültür olması
- B) Denizcilik faaliyetlerinin gelişmiş olması
- C) Dünya barışını ve insan sevgisini esas alması
- D) Göçebe ve yerleşik özellik taşıması
- E) Deniz etkisine kapalı karasallık etkisinin fazla olması

8. Aşağıdakilerden hangisi İslam kültürünün geliştiği yerlerden biri değildir?

- A) Orta Amerika
- B) Orta Doğu
- C) Anadolu
- D) Kuzey Afrika
- E) Orta Asya

9. I. Barınak türleri
II. Ahlak kuralları
III. İnanç sistemi
IV. Giyinme tarzları

Yukarıda verilenlerden hangileri kültürlerin maddi unsurları arasında gösterilir?

- A) I ve II
- B) I ve IV
- C) II ve III
- D) II ve IV
- E) III ve IV

10. Ahilik, Selçuklular Dönemi'nde, Anadolu'da halkın sanat, ticaret ve çeşitli meslek kollarında yetişmesini sağlayan, hem de bu işlerle uğraşan insanların ahlaki yönden gelişmesini amaçlayan bir teşkilattır. Ahilik iyi ahlakın, doğruluğun, kardeşliğin ve yardımseverliğin birleştiği sosyal ve ekonomik bir düzendir.

Bu bilgiler doğrultusunda Ahilik Teşkilatı'nın Anadolu üzerindeki etkileri arasında,

- I. Üretim faaliyetlerini doğrudan etkilemiştir.
- II. Asayiş olaylarının azalmasında etkili olmuştur.
- III. Türk kültürünün gelişmesine katkı sağlamıştır.

verilenlerden hangileri söylenir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) I ve II
- D) II ve III
- E) I, II ve III

11. Kültürü oluşturan unsurlardan maddi unsurların manevi unsurlara oranla daha hızlı değiştiğini söyleyebiliriz.

Buna göre aşağıda verilen unsurlardan hangisi diğerlerine göre daha hızlı değişmektedir?

- A) Dil
- B) Giyim tarzı
- C) İnanç sistemi
- D) Ahlak kuralları
- E) Örf ve adetler

12. Kültür bölgelerinin oluşturulmasında dil ve din, ön plana çıkan iki önemli kültür ögesidir.

Bu özelliklere göre kültür bölgeleri oluşturulduğunda;

- I. Kanada,
- II. Arjantin,
- III. Cezayir,
- IV. Libya

ülkelerden hangileri aynı kültür bölgesi içerisinde yer alır?

- A) I ve II
- B) I ve III
- C) II ve III
- D) II ve IV
- E) III ve IV

İlk Kültür Merkezleri - 2

1. Günümüzde Guatemala'da yer alan; büyük saraylar, piramitler ve anıtsal heykeller gibi sanat eserlerine sahip olan Tikal ve Quirigua kentlerinin kalıntıları UNESCO tarafından Dünya Miras Listesi'ne alınarak, bu kentler arkeolojik sit alanı olarak kabul edilmiştir.

Yukarıda bahsedilen kentler ilk uygarlıklardan hangisine aittir?

- A) Aztek
- B) Maya
- C) İnka
- D) Çin
- E) Mısır

2. Asya kıtası üzerinde kurulan uygarlıklar aşağıdakilerden hangisinde bir arada verilmiştir?

- A) Çin - Mezopotamya - Mısır
- B) Mısır- Mezopotamya - Maya
- C) Aztek - Maya - Hint
- D) Mezopotamya - Çin - Hint
- E) İnka - Çin - Hint

3. Aşağıdakilerden hangisinde verilen uygarlıklar piramit inşa etmişlerdir?

- A) Mısır - Maya
- B) Maya - Hint
- C) Hint - Çin
- D) İnka - Akdeniz
- E) Mısır - Mezopotamya

4. İnsanlık tarihinin ilk üretim süreci aşağıdaki gelişmelerin hangisi ile başlamıştır?

- A) Tekerleğin icat edilmesiyle
- B) Tarımsal üretimin başlamasıyla
- C) Ateşin kullanılmaya başlanmasıyla
- D) İçten yanmalı motorların icat edilmesiyle
- E) Demirin kesici alet yapımında kullanılmasıyla

5. • Daha çok ticaretle uğraşmışlardır.
• İlk sömürge imparatorluğu olarak kabul edilir.
• Anadolu'ya yazı bu uygarlık tarafından getirilmiştir.

Özellikleri verilen uygarlık aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Sümerler
- B) Babiller
- C) Asurlular
- D) Urartular
- E) Hititler

6. İlk medeniyetler kurulurken yer seçiminde aşağıdakilerden hangisinin etkili olduğu söylenemez?

- A) İklim koşullarının uygun olması
- B) İstilalara karşı güvenli olması
- C) Toprağın verimli olması
- D) Akarsulardan yararlanma imkânı olması
- E) Yer altı kaynaklarından yararlanma imkânı olması

İlk Kültür Merkezleri - 2

7. • Etrafı çöllerle çevrili olduğundan başka uygarlıklarla fazla etkileşime girmemiştir.
• Mimaride oldukça gelişmiş günümüzde bile hayranlık uyandıran oldukça büyük piramitler inşa etmiştir.
• Geometri, tıp, eczacılık, matematikte ilerlemiş, takvim yapma ve hiyeroglif yazısını geliştirmekle insanlığa önemli katkılar sağlamıştır.

Yukarıda bazı özellikleri verilen medeniyet hangisidir?

- A) Maya
B) Hint
C) Çin
D) İnka
E) Mısır

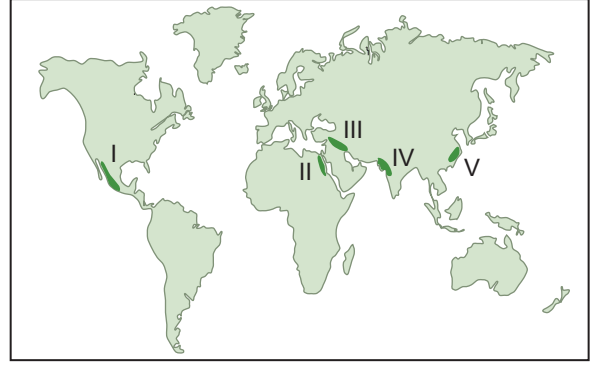
8. İlk uygarlıkların kuruldukları yerlerle ilgili aşağıdaki-lerden hangisi yanlıştır?

- A) Lidyalılar Ege kıyılarında kurulmuştur.
B) İnka uygarlığı Güney Amerika'da kurulmuştur.
C) Sümer uygarlığı Kızılırmak yayının iç kesiminde kurulmuştur.
D) Hint uygarlığı Ganj ve İndus nehirleri etrafında kurulmuştur.
E) Çin Uygarlığı Sarı Irmak ve Gök Irmak etrafında kurulmuştur.

9. Doğuda Perslerin Basra Körfezi' ne yakın bir şehri olan Susa'dan başlayarak, batıda Manisa yakınlarında yer alan Sard'a kadar uzanan Kral Yolu hangi medeniyet tarafından inşa edilmiştir?

- A) Hititler
B) Frigyalılar
C) Urartular
D) Lidyalılar
E) İyonyalılar

10. Aşağıdaki haritada yeryüzünde kurulan ilk uygarlıkların kuruluş yerleri numaralandırılarak gösterilmiştir.

Haritada numaralandırılmış uygarlık merkezlerinden hangisi Mısır uygarlığının bulunduğu yeri gösterir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

11. Dünya üzerinde kurulan ilk medeniyetlerin su kaynakları çevresinde yoğunlaştığı görülür.

Aşağıdakilerden hangisi bu su kaynakları arasında gösterilmez?

- A) Nil B) Ganj C) Amazon
D) İndus E) Fırat

12. Aşağıda bazı medeniyetlere ait birer özellik verilmiştir.

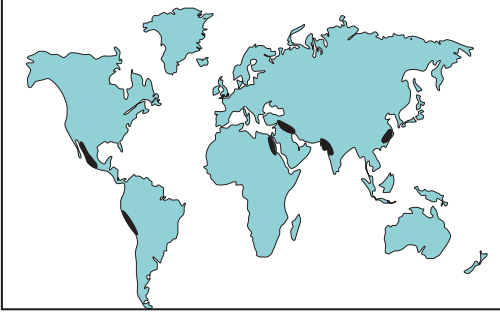
- Yazıyı icat ederek tarihi çağları başlatan uygarlık olmuştur.
- Birçok liman inşa etmiş, deniz ticaretinde ileri gitmiş, ticaret kolonileri kurmuşlardır.
- Güney Amerika'da And Dağları bölgesinde büyük bir imparatorluk kurmuşlardır.
- Toplum kast sistemi şeklinde örgütlenmiş, topraklarında siyasi birlik sağlanamamıştır.

Aşağıdakilerden hangisi özelliği verilen medeniyetlerden biri değildir?

- A) İnka Medeniyeti
B) Hint Medeniyeti
C) Çin Medeniyeti
D) Akdeniz Medeniyetleri
E) Mezopotamya Medeniyetleri

İlk Kültür Merkezleri - 1

1. Aşağıdaki haritada ilk medeniyetlerin kurulduğu yerler koyu renk ile gösterilmiştir.

İlk medeniyetlerin bu alanlarda kurulmasında;

- I. iklim koşulları,
- II. bakı özellikleri,
- III. su kaynakları,
- IV. bitki örtüsü özellikleri

verilen özelliklerden hangi ikisi diğerlerine göre daha fazla etkili olmuştur?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

2. • Fırat ve Dicle nehirleri arasında kalan bölgedir.
• Tarıma bağlı olarak oluşan köyler zamanla şehirlere dönüşmüştür.
• Sümer, Babil, Akad, Asur, Elam medeniyetleri kurulmuştur.

Yukarıda genel özelliklerinden bazıları verilen ilk medeniyet merkezi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Mezopotamya B) Hint Yarımadası
C) Anadolu D) Orta Asya
E) Orta Amerika

3. Akdeniz çevresinde kurulan medeniyetlerin en belirgin özelliği denizcilik faaliyetlerinde ilerlemiş olmalarıdır.

Akdeniz medeniyetlerinin bu özelliği kazanmasında ki temel faktör aşağıdakilerden hangisidir?

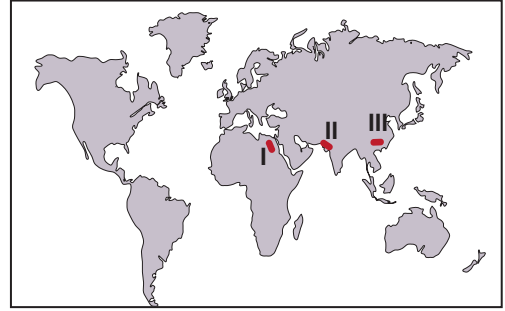
- A) Tarım alanlarının darlığı
B) Akarsuların azlığı
C) Yerüstü ve yeraltı kaynakların azlığı
D) Doğal liman sayısının fazlalığı
E) Ekonomik değeri yüksek ürünlerin üretilmesi

4. Dünya üzerinde kurulan ilk medeniyetlerin su kaynakları çevresinde yoğunlaştığı görülür.

Aşağıda verilen akarsu ve çevresinde kurulan medeniyet eşleştirmelerinden hangisi doğrudur?

<u>İndus</u>	<u>Nil</u>	<u>Sarırmak</u>
A) Maya	Mısır	Lidya
B) Mısır	Hint	Maya
C) Hint	Mısır	Çin
D) Mısır	Maya	Lidya
E) Maya	Mısır	Çin

5. Aşağıdaki harita üzerinde ilk medeniyetlerin kurulduğu üç alan numaralandırılarak gösterilmiştir.

Harita üzerinde numaralandırılmış alanlarda kurulan medeniyetler aşağıdakilerden hangisinde doğru verilmiştir?

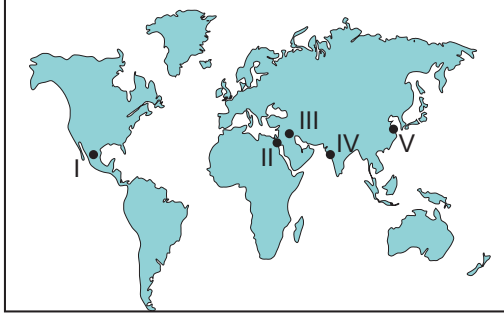
<u>I</u>	<u>II</u>	<u>III</u>
A) Mısır	Hint	Çin
B) Mısır	Çin	Maya
C) Maya	Hint	Çin
D) Hint	Maya	İnka
E) Çin	İnka	Mısır

6. Aşağıdakilerden hangisi ilk medeniyetlerin kurulmasında ve gelişmesinde diğerlerine göre daha az etkili olmuştur?

- A) İklim koşulları B) Hidrografik yapı
C) Toprak özellikleri D) Yer şekilleri
E) Bitki örtüsü

İlk Kültür Merkezleri - 1

7. Aşağıdaki harita üzerinde ilk medeniyetlerin kurulduğu alanlar numaralandırılarak gösterilmiştir.

- Fırat ve Dicle nehirleri arasında kurulmuştur.
- Sulama kanallarını yapmışlardır.
- Drenaj sistemiyle bataklıkları drene etmişlerdir.

Yukarıda bazı özellikleri verilen ilk kültür merkezlerinin kuruldukları yer haritada kaç numara ile gösterilmiştir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

8. Aşağıdaki harita üzerinde beş farklı yer numaralandırılarak gösterilmiştir.

- Önce Meksika, zamanla Orta Amerika'ya hakim olmuştur.
- XIII - XVI. yy arasında yaşamıştır.
- Dini inanışları yaşamlarında çok önemlidir.

Yukarıda bazı özellikleri verilen uygarlık haritada numaralandırılmış yerlerin hangisinde yaşamıştır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

9. Nil Nehri'nin taşması Mısır medeniyetinin hangi alanda ilerlemesine katkı sağlamıştır?

- A) Astronomi B) Tıp C) Denizcilik
D) Tarım E) Ulaşım

10. Aşağıdakilerden hangisi Hint medeniyetinin özelliklerinden biri değildir?

- A) Tarımsal faaliyetleri üzerinde doğal koşulların etkisi fazladır.
B) Kast sistemi ile toplum çeşitli sınıflara ayrılmıştır.
C) Uygun coğrafi koşullar nedeniyle pek çok kez istilaya uğramıştır.
D) Tıp, matematik ve astronomi alanlarında önemli gelişmeler göstermişlerdir.
E) İndus, Ganj ve Brahmaputra nehirleri havzasında kurulup gelişmiştir.

11. I. Orta Amerika'da yaşamış bir uygarlıktır.
II. Taş işçiliği ve mimaride gelişmişlerdir.
III. Latin alfabesine ve miladi takvime son şeklini vermiştir.
IV. İpekli dokumada ilerlemişlerdir.

Yukarıda verilenlerden hangileri Aztek medeniyetine ait bir özellik değildir?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

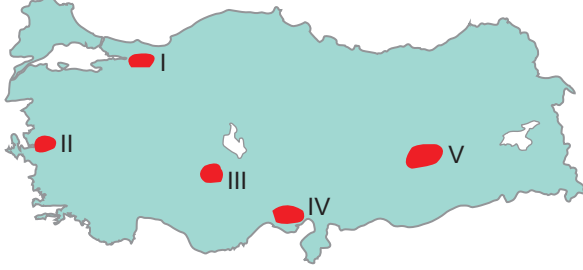
12. • Nil Nehri çevresinde kurulmuştur.
• Dicle ve Fırat nehirleri arasında kalan bölgede kurulmuştur.
• Sarıırmak ve Gökırmak nehirleri havzasında pamuk ve piriñç tarımı yapmıştır.
• Gemi yapımında ustalaşmış ve ticaret kolonileri kurmuştur.

Yukarıda hangi medeniyete ait bir özellik verilmemiştir?

- A) Akdeniz medeniyetleri
B) Mısır medeniyeti
C) Çin medeniyeti
D) İnkı medeniyeti
E) Mezopotamya medeniyetleri

Türkiye'de Sanayi - 2

1. Sanayi tesislerinin kuruluş yerini belirleyen faktörler arasında su kaynaklarına yakınlık önemli bir yere sahiptir.

Buna göre, harita üzerinde numaralanmış yerlerin hangisine sanayi tesisi kurulması durumunda bu faktörün dikkate alınmadığı söylenebilir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

2. Makine Kimya Endüstrisi Kurumu (MKEK), Askerî Elektronik Sanayii (ASELSAN), Askerî Pül Sanayii (AS-PİLSAN), Hava Elektronik Sanayii (HAVELSAN) gibi tesisler hangi alanda faaliyet gösteren kuruluşlardır?

- A) Gıda sanayisi
B) Tekstil sanayisi
C) Kimya sanayisi
D) Savunma sanayisi
E) Otomotiv sanayisi

3. • Enerji kaynağına yakın yerde kurulmuştur.
• Üretilen mamul maddeleri yurt dışına gönderebilecek bir limana yakındır.
• Ham madde kaynağının taşınabilmesi için demir yolu bağlantısı bulunmaktadır.

Kurulduğu yer ile ilgili bazı özellikleri verilen sanayi kuruluşu aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Batman petrol rafinerisi
B) Bursa otomotiv fabrikası
C) Antalya ferro-krom tesisleri
D) Karabük demir-çelik fabrikası
E) Seydişehir alüminyum fabrikası

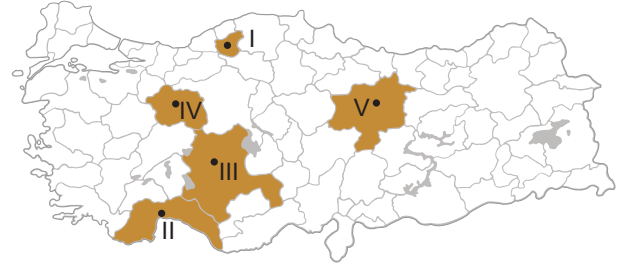
4. Aşağıdaki harita üzerinde bir alan taranarak gösterilmiştir.

Haritada gösterilen taralı alan içerisinde aşağıdakilerden hangisi bulunmaz?

- A) Zeytinyağı fabrikası
B) Bakır izabe tesisleri
C) Ferro krom tesisleri
D) Demir-çelik sanayisi
E) Pamuklu dokuma sanayisi

5. Aşağıdaki harita üzerinde beş il numaralandırılarak gösterilmiştir.

Buna göre, aşağıdakilerin hangisinde haritada numaralanmış iller ile maden işleme tesisleri yanlış eşleştirilmiştir?

- A) I - Demir Çelik Fabrikası
B) II - Ferro - Krom Tesisleri
C) III - Seydişehir Alüminyum Tesisleri
D) IV - Kırka Bor İşletmesi
E) V - Bakır İzabe Tesisleri

6. Türkiye'de modern sanayi gereği çeşitli makineler kullanılmaktadır. Bu makinelerin kullanımı, bakımı ve onarımı için nitelikli kişilere ihtiyaç duyulmaktadır.

Yukarıdaki açıklamada sanayinin kuruluş koşullarından hangisinden söz edilmiştir?

- A) Ulaşım B) İş gücü C) Sermaye
D) Ham madde E) Pazar

Türkiye’de Sanayi - 2

7. Aşağıda pamuklu dokuma tesislerinin bulunduğu bazı iller verilmiştir.

- Adana
- Aydın
- İzmir
- Mersin

Pamuklu dokuma tesislerinin verilen illerde gelişmesinde öncelikle etkili olan unsur aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Su kaynaklarının varlığı
- B) Enerji kaynağına yakınlık
- C) Ham madde kaynağına yakınlık
- D) Ulaşım olanaklarının gelişmişliği
- E) Pazarlama olanaklarının yeterliliği

8. Sanayileşmenin;

- I. ekonominin gelişmesi,
- II. işsizliğin azalması,
- III. ulaşım sistemlerinin gelişmesi

alanlarından hangileri üzerinde olumlu etkisi olmuştur?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) I ve II
- D) I ve III
- E) I, II ve III

9. Türkiye Sanayi Stratejisi’nin hedefleri arasında aşağıdakilerden hangisinin yer alması **beklenmez**?

- A) Yerli kaynakların tükenmemesi için ithalatı artırmak
- B) Küresel ticarete daha fazla pay sahibi olmak
- C) Çevreye duyarlı bir sanayi yapısına dönüşmek
- D) Sanayinin rekabet edebilirliğini ve verimliliğini yükseltmek
- E) Yüksek katma değerli ve ileri teknoloji ürünleri üretmek

10. Otomotiv sektörü Türkiye’nin ihracatında önemli bir paya sahiptir. Bu sektörde ön plana çıkan üretim alanlarından biri de traktör endüstrisidir.

Buna göre, aşağıdakilerden illerden hangisi traktör endüstrisinin üretim sahalarından biri değildir?

- A) Iğdır
- B) Konya
- C) Ankara
- D) Tekirdağ
- E) İstanbul

11. Türkiye’nin yıllık dış satım gelirleri arasında sanayi ürünlerinin oranı 1965 yılında %19,6 iken, 2018 yılında bu oran %93,9’a yükselmiştir.

Bu durum üzerinde aşağıdakilerden hangisinin etkisi diğerlerine göre azdır?

- A) Üretilen sanayi ürünü çeşidinin artması
- B) Katma değeri yüksek ürünlerin üretilmesi
- C) Üretim yapılan tesis sayısının artması
- D) Sektörde çalışan nüfus oranının artması
- E) Üretimde yüksek teknolojilerin kullanılması

12. Bir coğrafya öğretmeni, dersinde sanayi faaliyetlerinin dağılışını etkileyen faktörleri anlatırken: “Türkiye’de genellikle tarım ürünlerini işleyen sanayi tesisleri, ürünlerin yetiştirildiği alanlara yakın yerlerde kurulmaktadır.” demiştir.

Öğretmen, bu ifadesinde sanayi tesislerinin aşağıdaki kuruluş koşullarından hangisini vurgulamıştır?

- A) Enerji kaynakları
- B) Pazar
- C) Ham madde
- D) İş gücü
- E) Sermaye

(2021 AYT)

Türkiye'de Sanayi - 1

1. Türkiye'de sanayi sektörünün gelişimi ile ilgili olarak aşağıda verilenlerden hangisi söylenemez?

- A) Cumhuriyet'in ilk yıllarında fabrika kurulumunda gerekli araçların temin edilmesi için gümrük vergisi muafiyeti sağlanmıştır.
- B) Sanayi üretiminin milli gelir içerisindeki payı Cumhuriyet Dönemi'nden günümüze kadar artış göstermiştir.
- C) Cumhuriyet'in ilk yıllarında devlet tarafından cam, kâğıt, kumaş gibi sanayi kuruluşları kurulmuştur.
- D) 1950'den sonra yerli ve yabancı sermaye ortaklığıyla kurulan kuruluşlar desteklenmiştir.
- E) Günümüzde büyük sanayi kuruluşları doğrudan devlet tarafından kurulmaktadır.

2. Aşağıdakilerden hangisi bir yerde sanayi tesislerinin kurulması için gerekli olan şartlardan biri değildir?

- A) Yeterli sermaye birikiminin olması
- B) Ulaşım olanaklarının gelişmiş olması
- C) Ham madde kaynaklarının yeterli olması
- D) İş gücü potansiyelinin fazla olması
- E) Yer şekillerinin engebeli olması

3. Türkiye'de madencilik faaliyetlerinin yoğun olarak yapıldığı bazı yerlerde sanayi üretimi gelişmiştir. Bu sebeple bu yerlerde nüfus yoğunluğu genel olarak fazladır.

Bu yerlere örnek olarak aşağıdaki şehirlerden hangisi gösterilemez?

- A) Karabük
- B) Bodrum
- C) Elbistan
- D) Batman
- E) Divriği

4. Sanayi tesislerinin yoğun olduğu yerlerde hava kirliliği, sanayi tesislerinin daha az olduğu yerlere göre daha fazladır.

Yalnızca bu bilgiye bakılarak aşağıda verilen şehirlerimizden hangisinde hava kirliliğinin diğerlerine göre daha az olması beklenir?

- A) Artvin
- B) Sakarya
- C) Adana
- D) Bursa
- E) Gaziantep

5. Aşağıda verilen sanayi kuruluşlarından hangisinde kullanılan ham maddenin üretim miktarı iklim koşullarına bağlı olarak değişmez?

- A) Pamuklu dokuma sanayi
- B) Çay sanayi
- C) Şeker sanayi
- D) Un sanayi
- E) Lastik sanayi

6. Türkiye'nin doğusunda sanayi tesislerinin yetersiz olmasında aşağıdakilerden hangisinin etkisi diğerlerine göre daha azdır?

- A) Enerji üretiminin yetersiz olması
- B) Pazar alanlarına uzak olması
- C) Yer şekillerinin engebeli olması
- D) Ulaşım imkanlarının yetersiz olması
- E) İklim koşullarının elverişsiz olması

Türkiye'de Sanayi - 1

7. Sanayi üretimini desteklemek amacıyla kurulmuş olan ve sanayi tesisleri için gerekli olan hizmetlerin hepsinin bulunduğu alanlara organize sanayi bölgesi adı verilmektedir.

Aşağıdaki illerden hangisinde organize sanayi bölgelerinin sayısı daha fazladır?

- A) Muğla
B) Bursa
C) Kars
D) Karabük
E) Hakkari

8. Tarım, sanayi ve hizmet sektörleri şehirlerin gelişmesinde etkili olan ekonomik faaliyetlerdendir.

Bu faaliyetlerden sanayi sektörü aşağıdaki şehirlerin hangisinin gelişmesine daha fazla katkı sağlamıştır?

- A) İskenderun
B) Kırşehir
C) Yozgat
D) Karaman
E) Aksaray

9. I. İpekli dokuma
II. Yünlü dokuma
III. Keten dokuma
IV. Pamuklu dokuma

Yukarıda verilen sanayi kollarından hangileri hayvancılık faaliyetlerine bağlı olarak yapılmaktadır?

- A) I ve II
B) I ve III
C) II ve III
D) I ve IV
E) II ve IV

10. Ülkemizde sanayi faaliyetlerinin yoğun olduğu yerlerden biri Kocaeli ve çevresidir.

Burada sanayi faaliyetlerinin yoğun olması üzerinde;

- I. iş gücüne ulaşılabilir olması,
II. tüketim alanlarına ulaşım için uygun konumda olması,
III. ham madde ve enerji üretim alanlarının yakınında olması

unsurlardan hangileri etkili olmuştur?

- A) Yalnız I
B) Yalnız II
C) I ve II
D) I ve III
E) II ve III

11. Ülkemizde sanayi ve hizmet sektörlerinde çalışanların oranı Cumhuriyet Dönemi'nden günümüze kadar büyük bir artış göstermiştir.

Bu bilgiye bakılarak aşağıdaki çıkarımlardan hangisi yapılabilir?

- A) Tarımsal üretim miktarının azaldığı
B) Sanayi üretiminden elde edilen gelirin azaldığı
C) Ülkemizin ekonomik alanda gelişme gösterdiği
D) Tarım alanlarının erozyona bağlı olarak daraldığı
E) Küresel iklim değişiminin tarımsal üretimi olumsuz etkilediği

12. I. Samsun - bakır sanayi
II. Karabük - demir-çelik tesisleri
III. Yatağan - termik santral

Yukarıda verilen sanayi tesislerinden hangileri ham madde kaynağına yakın değildir?

- A) Yalnız I
B) Yalnız II
C) I ve II
D) I ve III
E) II ve III

Türkiye’de Madenler ve Enerji Kaynakları - 2

1. Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı’ndan alınan verilere göre 2021 yılında elektrik üretimimizin, %30,9’u kömürden, %33,2’si doğal gazdan, %16,7’si hidrolik enerjiden, %9,4’ü rüzgârdan, %4,2’si güneşten, %3,2’si jeotermal enerjiden ve %2,4’ü diğer kaynaklardan elde edilmiştir.

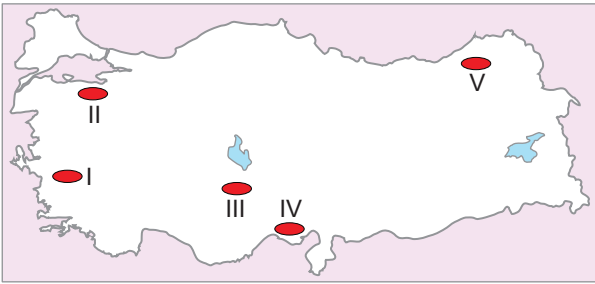
Yalnızca bu bilgiye göre,

- Türkiye 2021 yılında enerji üretiminin yarısından fazlasını fosil kaynaklardan elde etmiştir.
- Türkiye’de üretilen enerjinin yarından fazlası sanayi bölgelerinde tüketilmektedir.
- Türkiye’nin 2021 yılında elektrik üretimi yaptığı yenilenebilir kaynaklar içerisinde ilk sırada hidrolik enerji bulunmaktadır.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız III C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

2. Aşağıdaki haritada bazı yerler numaralandırılarak gösterilmiştir.

Bu yerler ile ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

- A) I numaralı yerin jeotermal enerji potansiyeli yüksektir.
B) II numaralı yerdeki termik santralde doğal gaz tüketilerek elektrik enerjisi üretilmektedir.
C) III numaralı yerin iklim koşulları güneş enerji potansiyelini artırmıştır.
D) IV numaralı yerde önemli taş kömürü yatakları bulunmaktadır.
E) V numaralı yerin yer şekli özellikleri hidroelektrik enerji potansiyelini artırmıştır.

3. Basında yer alan haberlere göre Niğde’nin Bor ilçesinde tek bir sahada 520 bin metrekare alanda kurulan güneş enerji santrali faaliyet geçti. Santralin yılda 60 milyon kilovat saat enerji üretmesi beklenmektedir.

Bu habere göre,

- Türkiye’de enerji üretiminde yenilenebilir kaynaklar kullanılmaktadır.
- Türkiye’nin enerji ihtiyacının tamamını bu santral karşılayacaktır.
- Türkiye’nin iklim şartları güneş enerjisi için elverişlidir.

yargılardan hangileri söylenebilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

4. Küresel ısınmanın sebeplerinden biri olan sera gazları üretimini azaltmak amacıyla Türkiye’de 2053 yılına kadar sıfır emisyon binalar için Binalarda Enerji Performansı Yönetmeliği değişikliğine gidildi. Normal binalara göre enerji verimliliği daha fazla olan ve kullandığı enerjinin önemli bir kısmını yenilenebilir enerji kaynaklarından temin eden “Neredeyse Sıfır Enerjili Binalar (nSEB)” konseptine geçiş aşamalı olarak zorunlu hale getirilmektedir.

Buna göre, Neredeyse Sıfır Enerjili Binalar’ın enerji ihtiyacı için;

- Linyit,
- Rüzgâr,
- Güneş,
- Taş kömürü

kaynaklarından hangilerinin daha yaygın olarak kullanılması beklenir?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) I ve IV E) III ve IV

Türkiye’de Madenler ve Enerji Kaynakları - 2

5. • Rezervinin %72’si ülkemizde bulunmaktadır.
• Cam, seramik, gübre, deterjan gibi birçok alanda kullanılmaktadır.

Bazı özellikleri verilen maden aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Bor B) Asbest C) Demir
D) Fosfat E) Boksit

6. I. Çeliğin sertleştirilmesinde ve paslanmaz çelik üretiminde kullanılmaktadır.
II. Konya Seydişehir’de çıkarılıp işlenen bu maden hafif ve dayanıklı olduğu için önemlidir.

Özellikleri verilen madenler aşağıdakilerin hangisinde doğru olarak verilmiştir?

I	II
A) Krom	Boksit
B) Barit	Mermer
C) Boksit	Bor mineralleri
D) Krom	Demir
E) Barit	Demir

7. • Rüzgâr enerji santralleri rüzgârın esmediği dönemlerde enerji üretimi sağlayamamaktadır.
• Güneş enerji santrallerinden gece vaktinde yararlanılmaz.

Buna göre, aşağıdaki çıkarımlardan hangisi yapılabilir?

- A) Yenilenebilir enerji kaynaklarından düşük verim alınmaktadır.
B) Alternatif enerji kaynaklarına olan yatırımlar artmaktadır.
C) Yenilenebilir enerji kaynaklarının üretim potansiyeli doğal koşullara bağlıdır.
D) Fosil kaynakların çevre üzerinde olumsuz etkileri bulunmaktadır.
E) Son yıllarda enerji üretiminde yenilenebilir kaynaklar ilk sıraya çıkmıştır.

8. Basında yer alan haberlere göre 10. Türkiye Enerji Zirvesi toplantısına katılan Antalya’daki otel yöneticileri, enerji maliyetlerini azaltmak için yenilenebilir enerjiye geçmek istediklerini belirttiler.

Buna göre, otel yöneticilerinin kullanmak istedikleri enerji kaynaklarından biri aşağıdakilerden hangisi olabilir?

- A) Petrol B) Doğal gaz C) Linyit
D) Güneş E) Taş kömürü

9. Türkiye’nin maden çeşitliliği bakımından dünyada önemli bir sırada yer almaktadır.

Türkiye’nin bu özelliğinin temel nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) İklim çeşitliliğinin fazla olması
B) Ortalama yükseltinin fazla olması
C) Eski oluşumlu kıtalar arasında yer alması
D) Üç tarafının denizlerle çevrili olması
E) Farklı jeolojik devirlere ait arazilerin bulunması

10. Aşağıdaki haritada bazı yerler numaralandırılarak koyu renkle gösterilmiştir.

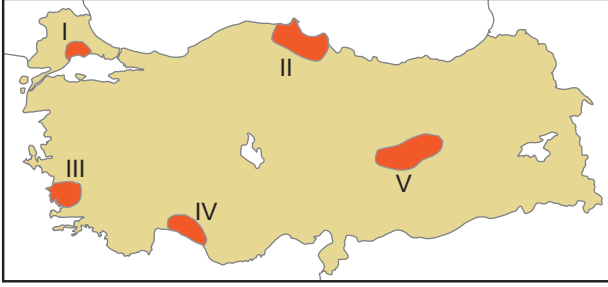
Bu yerlerdeki maden ve enerji kaynaklarıyla ilgili olarak aşağıdaki bilgilerden hangisi yanlıştır?

- A) I numaralı yer, Türkiye’de taş kömürü üretiminde büyük bir paya sahiptir.
B) II numaralı yerde Türkiye’nin en büyük doğal gaz çıkarımı yapan tesisi bulunmaktadır.
C) III numaralı yer, Türkiye’nin önemli krom rezervine sahip sahalarından biridir.
D) IV numaralı yer, Türkiye’nin önemli demir cevheri sahalarından biridir.
E) V numaralı yerde Türkiye’nin önemli bakır işletmelerinden biri kurulmuştur.

(2018 AYT)

Türkiye'de Madenler ve Enerji Kaynakları - 1

1. Aşağıdaki Türkiye haritasında beş ayrı alan taranmıştır.

Bu alanların hangisinde maden çeşitliliği daha fazladır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

2. • Elyaf, ısıya dayanıklı cam, ilaç, jet yakıtı gibi birçok alanda kullanılır.
• Türkiye'deki başlıca yatakları Susurluk, Bigadiç (Balıkesir), Mustafakemalpaşa (Bursa), Seyitgazi (Eskişehir) ve Emet'tedir (Kütahya).

Özellikleri verilen yeraltı kaynağı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Demir B) Krom C) Bor mineralleri
D) Altın E) Boksit

3.

Haritada gösterilen yerlerde çıkarılan maden aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Demir B) Bakır C) Krom
D) Kurşun E) Fosfat

4. • Seydişehir
• Susurluk
• Hasançelebi
• Mazıdağı

Yukarıda gelişiminde madencilik faaliyetlerinin önemli rol oynadığı bazı şehirler verilmiştir.

Bu şehirler ile üretimi yapılan maden türleri eşleştirildiğinde aşağıdakilerden hangisi dışarıda kalır?

- A) Bor mineralleri B) Boksit
C) Fosfat D) Tuz
E) Demir

5. Alüminyumun ham maddesidir. İnşaat, otomotiv, elektrik ve elektronik sektörden mutfak malzemelerine, ambalajlara kadar birçok alanda kullanılmaktadır.

Yukarıda bazı özellikleri verilen maden hangisidir?

- A) Barit B) Bor C) Boksit
D) Mermer E) Asbest

6. • Guleman, Köyceğiz, Fethiye, Kopdağı, Orhaneli ilçelerinden çıkarılmaktadır.
• Demire sertlik vererek kırılma ve darbelere karşı dayanıklılık kazandırır.
• Demiri oksitlenmeye karşı korur.

Özellikleri verilen maden aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Lületaşı B) Asbest C) Barit
D) Krom E) Feldspat

Türkiye’de Madenler ve Enerji Kaynakları - 1

7. I. Tunçbilek
II. Yatağan
III. Keban
IV. Karakaya

Yukarıdaki santrallerden hangi ikisinin bulunduğu yerde hava kirliliğinin diğerlerine göre daha az olmasa beklenir?

- A) I ve II B) II ve III C) I ve III
D) II ve IV E) III ve IV

8. Aşağıdaki Türkiye Haritası’nda bazı enerji üretim tesisleri işaretlenmiştir.

Bu tesislerden hangisi doğalgaz ile çalışmaktadır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

9. Hidroelektrik, Güneş ve rüzgâr enerji santrallerinin üretim miktarı hava şartlarına göre değişiklik göstermektedir.

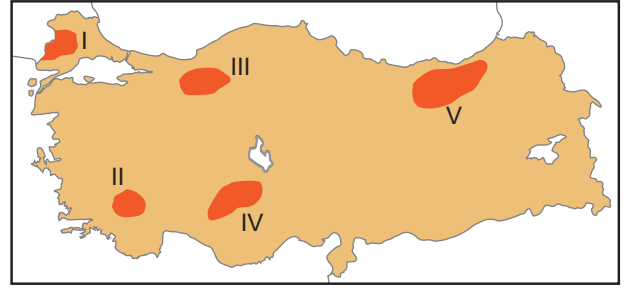
Buna göre:

- I. Oymapınar,
II. Yatağan,
III. Alaçatı,
IV. Hamitabat

enerji üretim tesislerinden hangilerinin üretim miktarı hava koşullarından etkilenir?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

10. Yerin derinliklerinden gelen sıcak sular kullanılarak enerji üretmek mümkündür.

Haritada verilen taralı alanların hangisinde bu tür enerji tesisi bulunmaktadır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

11. Güneş enerjisinden yararlanılarak elektrik enerjisi elde edilebilmektedir. Ülkemizde bu enerji sisteminden verimli bir şekilde faydalanılacak yerler mevcuttur.

Haritada numaralandırılmış yerlerin hangisi güneş enerjisi için verimli değildir?

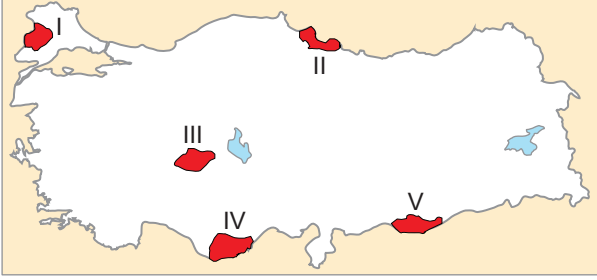
- A) I B) II C) III D) IV E) V

12. Ülkemizde bulunan petrol arıtma tesislerinden hangisi ham madde kaynağının yakınına kurulmuştur?

- A) Batman (Batman)
B) Orta Anadolu (Kırıkkale)
C) İpraş (İzmit)
D) Ataş (Mersin)
E) Aliağa (İzmir)

Türkiye'de Hayvancılık - 2

1. Türkiye'de iklim, bitki örtüsü ve yer şekilleri çeşitliliğine bağlı olarak birçok hayvancılık türü gelişmiştir. Bunlardan bir tanesi de kıl keçisi yetiştiriciliğidir. Kıl keçisi, yer şekilleri bakımından engebeli ve kayalık, bitki örtüsü bakımından çalılık araziye uyumlu bir hayvandır.

Buna göre, yukarıdaki haritada gösterilen bölgelerden hangisi kıl keçisi yetiştiriciliğine daha uygundur?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

2. Türkiye'de küçükbaş ve büyükbaş hayvancılık, arıcılık, ipek böcekçiliği, kümes hayvancılığı ile balıkçılık gibi çok sayıda hayvancılık türü gelişmiştir.

Bu hayvancılık faaliyetleri ile ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur?

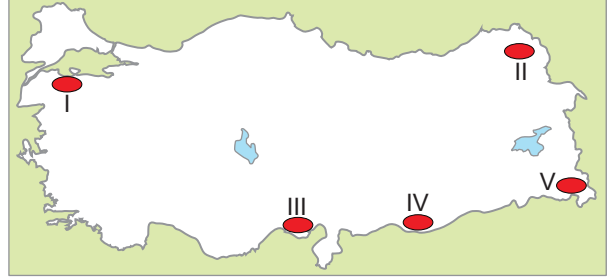
- A) Karadeniz dağlık kuşağı aşırı nemli olduğundan arıcılık faaliyetleri için uygun değildir.
B) Besi hayvancılığı daha çok tüketim merkezlerine yakın yerlerde gelişmiştir.
C) Tiftik keçisi başta Antalya olmak üzere Akdeniz'e kıyısı olan illerde çok fazla yetiştirilmektedir.
D) Türkiye'de en fazla balık avcılığı Ege Denizi'nde yapılmaktadır.
E) Kümes hayvancılığı doğal şartlardan en fazla etkilenen hayvancılık faaliyetlerindedir.

3. Türkiye'de büyükbaş hayvanlardan elde edilen et ve süt verimi daha fazla olmasına rağmen küçükbaş hayvancılığın daha yaygın olarak yapıldığı görülmektedir.

Bu durumun temel nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Bozkır bitki örtüsünün geniş alanlar kaplaması
B) Küçükbaş hayvancılığın daha kolay olması
C) Küçükbaş hayvancılığın ihracata yönelik yapılması
D) Kış mevsiminin sert ve kar yağışlı geçmesi
E) Küçükbaş hayvan etinin daha fazla tüketilmesi

4. Türkiye'de geleneksel yöntemlerle yapılan hayvancılık faaliyetleri, yer şekilleri ve iklim şartlarının tarımsal faaliyetlere uygun olmadığı bölgelerde daha yaygındır.

Buna göre, yukarıdaki haritada gösterilen alanların hangilerinde mera hayvancılığının yaygın olması beklenir?

- A) I ve II B) I ve III C) III ve IV
D) II ve V E) IV ve V

- 5.

I. Besi ve ahır hayvancılığının yaygınlaştırılması

II. Mera ve çayırların tarım alanlarına dönüştürülmesi

III. Erken kesimlerin önlenmesi

IV. Geleneksel yöntemlerle hayvancılığın yapılması

V. Pazarlama olanaklarının geliştirilmesi

Yukarıda numaralandırılarak verilenlerden hangileri hayvancılıkta verimi artıran faktörler arasında gösterilemez?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve IV
D) III ve V E) IV ve V

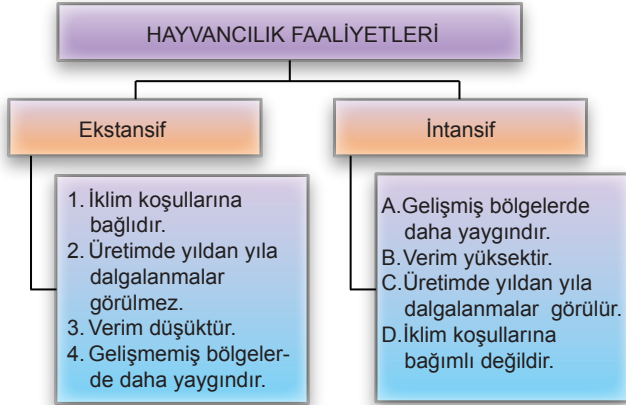
6. Türkiye'de bitki çeşidinin fazla ve bu bitkilerin önemli bir kısmının endemik olması arıcılığın gelişmesini sağlamıştır.

Buna göre, aşağıdaki bitkilerden hangisi arıcılık faaliyetleri bakımından önemli bir bitki değildir?

- A) Haşhaş B) İhlamur C) Çam
D) Kekik E) Kestane

Türkiye’de Hayvancılık - 2

7. Aşağıda hayvancılık faaliyetlerinde kullanılan yöntemlerle ilgili hatalı bir şema verilmiştir.

Bu hata aşağıdakilerden hangilerinin yerleri değiştirilirse düzeltilmiş olur?

- A) 4 ile A'nın B) 3 ile B'nin C) 1 ile D'nin
D) 2 ile C'nin E) 2 ile B'nin

8. Aşağıdaki tabloda Türkiye’deki balıkçılık faaliyetleri ile ilgili verilen ifadelerin doğru (D) mu, yanlış (Y) mı olduğu belirlenerek yan tarafa kodlanacaktır.

1	Ülkemizde kıyı balıkçılığında çok açık deniz balıkçılığı yapılmaktadır.	☐
2	Kültür balıkçılığı denizler, göller ve akarsularda özel hazırlanmış havuzlarda yapılan bir faaliyettir.	☐
3	Ülkemizde yanlış avlanma yöntemlerinin uygulanması balıkçılıkta verimi düşürmektedir.	☐
4	İç sularda avlanan bir balık türü olan inci kefali, İznik Gölü’ne özgü endemik bir türdür.	☐

Buna göre, kodlama yapıldıktan sonra ortaya çıkan sıralama aşağıdakilerin hangisinde verilmiştir?

- A) Y - D - D - Y B) D - D - Y - Y
C) Y - D - Y - D D) Y - Y - D - D
E) D - Y - Y - D

9. Türkiye’de besi hayvancılığının geliştiği yerlerden biri de şeker fabrikalarının çevreleridir.

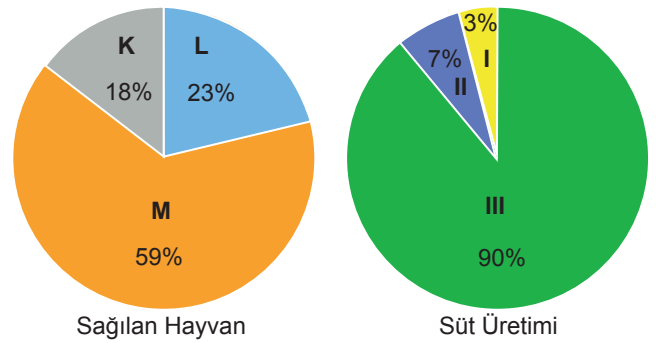
Bu dağılıfta,

- I. şeker fabrikaları çevresinde pazar olanaklarının gelişmiş olması,
- II. pancar atıklarının hayvan yemi olarak kullanılması,
- III. şeker pancarı üretiminin yapıldığı yerlerde otlakların yaygın olması

özelliklerden hangileri etkili olmuştur?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

10. Aşağıdaki grafiklerde Türkiye’de 2018 yılına ait sığır, koyun ve keçi hayvanlarının sağım ile süt üretim oranları yaklaşık olarak gösterilmiştir.

Buna göre, grafiklerdeki hayvanların dağılışı aşağıdakilerin hangisinde doğru olarak verilmiştir?

	<u>Sığır</u>	<u>Koyun</u>	<u>Keçi</u>
A)	M - III	L - II	K - I
B)	L - II	K - III	M - I
C)	K - I	L - III	M - II
D)	M - II	K - I	L - III
E)	L - III	M - II	K - I

11. Türkiye’nin bazı bölgelerinde arıcılık faaliyeti göçebe olarak yapılmaktadır.

Göçebe arıcılığın yaygın olması aşağıdakilerden hangisiyle açıklanabilir?

- A) Ulaşım koşullarının gelişmiş olmasıyla
- B) Kuzey Yarım Küre’nin orta kuşağında bulunmasıyla
- C) Ortalama yüksekliğinin fazla olmasıyla
- D) Yaz ve kış sıcaklıkları arasındaki farkın fazla olmasıyla
- E) Bitkilerin çiçek açma dönemlerinin farklı olmasıyla

Türkiye'de Hayvancılık - 1

1. Ülkemizde hayvancılıktan elde edilen verimin az olduğunu söyleyebiliriz. Bu sebeple son yıllarda canlı hayvan ve et ithalatı yapılmaktadır.

Buna göre, canlı hayvan ve et ithalatını azaltmak için aşağıdakilerden hangisinin yapılması yanlıştır?

- A) Hayvan soylarının ıslah edilmesi
- B) Besi hayvancılığının teşvik edilmesi
- C) Hayvan hastalıkları ile mücadele edilmesi
- D) Tarım alanlarının mera alanı olarak kullanılması
- E) Çiftçilerin ucuz ve kaliteli yem konusunda desteklenmesi

2. Aşağıdaki haritada Türkiye'de kümes hayvancılığının gelişme gösterdiği yerler işaretlenmiştir.

Buna göre, kümes hayvancılığının geliştiği yerlerin temel özelliği olarak aşağıdakilerden hangisi gösterilir?

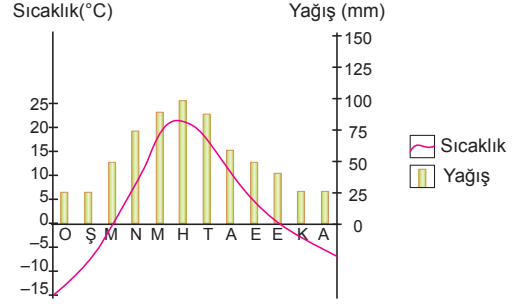
- A) Kış mevsiminin ılık geçmesi
- B) Yer şekillerinin sade olması
- C) Su kaynaklarına yakın olması
- D) Tüketim alanlarına yakın olması
- E) Tahıl üretim alanlarına yakın olması

3. I. Büyükbaş besi hayvancılığı
II. Kümes hayvancılığı
III. İpek böcekçiliği
IV. Arıcılık

Yukarıda verilen hayvancılık türlerinden hangi ikisi üzerinde doğal koşulların etkisi daha fazladır?

- A) I ve II
- B) I ve III
- C) II ve III
- D) II ve IV
- E) III ve IV

4. Aşağıdaki grafikte ülkemizde bulunan bir yere ait yıllık sıcaklık ve yağış dağılışı gösterilmiştir.

Bu yerde aşağıdaki hayvan türlerinden hangisinin daha fazla gelişmesi beklenir?

- A) Sığır
- B) Koyun
- C) Deve
- D) Kıl keçisi
- E) Tiftik keçisi

5. Balıklar, mevsim değişimleri sonucunda soğuk yerlerden sıcak yerlere doğru göç etmektedirler. Bu nedenle balıkların göç yolları üzerinde bulunan yerlerde balıkçılık faaliyetleri yoğunudur.

Buna göre, aşağıda verilen yerlerden hangisinde balıkçılık faaliyetlerinin daha yoğun olması beklenir?

- A) Batı Anadolu kıyıları
- B) Çanakkale Boğazı
- C) Karaburun Yarımadası
- D) Antalya Körfezi
- E) Silifke kıyıları

Türkiye’de Hayvancılık - 1

6. Bir yerin konum özelliklerine bakılarak bu yerde yaygın olarak yapılan hayvancılık türü hakkında çıkarımda bulunulabilir.

Buna göre, haritada verilen yerlerde yaygın olarak yapılan hayvancılık faaliyetleri aşağıdakilerden hangisinde doğru eşleştirilmiştir?

<u>I</u>	<u>II</u>	<u>III</u>
A) İpek böcekçiliği	Büyükbaş	Kümes
B) İpek böcekçiliği	Kıl keçisi	Büyükbaş
C) Büyükbaş	Koyun	Tiftik keçisi
D) Koyun	Arıcılık	İpek böcekçiliği
E) Kümes	İpek böcekçiliği	Koyun

7. Türkiye’de aşağıda verilen hayvanlardan hangisinin popülasyonu daha fazladır?

A) Sığır	B) Manda	C) Koyun
D) Kıl keçisi	E) Tiftik keçisi	

8. Ülkemizde sünger avcılığı daha çok aşağıdaki kıyılardan hangisinde yapılmaktadır?

A) Çarşamba	B) Silifke	C) Bodrum
D) Sinop	E) Adapazarı	

9. Tarımsal nüfusumuzun önemli bir kısmı büyükbaş ve küçükbaş hayvancılıkla uğraşmaktadır. Bu hayvancılık faaliyetleri çeşitli sanayi kollarına ham madde kaynağı sağlamaktadır.

Buna göre, Türkiye’de aşağıdaki sanayi kollarından hangisinin ham madde ihtiyacı küçükbaş hayvancılıktan sağlanır?

- A) Yünlü dokuma
- B) İpekli dokuma
- C) Kendir dokuma
- D) Pamuklu dokuma
- E) Keten dokuma

10. Ülkemiz doğal bitki örtüsünün çeşitliliğine bağlı olarak arıcılık bakımından oldukça elverişli şartlara sahiptir. Çiçekli bitkilerin ve çam ağaçlarının varlığı arıcılık faaliyetlerini olumlu yönde etkilemiştir.

Buna göre, aşağıdaki yerlerden hangisinde arıcılık faaliyetlerinin gelişmesi için gerekli olan doğal koşulların en az olduğu söylenebilir?

- A) Muğla ve çevresi
- B) Rize ve çevresi
- C) Hakkari ve çevresi
- D) Ordu ve çevresi
- E) Konya ve çevresi

11. Türkiye’de hayvansal ürünlerin üretiminde yıldan yıla büyük dalgalanmaların görülmesi aşağıdakilerden hangisine kanıt oluşturur?

- A) Hayvancılık faaliyetlerinin doğal koşullara bağlı yapıldığına
- B) Hayvansal ürünlerin iç tüketimin fazla olduğuna
- C) Dış piyasada çok fazla talep görmediğine
- D) Hayvan soylarının ıslah edilemediğine
- E) Hayvancılıktan elde edilen verimin düşük olduğuna

Türkiye'de Tarım - 2

1. Yazların kısa sürdüğü ve sıcaklığın düşük olduğu yerler sebze üretimine elverişli değildir.

Buna göre, aşağıdaki illerden hangisinin çevresinde sebze üretimi azdır?

- A) Bursa B) Manisa C) Antalya
D) Erzurum E) Çanakkale

2. Nadas, yağışın her yıl ürün almaya yetmeyecek kadar az olduğu yerlerde toprağın bir yıl ekilmeden boş bırakma işlemidir.

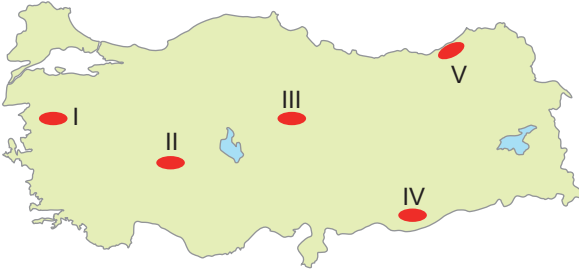
Bu tarım yöntemi ile;

- I. toprağın dinlenmesini sağlamak,
II. tarımsal verimi artırmak,
III. tarımda istihdam edilen kişi sayısını artırmak

durumlarından hangileri amaçlanmaktadır?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) I ve III E) II ve III

3. Temel besin maddelerinden olan buğday, büyüme döneminde suya, olgunlaşma döneminde kuraklığa ve sıcaklığa ihtiyaç duyar.

Buna göre, harita üzerinde numaralanmış yerlerin hangisinde buğday yetiştirilmez?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

4. Toprak Mahsulleri Ofisi 2022- 2023 sezonunda Giresun kalite kabuklu fındığın kilosunu 53 lira, Levant kalite fındığını 52 lira ve sivri kalite fındığını ise 51 lira olarak açıkladı.

Toprak Mahsulleri Ofisi'nin bu açıklaması çiftçiye yönelik aşağıdakilerden hangisi kapsamındadır?

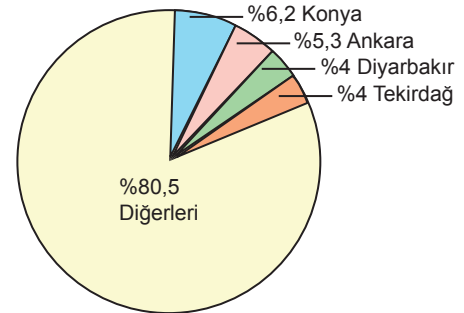
- A) İşletme B) Planlama C) Geliştirme
D) Pazarlama E) Destekleme

5. Ana vatanı Güneydoğu Asya olan bu ürünün Türkiye'deki başlıca yetiştirilme alanları Akdeniz ve Ege kıyılarıdır. Don olaylarından olumsuz yönde etkilenen bu ürünün en çok yetiştirildiği yerler Adana, Hatay, Mersin ve Antalya'dır. Mikroklima özelliğinden dolayı Karadeniz kıyılarının bazı kesimlerinde de yetiştirilebilmektedir.

Hakkında bilgi verilen bu ürün aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Ayçiçeği B) Turunçgiller C) Elma
D) Pirinç E) Fındık

6. Aşağıdaki grafikte bir tarım ürününün illere göre üretimi verilmiştir.

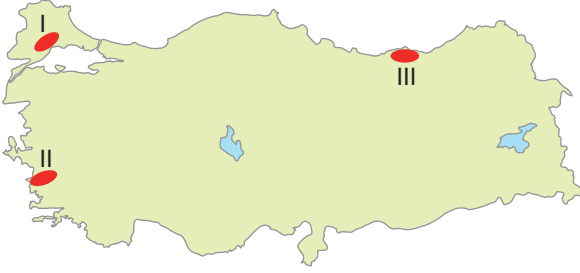

Bu tarım ürünü aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Ayçiçeği B) Pirinç C) Nohut
D) Buğday E) Mısır

Türkiye’de Tarım - 2

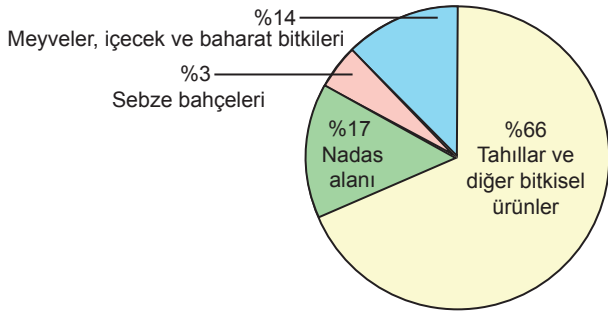
7. Aşağıdaki harita üzerinde üç yer numaralandırılarak gösterilmiştir.

Bu yerlerde yoğun olarak yetiştirilen tarım ürünleri aşağıdakilerden hangisinde doğru verilmiştir?

	I	II	III
A)	İncir	Pamuk	Ayçiçeği
B)	Ayçiçeği	İncir	Fındık
C)	Pamuk	Ayçiçeği	İncir
D)	Ayçiçeği	Fındık	Pamuk
E)	İncir	Ayçiçeği	Fındık

8. Aşağıdaki grafikte Türkiye’de tarım alanlarının kullanım şekli gösterilmiştir.

Buna göre,

- Tahıllar içerisinde en çok yetiştirilen ürün arpadır.
- Tarım alanlarının önemli bir kısmında tahıllar yetiştirilmektedir.
- Tarım alanlarının bir kısmında kuru tarım yapılmaktadır.

ifadelerinden hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) II ve III E) I, II ve III

9. Dokuma sanayisinin ham maddelerinden olan, tıbbi ve kozmetik alanda da kullanılan tarım ürünü aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Pamuk B) Tütün C) Haşhaş
D) Kenevir E) Anason

10. I. Tarımda makineleşme artmıştır.
II. Çayır ve mera arazilerinin payı artmıştır.
III. Tarımsal üretimde katma değer yükselmiştir.

Türkiye’de, 1950’den günümüze kadar olan süreçte yukarıdakilerden hangileri tarım sektöründeki gelişmeler arasında gösterilemez?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

(2019 AYT)

11. Bazı tarımsal ürünlerin çabuk bozulabilecek nitelikte olması bu ürünlerin pazara hızlıca sevk edilmesini gerektirmektedir. Ancak günümüzde bozulabilir nitelikteki bu ürünlerin daha uzak pazarlara götürülebildiği, sözü edilen ürünlerin pazarlanmasında pazara yakın olma zorunluluğunun yer yer ortadan kalktığı görülmektedir.

Bu ürünlerin günümüzde uzak pazarlara taşınabilmesinde;

- tüketim alışkanlıklarının değişmesi,
- tarımsal üretimin giderek artması,
- soğutmalı ulaşım araçlarının yaygınlaşması,
- paketleme sistemlerinin gelişmesi

faktörlerinden hangileri daha fazla etkili olmuştur?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

(2022 AYT)

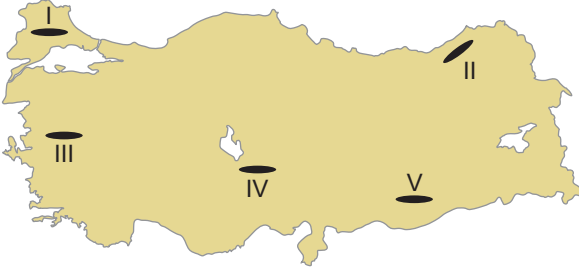

Türkiye'de Tarım - 1

1. Türkiye'de tarım alanlarında verimi arttırmak için aşağıdakilerden hangisinin yapılması yanlış olur?

- A) Yaz aylarının kurak geçtiği yerlerde sulama olanaklarının artırılması
- B) Otlak ve mera alanlarının tarım alanlarına dönüştürülmesi
- C) Tarımda makine kullanımının yaygınlaşması
- D) Tarım ürünlerine zarar veren böceklerle mücadele edilmesi
- E) Toprakta eksik olan minerallerin gübre kullanımı ile artırılması

2. Yer şekillerinin dağlık ve engebeli, eğimin fazla olduğu yerlerde tarım alanları dardır.

Buna göre, haritada verilen taralı alanlardan hangisinde tarım alanlarının daha dar olması beklenir?

- A) I
- B) II
- C) III
- D) IV
- E) V

3. Tarımda makine kullanımının artması sonucunda,

- I. kırsal kesimdeki işsizlik oranı,
- II. insan gücüne duyulan ihtiyaç,
- III. ürünlerin hasat süresi

hangilerinde artış görülmesi beklenir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) I ve III
- D) II ve III
- E) I, II ve III

4. Türkiye'de farklı iklim tiplerinin görülmesi yetiştirilen tarım ürünleri çeşitliliğini artırmıştır.

Buna göre, aşağıdakilerden hangisinde verilen ürünlerin ülkemizde yetiştirilmesi farklı iklim tiplerinin görüldüğüne kanıt gösterilebilir?

- A) Çay - Fındık
- B) Buğday - Arpa
- C) Zeytin - Fındık
- D) Turunçgil - İncir
- E) Mercimek - Nohut

5. Nadas tarımı ile ilgili olarak;

- I. Yıllık yağış miktarının az olduğu yerlerde yapılır.
- II. Karadeniz İklim Bölgesi'nde ihtiyaç duyulmaz.
- III. GAP sonucunda Şanlıurfa'da nadasa bırakılan alanlar azalmıştır.

verilenlerden hangileri doğrudur?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) I ve III
- D) II ve III
- E) I, II ve III

6. I. Üretim sürecinde doğanın dengesini bozacak ve insan sağlığına zararlı olabilecek kimyasal madde kullanmadan yapılan bir tarım şeklidir.
- II. Yağışın az, sulamanın yetersiz olduğu alanlarda tarlaların bir yıl ekilip, bir yıl dinlendirilmesi şeklinde uygulanan bir tarım yöntemidir.
- III. Kış sıcaklık ortalamasının 0 °C'nin altına inmediği yerlerde uygulanan tarım yöntemidir. Bu yöntem tarım ürünlerinin mevsimi dışında yetiştirilmesine olanak sağlar.

Yukarıda anlatılan tarımsal faaliyetler hangisinde doğru verilmiştir?

	I	II	III
A) Organik	Nadas	Seracılık	
B) İntansif	Organik	Ekstansif	
C) Seracılık	Nadas	Organik	
D) Organik	Ekstansif	Seracılık	
E) Ekstansif	Nadas	Organik	

Türkiye'de Tarım - 1

7. I. Yıllık sıcaklık farkının çok fazla olması
II. Kış aylarında sıcaklık ortalamasının 0°C'nin altına düşmemesi
III. Her mevsimin yağışlı olması

Yukarıdakilerden hangileri Türkiye'de muz tarımının yapıldığı alanların özelliklerinden biridir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve III E) II ve III

8. Aşağıdaki haritada Türkiye'de yetiştirilen bir tarım ürünü dağılışı verilmiştir.

Bu tarım ürünü aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Ayçiçeği B) Çeltik C) Zeytin
D) Üzüm E) Fındık

9. Bazı tarım ürünleri devlet kontrolünde sınırlı alanlarda üretilmektedir.

Aşağıdakilerden hangisi bu ürünlere örnektir?

- A) Zeytin B) Muz C) Haşhaş
D) İncir E) Fındık

10. Türkiye'de sebzeçilik ile ilgili olarak,

- I. Yaz mevsiminin uzun sürdüğü ve sulama imkânlarının olduğu yerlerde yapılır.
II. Ulaşım sistemlerinin gelişmesi ile sebzenin tüketiciye ulaşması kolaylaşmıştır.
III. Kış aylarının ılık geçtiği yerlerde seracılığa bağlı sebze üretimi artmıştır.

verilenlerden hangileri doğrudur?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

11. Çukurova'da yıl içinde birden fazla tarım ürünü yetiştirilmektedir. Buğday hasadı yapıldıktan sonra genellikle mısır veya soya üretimi yapılmaktadır.

Bu durum üzerinde Çukurova'nın;

- I. verimli alüvyal topraklara sahip olması,
II. iklim koşullarının uygun olması,
III. yer şekillerinin sade olması

özelliklerinden hangileri etkili olmuştur?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

12. Bir yerde doğal koşulların etkisiyle en çok yetiştirilen tarım ürününe o yer için mono kültür bitki denir.

Buna göre, aşağıdakilerden hangisinde verilen tarım ürünü - yer eşleştirmesi bu duruma örnek oluşturmaz?

- A) Ayçiçeği - Edirne
B) Fındık - Ordu
C) Muz - Anamur
D) Buğday - Artvin
E) Çay - Rize

Türkiye’de Uygulanan Ekonomi Politikaları ve Ekonominin Sektörel Dağılımı - 2

1. Devletlerin belirli ekonomik hedeflere ulaşabilmek için kararlar alması ve bu doğrultuda uygulamalar yapmasına ekonomi politikası denir.

Türkiye’nin 1923 - 1929 yılları arasında uyguladığı ekonomi politikalarının özellikleri arasında aşağıdakilerden hangisi yer almaz?

- A) Dışa açık olması
B) Devletçi ekonomik politika izlenmesi
C) Tarımda makineleşmenin teşvik edilmesi
D) Ekonomik yapının milliyetçi ve liberal yapıda olması
E) Devlet desteğiyle özel sektöre geçişi önemseyen yapıda olması

2. Türkiye’de 1930 – 1950 yılları arasında devletçi ekonomi politikası uygulanmıştır.

Bu politika doğrultusunda,

- I. Merkez bankası kuruldu.
II. Sümerbank kuruldu.
III. Aşar vergisi kaldırıldı.

çalışmalarından hangileri yapılmıştır?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

3. Türkiye’de ekonomik politikalar içinde mekânsal gelişim farklılıklarının azaltılması ve az gelişen bölgelerin ekonomik gelişmelerinin sağlanması amacıyla birçok uygulama devreye konulmuştur.

Bu uygulamalar arasında;

- I. vergi indirimi,
II. yatırım yeri tahsisi,
III. bölge dışına göçün teşvik edilmesi

çalışmalarından hangileri gösterilebilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

4. Aşağıdaki harita üzerinde dört il numaralandırılarak koyu renk ile gösterilmiştir.

Harita üzerinde gösterilen bu illerin sektörlere göre temel ekonomik faaliyetleri aşağıdakilerden hangisinde doğru olarak verilmiştir?

	I	II	III	IV
A)	Sanayi	Turizm	Maden	Tarım
B)	Tarım	Maden	Turizm	Sanayi
C)	Maden	Turizm	Sanayi	Tarım
D)	Sanayi	Tarım	Turizm	Maden
E)	Tarım	Sanayi	Maden	Turizm

5. Özel sektörün ticaret ve sanayi sektörlerine yönelik girişimlerinin yanı sıra büyük sermayeli yatırımların devlet tarafından yapılmasının planlandığı ve bu özelliğiyle cumhuriyet tarihinin ikinci liberal dönemi olarak kabul edilir.

Özellikleri anlatılan dönem aşağıdakilerden hangisidir?

- A) 1923 - 1930 B) 1930 - 1950 C) 1950 - 1960
D) 1960 - 1980 E) 1980 sonrası

6. Aşağıdaki tabloda Türkiye’de ekonomik sektörlerin bazı yıllara göre millî gelir içindeki payı gösterilmiştir.

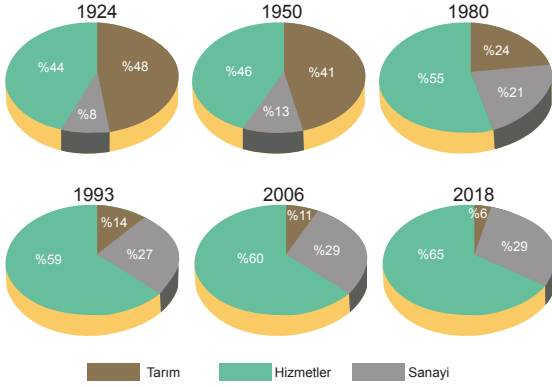
YIL	HİZMET(%)	SANAYİ(%)	TARIM(%)
1923	37	12	51
1970	39	21	40
2016	70	22	8

Buna göre, aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Sanayinin millî gelir içerisindeki payı artmıştır.
B) Türkiye’nin ekonomisi gelişme göstermiştir.
C) Tarımın millî gelir içindeki payı azalmıştır.
D) Hizmet sektörünün millî gelir içindeki payı artmıştır.
E) Hizmet ve sanayideki gelir miktarı artarken tarımda azalmıştır.

Türkiye’de Uygulanan Ekonomi Politikaları ve Ekonominin Sektörel Dağılımı - 2

7. Aşağıdaki grafiklerde Türkiye’nin yıllara göre gayrisafi millî hasılasının (GSMH) sektörler göre dağılımı verilmiştir.

Buna göre, aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- 1924 ile 2018 yılları arasında en büyük değişim tarım sektöründe yaşanmıştır.
- Tarımsal gelir miktarı yıllara göre düzenli olarak azalmıştır.
- Hizmetler ve sanayi sektörlerinde pozitif yönde bir değişim yaşanmıştır.
- Sanayinin gayrisafi milli hasıla içerisindeki payı son iki dönemde sabittir.
- Hizmet sektörünün gayrisafi milli hasıla içerisindeki payı yıllara göre düzenli olarak artmıştır.

8. Aşağıdaki ekonomik faaliyetlerden hangisi hizmetler sektörü içerisinde yer alır?

- Ormançılık
- Madencilik
- Baraj yapım çalışması
- Ulaşım ve haberleşme
- Turfanda üretim

9. Türkiye’nin daha fazla dışa açılma ve küresel ekonomiyle bütünleşebilme amaçlarıyla çeşitli düzenlemelere gidildiği ve 24 Ocak kararları adıyla anılan ihracata dayalı sanayi stratejisi düzenlemelerinin ortaya konulduğu dönemdir. Bu dönemde dışa açık, küresel ekonomiye uyum sağlayabilen serbest ekonomik modele geçilmiştir.

Verilen ekonomik politikaların uygulandığı dönem aşağıdakilerden hangisidir?

- 1923 - 1930
- 1930 - 1950
- 1950 - 1960
- 1960 - 1980
- 1980 sonrası

10. Aşağıdaki harita üzerinde dört alan numaralandırılarak koyu renk ile gösterilmiştir.

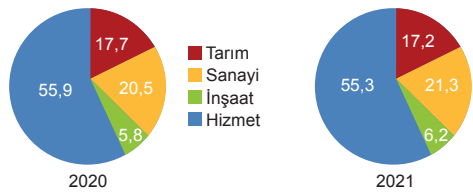

Haritada numaralandırılmış alanlardan hangilerinde sanayi sektörünün ülke ekonomisine katkısı daha fazladır?

- I ve II
- I ve III
- II ve III
- II ve IV
- III ve IV

11. Aşağıdaki grafiklerde Türkiye’de istihdamın 2020-2021 yılları arasında sektörel dağılım oranları gösterilmiştir.

İstihdamın sektörel dağılımı, (%), 2020, 2021

Bu grafiklerdeki verilere göre,

- İnşaat sektöründe istihdam oranı artmıştır.
- Tarım ve hizmet sektöründe çalışanların oranı azalmıştır.
- Hizmet sektöründe çalışanların sayısı diğer sektörlerde çalışanların toplamından fazladır.

yargılarından hangileri söylenebilir?

- Yalnız I
- Yalnız II
- I ve III
- II ve III
- I, II ve III

Türkiye'de Uygulanan Ekonomi Politikaları ve Ekonominin Sektörel Dağılımı - 1

1. Türkiye'de coğrafi konum, yer şekilleri, üç tarafının denizlerle çevrili olması vb. özellikler dolayısıyla iklim çeşitliliğinin fazla olduğunu söyleyebiliriz.

Bu durumun aşağıda verilenlerden hangisini daha az etkilediği söylenir?

- A) Hayvancılık faaliyetlerini
- B) Tarım ürünü çeşitliliğini
- C) Ulaşım imkânlarını
- D) Maden çeşitliliğini
- E) Turizm etkinliklerini

2. Aşağıdaki harita üzerinde aynı uzunlukta dört tane güzergah numaralandırılarak belirlenmiştir.

Bu güzergahlarda aynı standartta yapılacak demir yolu hatlarından hangilerinin maliyetinin daha yüksek olması beklenir?

- A) I ve II
- B) I ve III
- C) II ve III
- D) II ve IV
- E) III ve IV

3. Türkiye'de 1927 yılında çalışan nüfusun yaklaşık %75'i tarım sektöründe çalışıyor iken günümüzde bu oran %25'e kadar düşmüştür.

Yalnızca bu bilgiye bakılarak,

- I. tarımsal verimliliğin azaldığı,
- II. tarım alanlarının sanayi alanına dönüştürüldüğü,
- III. hizmet ve sanayi sektörlerinde çalışanların oranının arttığı

çıkarımlardan hangileri yapılır?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) Yalnız III
- D) I ve II
- E) II ve III

4. Türkiye ekonomisinde, enerji nakil hatlarından gelen gelir miktarı önemli bir paya sahiptir.

Türkiye'nin böyle bir gelir kaynağına sahip olmasının temel nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Sermaye
- B) Siyasi otorite
- C) İş gücü
- D) Kültürel özellikler
- E) Coğrafi konum

5. Aşağıdakilerden hangisinin Türkiye ekonomisi üzerinde olumlu katkı yapacağı söylenemez?

- A) İşsizliğin azalması
- B) Kalkınma hızının artması
- C) Kaynakların verimli kullanılması
- D) Tarım arazilerinin nadasa bırakılması
- E) Dış ticaret açığının azalması

6. Aşağıdaki tabloda Türkiye gelirlerinin bazı yıllara ait sektörel dağılımı gösterilmiştir.

Sektör	1970	1990	1995
Sanayi	%16,6	%24,8	%32
Hizmet	%46,7	%58,4	%56
Tarım	%36,7	%16,8	%12

Tablodaki bilgiler kullanılarak bu yıllar ile ilgili aşağıdakilerden hangisi hakkında çıkarım yapılabilir?

- A) Dış ticaret açığı
- B) Turizm geliri
- C) İç ticaret gelirleri
- D) Doğal kaynak verimliliği
- E) Ekonomik gelişme

Türkiye’de Uygulanan Ekonomi Politikaları ve Ekonominin Sektörel Dağılımı - 1

7. Türkiye’de 1923 -1932 yılları arasında uygulanacak ekonomi politikalarına aşağıdakilerden hangisinde karar verilmiştir?

- A) Sivas Kongresi’nde
- B) Mudanya Mütarekesi’nde
- C) Erzurum Kongresi’nde
- D) İzmir İktisat Kongresi’nde
- E) Amasya Görüşmeleri’nde

8. Cumhuriyet’in ilk yıllarında ekonomik kalkınmanın sağlanması için tarımsal alanda çeşitli çalışmalar yapılmıştır.

Aşağıdakilerden hangisi bu çalışmalar arasında yer almaz?

- A) Toprak reformu yapılması
- B) Aşar vergisinin kaldırılması
- C) Karabük demir-çelik fabrikasının kurulması
- D) Tarımda makineleşmenin sağlanması için teşvikler verilmesi
- E) Ziraat Bankası aracılığıyla çiftçilere kredi imkanı sağlanması

9. Türkiye’de 1950 – 1960 dönemindeki ekonomik gelişmeler için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Ulaşım faaliyetlerine önem verilmiştir.
- B) Sanayi sektörüne olan yatırımlar azalmıştır.
- C) Alt yapı hizmetlerine önemli yatırımlar yapılmıştır.
- D) Milli Ekonomiyi Koruma Kanunu çıkarılmıştır.
- E) Ekonomik kalkınma hızlanmıştır.

10. 1929 yılında bütün dünyayı sarsan ekonomik bunalım nedeniyle devletçilik politikası uygulanmaya başlanmış, yabancı rekabete karşı korunmak için bazı tedbirler alınmıştır.

Aşağıdakilerden hangisi Türkiye’nin bu dönemde yabancı rekabete karşı korunmak için aldığı tedbirlerdendir?

- A) Ekonomide devletin etkisi azaltılmıştır.
- B) Altyapı çalışmalarına önem verilmiştir.
- C) Özel sektör desteklenmiştir.
- D) Tarıma sanayiden daha çok önem verilmiştir.
- E) Gümrük vergileri artırılmıştır.

11. Aşağıdakilerden hangisi Türkiye’de uygulanan ekonomi politikalarının amaçlarından biri değildir?

- A) Doğal kaynakları en verimli şekilde kullanmak
- B) İstikrarlı kalkınmayı sağlamak
- C) Gelir dağılımını dengelemek
- D) Ucuz iş gücü sağlamak
- E) Büyümeyi hızlandırmak

12. Bir yerde kış turizminin gelişebilmesi için;

- karın yerde kalma süresi,
- yer şekilleri özellikleri,
- ulaşım imkânları,
- kar kalınlığı,
- sermaye

etmenlerinin uygun olması gereklidir.

Buna göre, aşağıda verilen yerlerden hangisinde bu turizm türünün gelişmesi beklenmez?

- A) Bolu
- B) İzmir
- C) Kayseri
- D) Bursa
- E) Erzurum

Doğal Kaynaklar - 2

1. Ülkelerin doğal kaynak kullanma potansiyeli gelişmişlik düzeyleri ile ilişkilidir.

Buna göre, aşağıdaki ülkelerden hangisinin doğal kaynak kullanma potansiyeli diğerlerinden fazladır?

- A) Suriye B) Romanya C) Moğolistan
D) Almanya E) Polonya

2. Aşağıdakilerden hangisi belirli koşullarda yenilenebilen doğal kaynaklar içerisinde yer alır?

- A) Petrol B) Linyit C) Toprak
D) Taş kömürü E) Doğal gaz

3. Türkiye'de 2021 yılında elektrik üretimimizin %31,4'ü kömürden, %32,7'si doğal gazdan, %16,8'i hidrolik enerjiden, %9,4'ü rüzgârdan, %4'ü güneşten, %3,2'si jeotermal enerjiden ve %2,4'ü diğer kaynaklardan elde edilmiştir.

Buna göre Türkiye, enerji konusunda dışa bağımlılığını azaltmak için bu kaynaklardan hangisinden elektrik üretimini azaltmalıdır?

- A) Jeotermal B) Rüzgâr C) Doğal gaz
D) Akarsu E) Güneş

4. Bazı ülkeler doğal kaynaklar bakımından fakir olmalarına karşın teknolojik gelişme, kalifiye iş gücü ve yeterli sermaye kullanımı gibi imkânlarla ekonomik olarak üst soralara çıkmışlardır.

Aşağıdakilerden hangisi bu açıklamadaki ülkelere örnek olarak gösterilebilir?

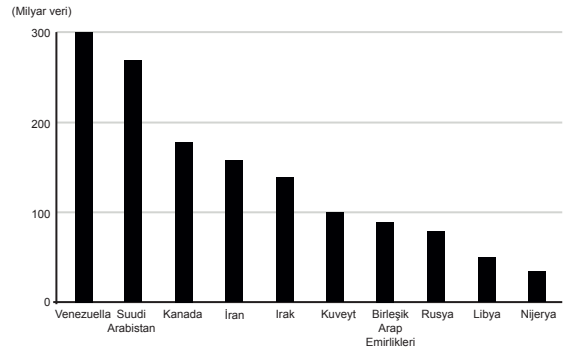
- A) Rusya B) İsviçre C) İngiltere
D) Kanada E) ABD

5. Doğal kaynaklar bakımından zengin olan bazı ülkeler ekonomik yönden yeterince gelişmemiştir. Bu ülkeler, sermaye ve teknolojinin yetersizliği nedeniyle sahip oldukları kaynakları işlemeyen veya yarı işlenmiş şekilde ihraç etmektedir.

Aşağıdakilerden hangisi bu ülkelere örnek olarak gösterilir?

- A) Venezuela B) İsviçre C) Kanada
D) Fransa E) Japonya

6. 2016 Dünya petrol rezervi grafiği

Bu grafikteki bilgilerden yararlanılarak aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Irak'ın yıllık petrol ihracatı Kuveyt'e göre daha fazladır.
B) Kanada rezervinin önemli bir kısmını ihraç etmektedir.
C) Venezuela yıllık petrol çıkarımı bakımından dünyada birinci sıradadır.
D) Kuveyt'in dış ticaret gelirlerinin büyük bir kısmını ham petrol ticareti oluşturmaktadır.
E) Basra Körfezi'ne kıyısı olan ülkelerin toplam rezervi Venezuela'dan fazladır.

7. Türkiye aşağıdaki kaynaklardan hangisi bakımından zengin bir ülke sayılmaz?

- A) Linyit B) Doğal gaz C) Jeotermal
D) Bor minerali E) Krom

Doğal Kaynaklar - 2

8. Küresel çapta etkili olan bazı olaylardan sonra Almanya hükümeti 2022 yılından itibaren kömür yakıtlı santrallerde daha fazla üretim yapma ve kapatılan bazı kömür santrallerinin yeniden devreye alınması kararı almıştır.

Aşağıdakilerden hangisi bu durumun nedenleri arasında yer almaz?

- A) Doğal gaz fiyatlarının yükselmesi
B) Rusya'nın gaz arzını kısıtlaması
C) Rusya ve Ukrayna arasında savaş yaşanması
D) Almanya'nın enerji ihtiyacını yerli kaynaklardan sağlama isteği
E) Gelişen teknoloji ile kömürün havayı kirletici etkisinin ortadan kalkması

9. Türkiye'nin ithalatında petrol ve doğal gaz çok önemli bir yer tutmaktadır.

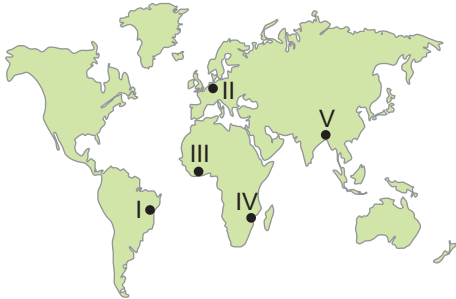
Türkiye bu duruma karşı;

- I. doğal gaz ve petrolün tüketimi kısıtlanmalı,
II. tükenmeyen doğal kaynaklara yapılan yatırımlar artırılmalı,
III. yeni petrol ve doğal gaz yatakları arama çalışmalarına hız verilmeli

çalışmalarından hangilerini yapmalıdır?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

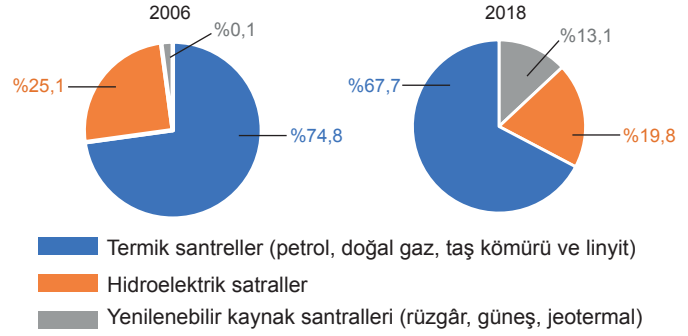
10. Doğal kaynaklar, ülkelerin büyüme ve kalkınma sürecinde üretim için gerekli bir unsurdur. Sahip oldukları bu doğal kaynaklarını planlı ve bilinçli bir şekilde kullanan ülkeler ekonomik olarak kalkınmaktadır.

Buna göre, harita üzerinde numaralanmış yerlerin hangisinde doğal kaynakların daha planlı ve bilinçli bir şekilde kullanıldığı söylenebilir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

11. Türkiye'de 2006 ve 2018 yıllarına ait elektrik üretiminde kullanılan doğal kaynakların oranı gösterilmiştir.

Grafiklerdeki veriler doğrultusunda aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Termik santrellerin üretimdeki payı azalmıştır.
B) Türkiye'nin elektrik üretimi bazı yıllarda azalmıştır.
C) Yenilenebilir kaynakların üretimdeki payı artmıştır.
D) Türkiye'de yerli kaynaklardan elektrik üretim oranı artmıştır.
E) Türkiye elektrik ihtiyacının önemli bir kısmını fosil kaynaklardan elde etmektedir.

12. Enerji üretiminin sağlandığı doğal kaynaklardan bir bölümü belirli bir rezerve sahip olup bu kaynakların zaman içerisinde tükeneceği öngörülmektedir.

Aşağıdaki enerji kaynaklarından hangisi bu öngörü içerisinde değerlendirilemez?

- A) Petrol B) Doğal gaz C) Taş kömürü
D) Jeotermal E) Linyit

(2020 AYT)

Doğal Kaynaklar - 1

1. Dünya enerji ihtiyacının yarısından fazlası termik santrallerden karşılanmaktadır.

Bu santrallerde enerji kaynağı olarak aşağıdakilerin hangisi kullanılmaz?

- A) Petrol B) Doğal gaz C) Taş kömürü
D) Su gücü E) Linyit

2. Aşağıda verilenlerden hangisi tükenen doğal kaynaklar arasında yer alır?

- A) Su B) Rüzgâr C) Dalga
D) Güneş E) Linyit

3. Okyanuslardaki gelgit hareketi sırasında, büyük su kütleleri kıyı çizgisini aşarak karalara doğru ilerler. Okyanus kıyısında kurulan türbinler ile suyun bu gücünden yararlanılarak elektrik enerjisi üretilir. Buna gelgit enerjisi denir.

Aşağıdaki ülkelerin hangisinde gelgit enerjisi ile çalışan santrallerin varlığından söz edilemez?

- A) Çin B) ABD C) İtalya
D) Fransa E) İngiltere

4. Türkiye'nin enerji üretim ve tüketim alanları arasında bir konuma sahip olması ekonomisini olumlu yönde etkilemektedir.

Bu durum üzerinde;

- I. Su
II. Kömür
III. Doğalgaz
IV. Petrol

verilen doğal kaynaklardan hangileri daha fazla etkiye sahiptir?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

5. Bazı ülkeler doğal kaynaklarını verimli bir şekilde kullanarak gelişmelerini sağlamışlardır.

Aşağıda verilen ülkelerden hangisi bu şekilde gelişmiş ülkelerden biridir?

- A) Almanya B) Bangladeş C) Nijerya
D) Hindistan E) Cezayir

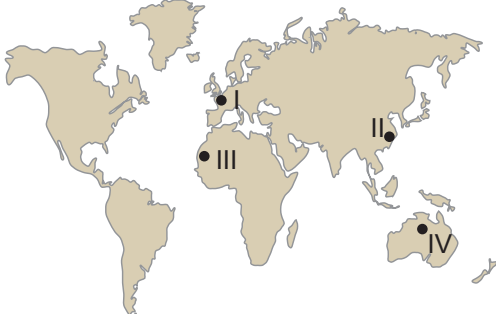
6. Enerji üretimi yapan bazı santraller atmosferde kirliliğe neden olmaktadır.

Aşağıda verilenlerden hangisi bu duruma örnek olarak gösterilir?

- A) Jeotermal enerji santrali
B) Termik enerji santrali
C) Hidroelektrik enerji santrali
D) Güneş enerji santrali
E) Rüzgâr enerji santrali

Doğal Kaynaklar - 1

7. Sanayi üretimi ve nüfusun fazla olduğu yerlerde doğal kaynakların tüketimi daha fazladır.

Buna göre, haritada verilen yerlerin hangisinde doğal kaynak tüketiminin daha fazla olması beklenir?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV
8. Orman alanları bakımından zengin olan ülkelerde mobilya, kağıt, kereste gibi sanayi kuruluşlarının sayısı fazladır.

Buna göre, yukarıda verilen sanayi kuruluşlarının ham maddesi, haritada verilen yerlerin hangisinde daha fazladır?

- A) I ve II B) I ve III B) II ve III
C) II ve IV D) III ve IV
9. Akarsuların akış hızının yüksek olduğu bir bölgede aşağıdaki enerji çeşitlerinden hangisinin yaygın olması beklenir?

- A) Nükleer enerji
B) Hidroelektrik enerji
C) Jeotermal enerji
D) Güneş enerjisi
E) Biyokütle enerjisi

10. Aşağıdakilerin hangisi ekonomiye katkı sağlayan doğal kaynaklar arasında yer almaz?

- A) Hawaii'de volkanik faaliyetlere bağlı olarak oluşan topraklar üzerinde endemik bitki türlerinin yaygın olması ve buna bağlı olarak turizm potansiyeli oluşması
B) İsviçre'nin Dünya'nın en gelişmiş bankacılık sistemlerine sahip olması
C) Almanya'da akarsuların yatak eğiminin az olmasına bağlı olarak akarsu taşımacılığının gelişmesi
D) Norveç'te ilginç buzul şekilleri ve fiyortların turizm faaliyetlerine neden olması
E) Nil Nehri Havzası'nın tarımsal yönden verimli olması sebebiyle tarihin çeşitli dönemlerinde önemli bir yerleşim merkezi durumunda olması

11. Bazı ülkeler doğal kaynaklarını verimli bir şekilde kullanmamaktadır. Bu ülkelerin ihracatında doğal kaynaklarından elde ettiği yarı işlenmiş veya işlenmemiş ürünler geniş yer tutar.

Aşağıdakilerden hangisi bu ülkelere örnek olarak gösterilir?

- A) Kanada B) Güney Kore C) Çin
D) Nijerya E) Japonya

12. Aşağıdakilerin hangisi üzerinde iklim özelliklerinin etkisi yoktur?

- A) Azerbaycan'ın ihracatında doğalgazın geniş yer tutması
B) Akdeniz İklim Bölgesi içindeki ülkelerde Güneş enerjisi potansiyelinin yüksek olması
C) Sibiryada bulunan tayga ormanlarının ülke ekonomisinde önemli yere sahip olması
D) Orta kuşaktaki karaların batı kıyılarında rüzgâr enerjisi potansiyelinin yüksek olması
E) Karasal İklim Bölgesi içerisinde küçükbaş hayvancılık faaliyetlerinin yaygın olması

Doğal ve Beşeri Unsurların Üretim, Dağıtım ve Tüketim Üzerindeki Etkisi - 2

1. İnsanların yaşamlarının devamı, temel ihtiyaçlarının karşılanabilmesi veya daha iyi yaşam şartlarına sahip olabilmeleri amacıyla yapmış oldukları etkinliklerin geneline ekonomik faaliyet denir. Bu faaliyetlerin üç önemli unsuru üretim, dağıtım ve tüketim oluşturur.

Buna göre;

- I. mal ve hizmetlerin kullanılabilir duruma getirilmesi,
- II. mal ve hizmetlerin tüketiciye ulaştırılması,
- III. mal ve hizmetlerin kullanılması

faaliyetleri aşağıdakilerden hangisinde doğru eşleştirilmiştir?

	I	II	III
A)	Üretim	Dağıtım	Tüketim
B)	Dağıtım	Tüketim	Üretim
C)	Tüketim	Üretim	Dağıtım
D)	Üretim	Tüketim	Dağıtım
E)	Dağıtım	Üretim	Tüketim

2. I. Kara yolu yapımında engebeli alanlarda tünellerin inşa edilmesi
II. Sis, yoğun kar yağışı ve çığ gibi nedenlerle ulaşımın kesintiye uğraması
III. Teknolojik gelişmelerin ulaşım hizmetlerinin süresini kısaltması

Yukarıdakilerden hangileri doğal faktörlerin ekonomik faaliyetler üzerindeki etkilerine örnek gösterilebilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

3. **Aşağıdakilerden hangisi üretim, dağıtım ve tüketim faaliyetlerini etkileyen doğal faktörlerden biridir?**

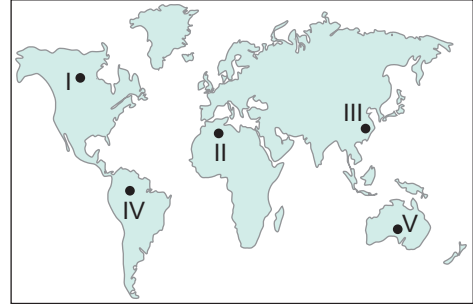
- A) İklim şartları B) Reklam C) Gelir düzeyi
D) İhtiyaçlar E) Ulaşım

4. Üretim, dağıtım ve tüketim faaliyetleri doğal unsurlardan önemli ölçüde etkilenmektedir.

Aşağıdakilerden hangisi bu durumla açıklanamaz?

- A) Küresel iklim değişimi sonucu kahve üretim alanlarının daralması
B) Yaz yağışlarının olduğu bölgelerde büyükbaş hayvancılığın gelişmesi
C) Aşırı yağışlar, şiddetli rüzgârlar, sis ve don olaylarının etkisiyle ürünlerin kullanıcıya ulaştırılamaması
D) Reklam ve pazarlama faaliyetleri sonucu bir ürünün tüketiminin artması
E) Yer şekillerinin engebeli olduğu alanlarda tarımsal üretimin sınırlı olması

5. Aşağıdaki haritada bazı alanlar numaralandırılarak koyu renkle gösterilmiştir.

Bu alanların nüfus miktarı göz önüne alındığında hangisinde tüketim faaliyetlerinin daha çok olması beklenir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

6. I. Kahvenin anavatanı dışında üretiminin artması
II. Salgın hastalık dönemlerinde cerrahi maske üretiminin artması
III. Teknolojik gelişmeler sonucu sanayi üretiminin artması

Yukarıdakilerden hangileri tüketimin üretime olan etkisini göstermektedir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

Doğal ve Beşeri Unsurların Üretim, Dağıtım ve Tüketim Üzerindeki Etkisi - 2

7. Sanayi Devrimi'yle birlikte gelişen demir-çelik sanayisinin genellikle taş kömürü bakımından zengin alanlarda kurulduğu görülmektedir.

Bu durum aşağıdaki unsurlardan hangisinin üretim üzerindeki etkisiyle açıklanabilir?

- A) Yer şekillerinin
- B) Su kaynaklarının
- C) Toprak yapısının
- D) İklim koşullarının
- E) Enerji kaynaklarının

8. I. Modern pazarlama teknikleri
II. Doğal kaynaklar
III. Teknolojik gelişmeler
IV. İklim koşulları

Yukarıdakilerden hangileri dağıtımı etkileyen beşeri unsurlar arasında sayılabilir?

- A) I ve II
- B) I ve III
- C) II ve III
- D) II ve IV
- E) III ve IV

9. Küresel iklim değişiminin tarımsal üretim üzerinde büyük etkileri olacaktır. Değişen iklim koşullarıyla birlikte bazı ürünlerin üretim alanlarının daralması bekleniyor. Bu da tüketici talebi fazla olan bir ürünün fiyatının artacağı anlamına geliyor. Ayrıca deniz seviyesinde yaşanan değişimler birçok limanın kullanılamaz hale gelmesine ve ürünlerin tüketim merkezlerine ulaştırılmasının zorlaşmasına neden olacaktır.

Bu açıklamadan;

- I. beşeri unsurların dağıtımı etkilediği,
- II. dağıtımın tüketim üzerinde etkili olduğu,
- III. doğal koşulların üretim faaliyetlerini etkilediği

ifadelerinden hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) Yalnız III
- D) I ve II
- E) II ve III

10. Okyanusa kıyısı olan Japonya, Norveç ve Peru gibi ülkeler balık üretiminde önemli bir yere sahiptir.

Aşağıdaki gelişmelerden hangisinin bu ülkelerdeki balıkçılık faaliyetlerine önemli katkısı olmuştur?

- A) Kurvaziyer gemilerinin sayısında artış yaşanması
- B) Buharlı makine teknolojisinin gemilerde kullanılması
- C) Soğutma sistemleriyle donatılmış gemilerin ortaya çıkması
- D) Kuzey Atlantik deniz yolunun gemi trafiğindeki yoğunluğunun artması
- E) Panama ve Süveyş kanallarının açılmasıyla deniz yolu güzergâhlarının kısalması

11. Aşağıdakilerden hangisi dağıtım faaliyetlerine örnek olarak gösterilemez?

- A) Uzakdoğu'da üretilen elektronik cihazların İngiltere'de kullanılması
- B) Kuzey Amerika'da üretilen iş makinelerinin Avustralya'da kullanılması
- C) Ortadoğu'da üretilen petrolün Amerika Birleşik Devletleri'nde tüketilmesi
- D) Güney Amerika'da üretilen kahvenin İtalya'da tüketilmesi
- E) Orta Amerika ile Orta Afrika'da üretilen bazı tarım ürünlerinin aynı olması

12. Bazı tarımsal ürünlerin çabuk bozulabilecek nitelikte olması bu ürünlerin pazara hızlıca sevk edilmesini gerektirmektedir. Ancak günümüzde bozulabilir nitelikteki bu ürünlerin daha uzak pazarlara götürülebildiği, sözü edilen ürünlerin pazarlanmasında pazara yakın olma zorunluluğunun yer yer ortadan kalktığı görülmektedir.

Bu ürünlerin günümüzde uzak pazarlara taşınabilmesinde;

- I. tüketim alışkanlıklarının değişmesi,
- II. tarımsal üretimin giderek artması,
- III. soğutmalı ulaşım araçlarının yaygınlaşması,
- IV. paketleme sistemlerinin gelişmesi

faktörlerinden hangileri daha fazla etkili olmuştur?

- A) I ve II
- B) I ve III
- C) II ve III
- D) II ve IV
- E) III ve IV

(2022 AYT)

Doğal ve Beşeri Unsurların Üretim, Dağıtım ve Tüketim Üzerindeki Etkisi - 1

1. Aşağıdakilerden hangisi doğal koşulların üretim faaliyetleri üzerindeki etkisine örnek olarak gösterilir?

- A) Kış aylarının ılık geçtiği yerlerde zeytin tarımının yapılması
- B) Zeytin tüketiminin artması sebebiyle zeytin tarımının yaygınlaşması
- C) Nüfusun kalabalık olduğu yerlerde gıda tüketiminin fazla olması
- D) Sanayi üretiminin fazla olduğu yerlerde iş gücü ihtiyacının fazla olması
- E) Üretim tesislerinin yer seçiminde iş gücünün temin edildiği yerlerin tercih edilmesi

2. (I) Türkiye’de ilkbahar yağışlarının gerçekleştiği dönemde süt üretiminde artış görülmektedir. (II) Yaz aylarında ise yağışların azalması ve sıcaklığın artmasına bağlı olarak süt üretimi azalmaktadır. (III) Sütün çabuk bozulabilir olması, tüketim alanlarına hızlı ulaştırılmasını gerektirmektedir. (IV) Bu sebeple süt üretiminin tüketim alanlarına yakın yerlerde yapılması daha uygundur.

Numaralandırılarak verilen cümlelerden hangileri dağıtım faaliyetleri ile ilgilidir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) Yalnız III
- D) I ve IV
- E) III ve IV

3. I. Güneydoğu Asya ülkelerinin iklim özellikleri çeltik tarımı için elverişlidir. Bu yüzden pirinç tüketimi fazladır.
II. Rize ve çevresinde iklim koşulları buğday üretimi için uygun değildir. Bu bölgede buğday yerine daha çok mısır tüketilmektedir.
III. Çukurova üzerinde ekonomik değeri yüksek tarımsal ürünlerin üretilmesi sebebiyle buğday üretim alanları dardır.

Yukarıda verilenlerden hangileri doğal koşulların tüketim faaliyetleri üzerindeki etkisine örnek olarak gösterilir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) I ve II
- D) I ve III
- E) II ve III

4. Aşağıdakilerden hangisi üretim, tüketim ve dağıtım etkileyen doğal faktörlerden biri değildir?

- A) Yer şekilleri
- B) Su kaynakları
- C) İklim koşulları
- D) Bitki örtüsü
- E) Nüfus miktarı

5. Aşağıdakilerin hangisi beşeri faaliyetlerin üretim faaliyetleri üzerindeki etkisine örnek olarak gösterilir?

- A) Tropikal İklim Bölgesi içerisinde muz tarımının yaygın olması
- B) Sanayi Devrimi’nin zengin kömür ve demir yatakları çevresinde gerçekleşmesi
- C) Kağıt sanayisinin orman alanları çevresinde gelişme göstermesi
- D) İş gücünün ucuz olduğu ülkelerde sanayi üretiminin artış göstermesi
- E) Güneşli gün sayısının fazla olduğu deniz kıyılarında turizm faaliyetlerinin gelişmesi

6. I. Teknolojik gelişmeler sayesinde birim alandan alınan ürün miktarının artış göstermesi
II. Reklam ve pazarlama sektörlerinin gelişme göstermesi
III. Okyanus aşırı olarak yapılan ticari faaliyetlerde deniz yolu ulaşımının ekonomik olması

Verilenlerin hangileri dağıtım faaliyetleri ile ilgili bir durum değildir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) I ve II
- D) I ve III
- E) II ve III

Doğal ve Beşeri Unsurların Üretim, Dağıtım ve Tüketim Üzerindeki Etkisi - 1

7. Aşağıdakilerden hangisi üzerinde insan etkisinden söz edilemez?

- A) Seracılık faaliyetleri ile kış aylarında sebze üretiminin yapılması
- B) Tarımsal üretim üzerinde tüketim faaliyetlerinin belirleyici olması
- C) Balıkların göç yolları üzerinde bulunan boğazlarda balık çeşidinin fazla olması
- D) Mısır ve pamuk üretiminin sulama imkânları ile artış göstermesi
- E) Gıda tüketiminde reklamcılık faaliyetlerinin etkili olması

8. Aşağıda verilenlerin hangisinin ülkemizde iç ticaretin gelişmesi üzerinde olumlu katkı yaptığı söylenemez?

- A) Sanayi üretiminin artış göstermesi
- B) Ulaşım sistemlerinin gelişmesi
- C) Ekonomik gelişmişliğin sağlanması
- D) Ham madde ihracatı yapılması
- E) Hızlı nüfus artışı

9. Türkiye’de yaz turizminin gelişmesi üzerinde aşağıdakilerden hangisinin etkisi daha fazladır?

- A) Ulaşım sistemlerinin gelişmesi
- B) Tarım ürünlerine olan talebin artış göstermesi
- C) Madencilik faaliyetlerinin artış göstermesi
- D) İnşaat sektörünün gelişmesi
- E) Ekonomik çeşitliliğin sağlanması

10. Aşağıdakilerden hangisi tüketim faaliyetlerinin üretim faaliyetlerine olan etkisine örnek olarak gösterilir?

- A) Hazar Denizi’nden elde edilen doğal gazın Türkiye üzerinden Avrupa’ya ulaştırılması
- B) Kuş gribinin yaşandığı dönemlerde beyaz et üretiminin azalması
- C) Sebze üretiminin fazla olduğu yıllarda sebze fiyatlarının düşürülmesi
- D) Kış aylarının uzun ve soğuk geçtiği yıllarda doğal gaz ithalatının artması
- E) Kırmızı et üretiminin yetersiz olduğu yıllarda canlı hayvan ithalatının artması

11. I. İletişim sitemlerinin gelişmesi dağıtım üzerinde etkili olmaktadır.
II. Ulaşım sistemlerinin gelişmesi üretim faaliyetleri üzerinde olumsuz etki yapmıştır.
III. Günümüzde ulaşım faaliyetleri üzerinde doğal çevre koşulları etkili olmamaktadır.

Üretim, dağıtım ve tüketim faaliyetleri ile ilgili olarak yukarıda verilenlerin hangileri doğrudur?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) I ve II
- D) I ve III
- E) II ve III

12. Aşağıda verilen yerlerin hangisinde gıda tüketiminin diğerlerine göre daha fazla olduğu söylenir?

- A) Güneydoğu Asya
- B) İskandinavya Yarımadası
- C) Avustralya
- D) Orta Asya
- E) Kuzey Afrika

Türkiye'deki Şehirlerin Fonksiyonel Özellikleri ve Kıy Yerleşme Tipleri - 2

1. Sakin şehirlerde insanların rahatça gezebilecekleri ve dinlenebilecekleri alanlar trafiğe kapatılmaktadır. Hava ve ses kirliliğini önlemek amacıyla bisiklet ve fayton kullanımını özendirilmektedir. Türkiye'de sakin şehir unvanına sahip 14 şehir bulunmaktadır.

Aşağıdakilerden hangisi bu şehirlerden biri değildir?

- A) Seferihisar (İzmir)
- B) Tarsus (Mersin)
- C) Perşembe (Ordu)
- D) Güdül (Ankara)
- E) Akyaka (Muğla)

2. Anayol kavşağında bulunan şehirler hızla gelişmektedir. Bu şehirlere ulaşım şehirleri denir.

Bu açıklamaya göre, aşağıdaki şehirlerimizden hangisi ulaşım şehirlerine örnek gösterilemez?

- A) Gaziantep
- B) Ankara
- C) Konya
- D) Antalya
- E) Afyonkarahisar

3. **Aşağıdakilerin hangisinde verilen şehir ve şehrin gelişmesinde etkili olan fonksiyon eşleştirmesi yanlıştır?**

- A) İzmit - sanayi
- B) İzmir - liman
- C) Kayseri - idari
- D) Antalya - turizm
- E) Eskişehir - kültür

4. İdari olarak köye bağlı olan, köyden daha küçük yerleşim birimlerine köy altı yerleşmeleri denir.

Aşağıda bu yerleşmeler ile ilgili verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

- A) Başlıca geçim kaynakları tarım ve hayvancılıktır.
- B) Köy altı yerleşmelerinde iş bölümü yeteri kadar gelişmemiştir.
- C) Köy altı yerleşmeleri bağlı buldukları köyün muhtarı tarafından yönetilirler.
- D) Yayla, mezra, kom, oba, çiftlik, mahalle ve divan başlıca köy altı yerleşmeleridir.
- E) Köy altı yerleşmelerinin tamamı yaz aylarında yerleşilen geçici yerleşmelerdir.

5. **Deniz, göl veya akarsu kenarlarında balık avlamak ya da üretmek için kurulan geçici köy altı yerleşmesi aşağıdakilerden hangisidir?**

- A) Ağıl
- B) Kom
- C) Dalyan
- D) Çiftlik
- E) Mezra

6. Dağınık yerleşme dokusuna sahip yerlere örnek olarak Rize verilebilir.

Rize'nin;

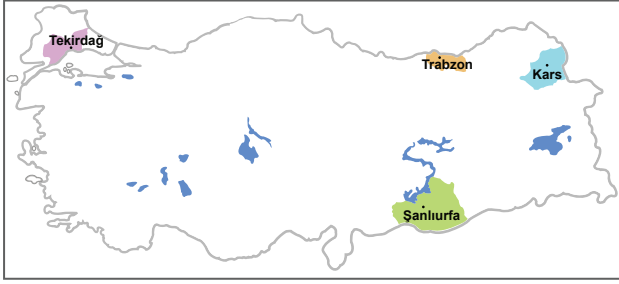
- I. yer şekillerinin engebeli olması,
- II. yıllık yağış miktarının fazla olması,
- III. tarım alanlarının küçük ve dağınık olması

özelliklerinden hangileri bu yerleşme tipinin yaygın olmasında etkili olmuştur?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) I ve II
- D) I ve III
- E) I,II ve III

Türkiye'deki Şehirlerin Fonksiyonel Özellikleri ve Kırsal Yerleşme Tipleri - 2

7. Aşağıdaki haritada dört farklı il gösterilmiştir.

Haritada gösterilen bu illerin hangilerinde yayla yerleşmelerine daha sık rastlanır?

- A) Tekirdağ - Trabzon
B) Tekirdağ - Şanlıurfa
C) Trabzon - Şanlıurfa
D) Trabzon - Kars
E) Kars - Şanlıurfa

8. I. Çiftlik
II. Mezra
III. Oba
IV. Kom

Yukarıdakilerden hangileri geçici köy altı yerleşmelere örnektir?

- A) I ve II
B) I ve III
C) II ve III
D) II ve IV
E) III ve IV

9. İstanbul'un gelişmesinde aşağıdaki ekonomik etkinliklerden hangisinin etkisi diğerlerine göre daha az olmuştur?

- A) Tarım
B) Sanayi
C) Ticaret
D) Turizm
E) Ulaşım

10. İlimate iklim koşulları, toprak yapısının elverişli olması ve su kaynaklarının bolluğu gibi faktörlerin etkisiyle Mezopotamya, Mısır, Hindistan, Çin ve Orta Amerika'da tarımsal faaliyetlere bağlı olarak şehirlerin temelleri oluşmaya başlamıştır. İlk kurulan bu şehirlerde zamanla üretimin artması sonucu ortaya çıkan üretim fazlası ürünler, insanlar arasında değiş tokuş yöntemiyle el değiştirmeye başlamış ve başka alanlardan insanların da buralara gelmesiyle şehirlerin nüfusu giderek artmıştır.

Bu durum ilk kurulan şehirlerde tarımdan sonra aşağıdaki hangi ekonomik faaliyetin gelişmesine daha fazla katkı sağlamıştır?

- A) Sanayi
B) Ticaret
C) Ulaşım
D) Turizm
E) Madencilik

(2021 AYT)

11. Aşağıda bir yerleşme tipinin bazı özellikleri verilmiştir:

- Ekonomik yapısı çoğunlukla tarım ve hayvancılığa dayanmaktadır.
- Sağlık ve eğitim olanakları bakımından bazı yetersizlikler görülebilir.
- İnsanlar arasında sosyal ilişkiler genellikle güçlüdür.
- Türkiye'deki en küçük idari yerleşme birimini oluşturur.

Bu yerleşme tipinin aşağıdakilerden hangisi olması beklenir?

- A) Kom
B) Köy
C) Ağıl
D) Oba
E) Dam

(2022 AYT)

12. Türkiye'de demir yolu ulaşımını kullanarak gezi yapmak isteyen bir turist, seyahatine İstanbul'dan başlamıştır.

Bu turist yalnızca trenle seyahat ederek aşağıdaki şehirlerden hangisine ulaşamaz?

- A) Ankara
B) Erzurum
C) Antalya
D) Adana
E) Malatya

(2022 AYT)

Türkiye'deki Şehirlerin Fonksiyonel Özellikleri ve Kırsal Yerleşme Tipleri - 1

1. I. Ekonomik faaliyetler
II. Nüfus miktarı
III. Etki alanı

Yerleşme faaliyetlerinin kırsal veya şehir yerleşmesi olarak sınıflandırılmasında yukarıda verilenlerden hangileri dikkate alınır?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

2. Aşağıdaki şehirlerden hangisinin kurulup gelişmesinde madencilik faaliyetleri etkili olmuştur?

- A) Seydişehir B) Nevşehir C) Akşehir
D) Kırşehir E) Viranşehir

3. Aşağıdaki harita üzerinde beş farklı alan numaralandırılarak gösterilmiştir.

Harita üzerinde gösterilen bu alanların hangisinde toplu kırsal yerleşme örnekleri daha azdır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

4. Yayla, genellikle ilkbahar ve yaz mevsimlerinde yüksek kesimlerdeki gür ot topluluklarından hayvancılık faaliyetlerinde yararlanmak amacıyla oluşturulan geçici kırsal yerleşmelerdir

Buna göre, harita üzerinde numaralanmış yerlerin hangisinde yaylacılık faaliyetleri yaygındır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

5. Aşağıda köyaltı yerleşmelerinden bazıları ile ilgili açıklama verilmiştir.

- Küçükbaş hayvanlar için çevresi taş duvar yada çitlerle çevrili olan barınaktır.
- Genellikle ekip biçme ve hayvancılık yapılan, bir veya birkaç aileye ait olan yerleşmelere denir.
- Göçebe yaşayan ailelerin hayvancılık yapmak amacıyla oluşturduğu geçici yerleşmelere denir.
- Birbirine uzak birden fazla mahallenin birleşmesiyle oluşmuş yerleşmelere denir.

Aşağıdakilerden hangisi ile ilgili açıklama verilmemiştir?

- A) Ağıl B) Mezra C) Oba
D) Divan E) Çiftlik

6. Yerleşim yerlerinin etki alanları yerel, bölgesel ve küresel olarak sınıflandırılmaktadır. Yerleşim yerlerinin etki alanı üzerinde şehirde yapılan ekonomik faaliyetler etkili olmaktadır.

Buna göre, aşağıda verilen şehirlerden hangisinin etki alanı diğerlerine göre dardır?

- A) Konya B) Antalya C) Bursa
D) İzmit E) Ağrı

Türkiye'deki Şehirlerin Fonksiyonel Özellikleri ve Kıy Yerleşme Tipleri - 1

7. Türkiye'de bazı şehirlerin gelişmesinde önemli yolların kesiştiği alanda yer alması önemli bir etken olmuştur. Bu özelliğine bağlı olarak gelişen şehirlere ulaşım şehirleri denir.

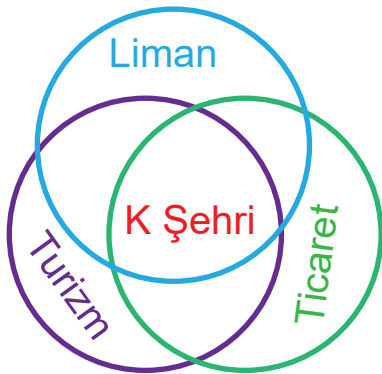
Aşağıdakilerden hangisi bu tür şehirlere örnek gösterilemez?

- A) Afyon B) Eskişehir C) Ankara
D) Artvin E) Konya

8. Aşağıdakilerden hangisi geçici kıy yerleşmelerinin genel özellikleri arasında gösterilmez?

- A) Turizm faaliyetleri temel geçim kaynaklarıdır.
B) Hizmetler sektöründe istihdam oranı düşüktür.
C) Eğitim faaliyetleri fazla gelişmemiştir.
D) Sanayi faaliyetleri fazla gelişmemiştir.
E) Nüfus miktarı yıl içerisinde değişir.

9. Aşağıdaki şemada K şehrinin gelişmiş bazı fonksiyonel özellikleri gösterilmiştir.

Buna göre, K şehri aşağıdakilerden hangisi olabilir?

- A) Ankara B) Sinop C) İzmir
D) Kırklareli E) Kastamonu

10. Türkiye'de Bolu, Kastamanu, Sinop, Zonguldak çevrelerinde yaygın olan ve birkaç mahallenin bir muhtarlık tarafından yönetildiği kıy yerleşmelerine ne ad verilir?

- A) Kom B) Oba C) Divan
D) Mezra E) Yayla

11. Aşağıdaki şehirlerden hangisinin kurulup gelişmesinde, turizm faaliyetleri etkili olmuştur?

- A) İnegöl B) Söke C) Tarsus
D) Çorlu E) Fethiye

12. Bir limanın art bölgesinin geniş veya dar olması o limanın ticaret hacmi üzerinde etkili olmaktadır. Buna bağlı olarak da art bölgesi geniş bir limanın çevresinde şehirleşme faaliyetleri hız kazanır.

Buna göre, harita üzerinde gösterilen liman şehirlerinden hangisinin art bölgesi diğerlerine göre daha geniştir?

- A) Zonguldak B) Trabzon C) Samsun
D) Sinop E) İzmir

Şehirlerin Fonksiyonel Özellikleri ve Etki Alanları - 2

1. ABD'nin Oakland şehrinin varlıklı aileleri, şehrin kuzeyinde belirledikleri bölgede yeni bir yerleşim yeri inşa ederler. 1868 yılında Birleşik Devletler hükümeti bu şehirde Berkeley Üniversitesini kurar. İngiliz idealist düşünür George BERKELEY'in adını taşıyan bu şehir, zamanla kurulan üniversite ile gelişir. Günümüzde California Eyaleti'nin önemli bir yerleşim birimidir.

Aşağıdaki şehirlerden hangisinin gelişmesini sağlayan fonksiyonel özellik metinde bahsedilen şehrin fonksiyonel özelliği ile benzerlik gösterir?

- A) Hamburg B) Kudüs C) Oxford
D) Kiruna E) Brüksel

2. Nairobi; Afrika yerel dilinde " yeşil ve sulak yer" anlamına gelmektedir. 1899 yılında kurulan şehir, 1905'ten beri Kenya'nın başkentidir.

Buna göre, aşağıdaki şehirlerden hangisi Nairobi ile aynı fonksiyona sahiptir?

- A) Tahran B) New York C) Hamburg
D) Manchester E) İstanbul

3. Küresel etkiye sahip şehirlere örnek olarak Londra verilebilir.

Londra'nın bu özelliğe sahip olmasında;

- I. finans merkezi olması,
II. İngiltere'nin başkenti olması,
III. her yıl ortalama 15 milyon turist ağırlaması

özelliklerinden hangilerinin etkisi bulunmaktadır?

- A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III
D) II ve III E) I,II ve III

4. Bazı şehirler, geçmişte sahip oldukları önemi ve küresel etki alanını zamanla yitirebilmektedirler.

Haritada verilen şehirlerden hangisi bu duruma bir örnek oluşturmaktadır?

- A) Tokyo B) Buhara C) Londra
D) Mekke E) New York

5. Tarihi MÖ 6000' e kadar uzanan Efes, Antik Çağ'da birçok medeniyet için önemli bir yerleşim birimidir. İyonya'nın meşhur 12 şehirden biriydi. MÖ 129'da Roma İmparatorluğu'nun kontrolüne giren şehir, Asia Eyaleti'nin başkenti olmuştur. Ege'nin verimli topraklarına kurulan Efes'in asıl fonksiyonu dünya ticaretinin şekillendiği önemli bir liman olmasıydı.

Aşağıda verilen şehirlerin hangisi tarihte Efes'in sahip olduğu fonksiyonu günümüzde yerine getirmektedir?

- A) Essen B) Paris C) Mekke
D) Marsilya E) Roma

6. I. Las Vegas - turizm
II. Detroit - sanayi
III. Hamburg - liman
IV. Cambridge - eğitim

Yukarıda bazı şehirler ve şehirlerin ön plana çıkan fonksiyonları verilmiştir.

Bu fonksiyonların tamamına sahip olan şehir aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Kudüs B) İstanbul C) Oxford
D) Moskova E) Roma

Şehirlerin Fonksiyonel Özellikleri ve Etki Alanları - 2

7. Batlamyus'un Geographica isimli eserinde Macoraba adıyla anılan Mekke; çölün ortasında, etrafı sarp kayalıklarla çevrili, toprağı verimsiz ve yerleşmeye pek elverişli olmayan bir yerdir. Ancak Hz. Muhammed'e ilk vahyin burada gelmesi, Müslümanların kiblesi Kâbe'nin bu şehirde olması Mekke'yi küresel ölçekte etkiye sahip bir şehir haline getirmektedir.

Buna göre, Mekke'nin küresel etkiye sahip olmasında;

- I. Müslümanlar için önemli değerlere sahip olması,
- II. çölde bulunmasından dolayı tarım yerine ticaretin gelişmesi,
- III. etrafının kayalıklarla çevrili olmasından dolayı güvenli olması

özelliklerinden hangileri etkili olmuştur?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) I, II ve III

8. I. Teknoloji üretebilen bir şehir olması
II. Monokültür bir yapıya sahip olması
III. Dünya'nın en büyük borsalarından birisine sahip olması

Yukarıdakilerden hangileri Tokyo'nun küresel etkiye sahip olmasında belirleyici olmamıştır?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) I,II ve III

9. İnsanlar, sahip oldukları teknolojik imkânları kullanarak yaşam için zorlu koşullara sahip alanları yerleşilebilir hale getirebilmektedir. Örneğin ekonomik değeri yüksek madenlere sahip birçok yer, taşıdığı olumsuz coğrafi koşullara rağmen yerleşilmiş ve maden şehri özelliği kazanmıştır.

Aşağıdakilerden hangisi bu tür şehirlere örnek olarak gösterilebilir?

- A) Buhara B) Barcelona C) Salamanca
D) Essen E) Kiruna

10. Şehirlerin etki alanları birbirinden farklıdır. Örneğin New York'un günümüzdeki küresel etki alanı Kiev'den daha geniştir.

Aşağıdakilerden hangisi bu durumun temel nedenidir?

- A) Mutlak konumları B) Yüz ölçümleri
C) Fonksiyonları D) Yeryüzü şekilleri
E) Buldukları kıta

(2019 AYT)

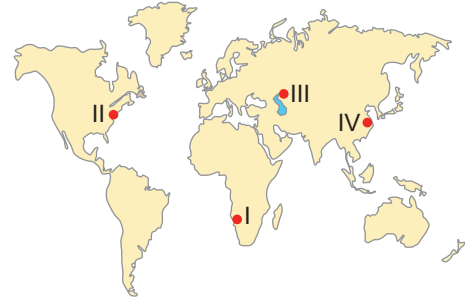
11. Dünya ekonomisinde önemli bir yere sahip olan ve sermayenin küresel dolaşımını kontrol eden şehirler küresel bir etkiye sahiptir. Bunlar aynı zamanda mal, hizmet, bilgi ve kültür alanlarında küresel ölçekte birer üretim ve dağıtım merkezleridir.

Bu nitelikler aşağıdaki şehirlerin hangisinde daha azdır?

- A) Lizbon B) Paris C) New York
D) Tokyo E) Londra

(2020 AYT)

12. Uluslararası ticaret, borsa, bankacılık gibi ekonomik faaliyetlerin yoğun olarak yapıldığı şehirler aynı zamanda küresel etkiye de sahiptir.

Haritada numaralandırılarak gösterilen yerlerden hangilerinde bu niteliklere sahip bir şehir bulunur?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

(2022 AYT)

Şehirlerin Fonksiyonel Özellikleri ve Etki Alanları - 1

1. • Marsilya
• Barcelona
• Rotterdam

Verilen şehirlerin gelişmesinde aşağıdaki fonksiyonlardan hangisi daha fazla etkili olmuştur?

- A) Tarım B) Eğitim C) Liman
D) Din E) Maden

2. Almanya'nın önemli kentlerinden biri olan Essen'in gelişmesindeki en önemli unsur aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Önemli yolların kavşak noktasında bulunması
B) Tarihi dokusu ile çok sayıda turist çekmesi
C) Önemli demir ve kömür yataklarına sahip olması
D) Verimli tarım alanları üzerine kurulmuş olması
E) Büyük kültür merkezlerine sahip olması

3. Aşağıda verilen kentlerden hangisi diğerlerinden daha geniş bir etki alanına sahiptir?

- A) Roma B) Bakü C) Antalya
D) Jakarta E) Tiran

4. Aşağıda şehirlerin büyüüp gelişmesinde etkili olan bazı fonksiyonlar verilmiştir.

- Din
• Eğitim
• Teknoloji
• Bankacılık

Bu fonksiyonlar ile aşağıdaki şehirler eşleştirildiğinde hangi şehir dışarıda kalır?

- A) Kudüs B) Tokyo C) Hartum
D) New York E) Oxford

5. Ekonomik faaliyetlerin gelişmiş olduğu bölgelerde şehirleşme oranı daha fazladır.

Buna göre;

- I. Orta Afrika
II. Batı Avrupa
III. Kuzey Amerika
IV. Orta Doğu

bölgelerinden hangilerinde şehirleşme oranının diğerlerinden daha fazla olduğu söylenebilir?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

6. Aşağıda verilen şehirlerin ekonomik yapıları düşünüldüğünde hangisinin diğerlerine göre daha az fonksiyona sahip olduğu söylenir?

- A) Paris B) Nairobi C) İstanbul
D) Pekin E) New York

Şehirlerin Fonksiyonel Özellikleri ve Etki Alanları - 1

7. Aşağıda verilen şehir ve fonksiyonel özellik eşleştirmelerinden hangisi yanlıştır?

Şehir	Fonksiyon
A) Sidney	İdari
B) Hamburg	Liman
C) Paris	Turizm
D) Musul	Maden
E) Mekke	Din

8. I. Akarsulara yakın yerlerdir.
II. Verimli tarım alanlarına yakın alanlardır.
III. Kış aylarının ılık geçtiği yerlerdir.

Yukarıdakilerden hangileri tarihteki ilk kent yerleşmelerinin kurulduğu yerlerin genel özellikleri arasında gösterilir?

- A) Yalnız I
B) I ve II
C) I ve III
D) II ve III
E) I, II ve III

9. Aşağıda verilen kentlerden hangisi uzun süre başkent olduğu için "Dünya'nın Başkenti" olarak adlandırılmaktadır?

- A) Paris
B) Londra
C) New York
D) Roma
E) Moskova

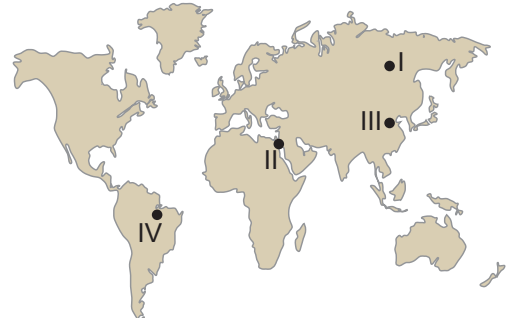
10. Aşağıda Batman şehrinin gelişim süreciyle ilgili bilgiler verilmiştir.

- M.Ö 7000 yıllarında Dicle Irmağı'nın yakınında kurulmuştur.
- Kuruluşundan günümüze kadar bir çok medeniyetin hakimiyetine girmiştir.
- 1950'li yıllara kadar bir köy yerleşmesi olan kent 1957 yılında ilçe, 1990 yılında il olmuştur.
- Günümüzde hızla gelişen ve büyüyen Batman'ın nüfusu 400 bini aşmıştır.

Batman şehrinin gelişip büyümesini sağlayan en önemli fonksiyon aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Tarım
B) Turizm
C) Maden
D) Ticaret
E) Sanayi

11. Aşağıdaki harita üzerinde dört farklı yer numaralandırılarak gösterilmiştir.

Haritada verilen numaralanmış yerlerin hangileri ilk yerleşmelerin kurulduğu yerler arasındadır?

- A) I ve II
B) I ve III
C) II ve III
D) II ve IV
E) III ve IV

12. Şehirleşme oranı özellikle 1850'li yıllardan sonra hızla artmaya başlamıştır.

Bu durumun ortaya çıkmasının temel nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Sanayi inkılabı
B) Hızlı nüfus artışı
C) Madencilik faaliyetlerinin artması
D) Kırsal kesimde güvenlik sorunu
E) Kırsal alanlarda tarımsal üretimin azalması

Nüfus Politikaları ve Türkiye'nin Nüfus Projeksiyonları - 2

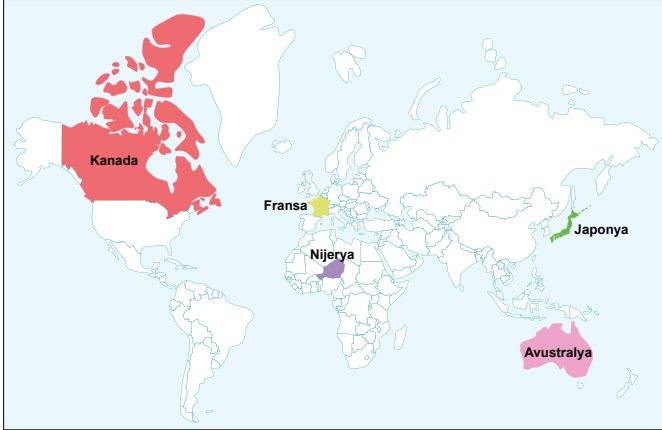
1. Günümüzde ülkeler nüfuslarının miktarı ve artış hızları ile ekonomik kalkınma düzeylerini dikkate alarak nüfusun niteliğini ve niceliğini etkileyen politikalar izlemektedir. Bu amaçla ülkeler aşağıda verilen nüfus politikalarından birini uygulamaktadır.

- Nüfus artış hızını yükseltmeye yönelik politikalar
- Nüfus artış hızını azaltmaya yönelik politikalar
- Nüfusu koruyarak niteliğini iyileştirme yönelik politikalar

Aşağıdakilerin hangisinde bu nüfus politikalarını uygulayan ülkeler doğru olarak verilmiştir?

I	II	III
A) Almanya	Hindistan	Meksika
B) Fransa	Nijerya	Hindistan
C) Avustralya	Rusya	Endonezya
D) Somali	Arjantin	Suriye
E) Brezilya	İtalya	Kenya

2. Aşağıdaki harita üzerinde beş farklı ülke gösterilmiştir.

Bu ülkelerin nüfus miktarı ve artış hızları ile ekonomik kalkınma düzeyleri dikkate alındığında hangisinin nüfus artış hızını düşürücü yönde politika uygulaması beklenir?

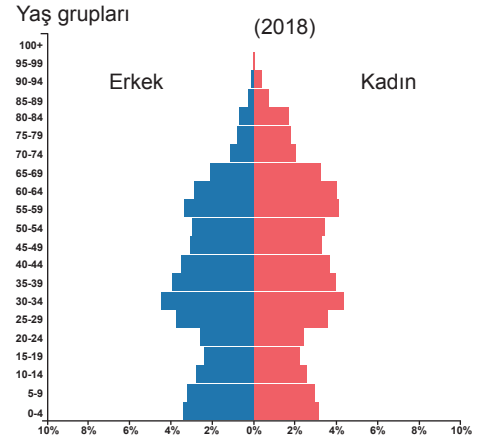
A) Fransa	B) Nijerya	C) Kanada
D) Japonya	E) Avustralya	

3. K ülkesinde 2000 yılında binde 34 olan nüfus artışı nedeniyle devlet tarafından nüfus artış hızını azaltmaya yönelik nüfus politikalarının uygulanmasına karar verilmiştir. Ancak yapılan tüm çalışmalara rağmen istenilen sonuç alınamamış, nüfus artış hızı binde 30'un altına düşürülememiştir.

Buna göre, K ülkesi ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- İthalat duracak
- İç tüketim azalacak
- Demografik yatırımlar azalacak
- Kişi başına düşen milli gelir artacak
- Eğitim, ulaşım, sağlık hizmetleri aksayacak

4. Aşağıda bir ülkenin 2018 yılına ait nüfus piramidi verilmiştir.

Bu nüfus piramidine göre ülke ile ilgili,

- Son yıllarda nüfus artış hızını artırmaya yönelik politikalar izlemiştir.
- 20 yıl öncesine göre çocuk nüfus oranı artmıştır.
- Toplam nüfusu artış göstermiştir.

ifadelerinden hangileri söylenebilir?

A) Yalnız I	B) Yalnız III	C) I ve III
D) II ve III	E) I, II ve III	

Nüfus Politikaları ve Türkiye'nin Nüfus Projeksiyonları - 2

5. I. Bilim ve spor faaliyetlerine ayrılan bütçenin artması
II. Üretim için iş gücü ihtiyacının artması
III. Kişi başına düşen milli gelirin artması
IV. Genç nüfus oranının azalması

Yukarıdakilerden hangileri nüfus artış hızı düşük olan ülkelerde ortaya çıkan olumsuz durumlar arasında yer alır?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

6. **Aşağıdakilerden hangisi 2014 yılından günümüze kadar Türkiye'de uygulanan nüfus politikalarından biri değildir?**

- A) Çocuğu olan ailelere bakıcı yardımının yapılması
B) Yurt dışına yapılan göçlerin desteklenmesi
C) Çocuğu olan ailelere çocuk sayısına göre maddi yardım yapılması
D) Kreş ve gündüz bakımevi sayılarının artırılması
E) Doğum yapmış çalışan annelerin izin sürelerinin uzatılması

7. Türkiye'de 1923 – 1960 yılları arasında nüfus artış hızını yükseltmeye yönelik politikalar izlenmiştir.

Bu durumun nedenleri arasında aşağıdakilerden hangisi yoktur?

- A) Doğum oranlarının düşük olması
B) Kalkınma sürecinde nüfusa ihtiyaç duyulması
C) Nüfus miktarının askeri güç olarak görülmesi
D) I. Dünya Savaşı ve Kurtuluş Savaşı nedeniyle nüfusun az olması
E) Salgın hastalıklar nedeniyle çocuk ölüm oranlarının yüksek olması

8. I. 5 yıllık zorunlu eğitim süresinin önce 8 sonra 12 yıla yükseltilmesi
II. Sağlık ocaklarında aile hekimliği sisteminin uygulanmaya başlaması
III. Doğum oranlarını artırmaya yönelik teşviklerin verilmesi

Bu çalışmalardan hangileri Türkiye'de nüfusun niteliğini iyileştirmeye yöneliktir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) I ve III E) II ve III

9. • Ülkede 1970 yılına kadar nüfus artış hızını yükseltmeye yönelik politikalar uygulanmış bu yıldan sonra nüfus artış hızını azaltmaya yönelik politikalar benimsenmiştir.
• Devlet tarafından yapılan teşviklerle 1970 yılında binde 25 olan yıllık nüfus artış hızı, 2000 yılında binde 14'e, 2015'te ise binde 12'ye düşmüştür.

Bazı nüfus politikaları verilen bu ülke aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Kanada B) Endonezya C) Japonya
D) Norveç E) Yeni Zelanda

10. Türkiye'de; doğum, ölüm ve göçler sonucu değişen nüfus özelliklerine bağlı olarak belirli dönemlerde farklı nitelikte nüfus politikaları uygulanmıştır. Bunlardan biri de 1923 ile 1963 arası dönem olup bu dönemde nüfusun artırılmasına yönelik politikalar izlenmiştir.

Aşağıdakilerden hangisi bu dönemde uygulanan nüfus politikalarının gerekçelerinden biridir?

- A) Doğal kaynakları işleyebilecek nüfusun az olması
B) İstihdam sorunları sebebiyle işsizliğin artması
C) Çok çocuklu ailelerin sayıca fazla olması
D) Nüfusa bağlı yatırımların artması ve tasarrufların azalması
E) Makineleşme sonucu tarım alanında iş gücüne duyulan ihtiyacın azalması

(2020 AYT)

11. K ülkesi nüfus artış hızını artırıcı, L ülkresi ise nüfus artış hızını azaltıcı politikalar izlemiştir. Her iki ülke de uzunca bir dönem uyguladıkları bu politikalarda başarıya ulaşmıştır.

Bu ülkelerle ilgili olarak,

- I. K ülkesinde genç nüfus oranı artmıştır.
II. K ülkesinde yaşlı nüfus miktarı azalmıştır.
III. L ülkesinde doğum oranı azalmıştır.
IV. L ülkesinde genç nüfus oranı artmıştır.

yargularından hangileri doğrudur?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

(2020 AYT)

Nüfus Politikaları ve Türkiye'nin Nüfus Projeksiyonları - 1

1. Ülkelerin nüfus politikası uygulamalarının amaçları arasında;

- I. nüfusun eğitim düzeyini artırmak,
- II. nüfusun sağlık durumunu kontrol altında tutmak,
- III. ülke dışına göçleri teşvik etmek

verilenlerin hangileri gösterilemez?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) I ve III

2. Ülkelerin geçmişteki nüfus özelliklerinden yararlanarak gelecekteki nüfusları hakkında tahminlerinde bulunmasına nüfus projeksiyonu adı verilir.

Buna göre, Türkiye'nin 2050 yılı nüfus projeksiyonu ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Ortalama yaşam süresi uzayacaktır.
B) Nüfusun yarısından fazlası şehirlerde yaşayacaktır.
C) Okur yazar oranı yüzde yüze yakın olacaktır.
D) Ortanca yaş yükselecektir.
E) Nüfusun büyük bölümü birincil ekonomik sektörde çalışacaktır.

3. Nüfus artış hızının azaldığı ülkelerde,

- I. Yaşlı nüfus oranı artar.
- II. Çalışma çağındaki nüfus oranı azalır.
- III. İş gücünü karşılamak için diğer ülkelerden göç alır.

durumlardan hangilerinin gerçekleşmesi beklenir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

4. 1963 yılına kadar ülkemizde uygulanan nüfus artış hızını artırmaya yönelik politika uygulamaları arasında aşağıdakilerden hangisi yoktur?

- A) Vergi muafiyeti
B) Ücretsiz sağlık hizmetleri
C) Göçmenlere gümrük muafiyeti
D) Altı çocuktan fazla çocuk sahibi olan ailelerin ödüllendirilmesi
E) Tarım sektöründe çalışan ailelerin şehirlere göç etmesini engellemek

5. Aşağıdaki tabloda K ülkesinin bazı yıllardaki nüfus miktarları verilmiştir.

Yıllar	K
2012	80.425.823
2011	81.797.673
2010	81.776.930
2009	81.902.307
2008	82.110.097
2007	82.266.372

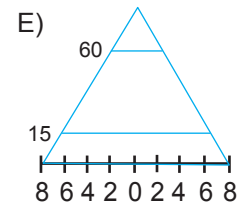
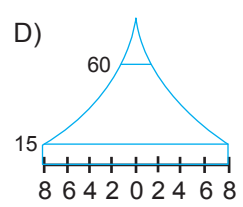
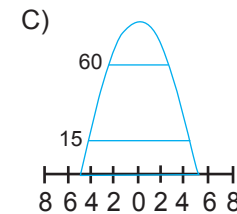
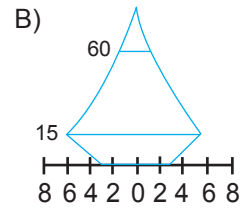
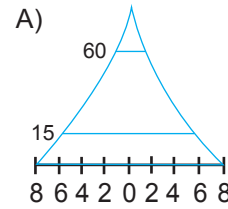
Tablodaki bilgilere bakıldığında K ülkesi ile ilgili olarak;

- I. Nüfusun artış hızını yükseltecek politikalar uygulanması gerekir.
- II. Nüfusu giderek azalmaktadır.
- III. Ülkede cinsiyet dengesizliği ortaya çıkmıştır.

verilenlerden hangileri doğrudur?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

6. Aşağıda nüfus piramitleri verilen ülkelerden hangisinin nüfus artış hızının son yıllarda azaldığı söylenebilir?

Nüfus Politikaları ve Türkiye'nin Nüfus Projeksiyonları - 1

7. Aşağıda verilen ülkelerden hangisinin, nüfus artış hızını azaltmaya yönelik politikalar uygulaması gerekir?

- A) Hindistan B) Japonya C) İsveç
D) Kanada E) Danimarka

8. Aşağıdakilerden hangisi nüfus artış hızının yüksek olduğu ülkelerde ortaya çıkan olumsuz durumlardan biridir?

- A) Mal ve hizmetlere olan talep artar.
B) Üretim maliyetleri azalır.
C) İş gücü potansiyeli artar.
D) Yeni iş imkânları oluşur.
E) Demografik yatırımlar artar.

9. Türkiye 1960 yılına kadar uyguladığı nüfus artış hızını yükseltmeye yönelik politikalarından vazgeçmiştir. 1960 yılından sonra nüfus artış hızını azaltmaya yönelik yeni politikalar uygulamaya koyulmuştur.

Bu durumun nedenleri arasında aşağıdakilerden hangisi gösterilemez?

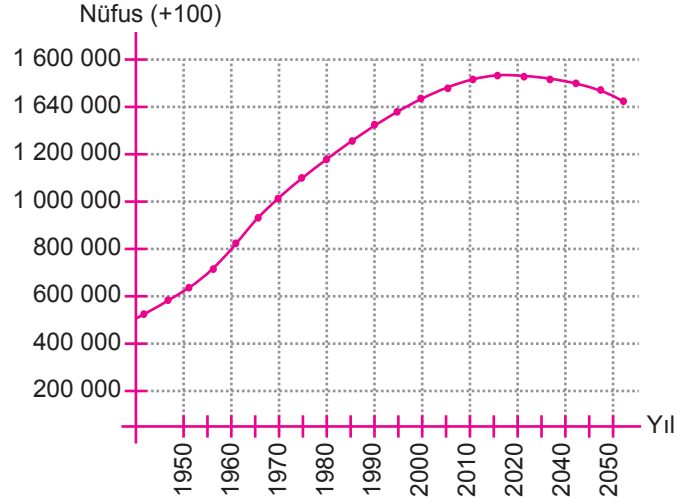
- A) Nüfusun hızlı artışı nedeniyle tüketim miktarının artması
B) Askeri güç üzerinde nüfusun etkisinin azalması
C) Tarımda makine kullanımının artış göstermesi
D) Nüfus artışının kalkınma hızını yavaşlatması
E) Sanayi üretiminin azalması

10. Almanya, Fransa ve Japonya'nın yıllara göre nüfus dağılımına bakıldığında, nüfus artış hızlarının özellikle 1950 – 1970 yılları arasında çok yüksek olduğu görülmektedir.

Yukarıda verilen durumun ortaya çıkmasının temel nedeni nedir?

- A) Sağlık koşullarının iyileşmesi
B) Çocuğu çok olan ailelere maddi yardımların yapılması
C) İkinci Dünya Savaşı nedeni ile doğum oranlarının çok azalması
D) Sanayi ile birlikte iş gücü açığının ortaya çıkması
E) Eğitim seviyesinin düşük olması

11. Aşağıda Çin'in 1950-2050 yılları arasındaki tahmini nüfus değişim grafiği verilmiştir.

Bu grafiğe göre Çin'de nüfusun 2030 yılından itibaren azalma eğilimine gireceği tahmin edilmektedir.

Bu durum üzerinde;

- I. zamanında uygulanan tek çocuk politikası,
II. doğum kontrol yöntemlerinin yaygınlaştırılması
III. kırsal kesimde tarımsal üretimin yüksek olması

verilenlerden hangilerinin etkili olduğu söylenebilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

12. Nüfus artış hızını yükseltmek isteyen bir ülkenin aşağıdaki politikalarından hangisini uygulaması doğru değildir?

- A) Sağlık koşullarının iyileştirilmesi
B) Kreşlerin yaygınlaştırılması ve ücretsiz hizmet vermesi
C) Çocuk sayısına paralel olarak vergi artırımı yapılması
D) Çalışan kadınlar için doğum izinlerinin uzatılması
E) Dış göçle gelen nüfus için yatırımların yapılması

Ekosistemlerin İşleyişi ve Su Ekosistemleri - 2

1. Toprak, kaya, su, güneş ışığı ve atmosfer ekosistemin cansız ögelerini; üreticiler (bitkiler ve fitoplanktonlar), tüketiciler (hayvanlar) ve ayrıştırıcılar da (bakteri ve mantarlar) canlı ögelerini oluşturur. Üreticiler, fotosentez yoluyla canlılar için gerekli olan organik bileşikler üretir. Tüketiciler de bitkiler tarafından üretilen organik maddeleri tüketerek yaşamlarını devam ettirir. Tüketiciler; birincil, ikincil ve üçüncül tüketiciler olmak üzere üç gruptan oluşur. Ayrıştırıcılar, ölmüş bitki ve hayvan atıklarının parçalanmasını sağlayarak bunların inorganik maddeler şeklinde doğaya dönmesine katkı sunar.

Buna göre ekosistemlerin işleyişi ile ilgili;

- I. canlı ögelerinin besin zinciri oluşturduğuna,
- II. canlı ve cansız unsurları arasında etkileşim olduğuna,
- III. cansız unsurların canlı unsurlara yaşam alanı belirlediğine

ifadelerinden hangileri söylenebilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

2. Ekosistemi oluşturan kimyasal ögeler organik ve inorganik olmak üzere ikiye ayrılır.

Buna göre;

- I. yağ,
- II. karbon,
- III. fosfor,
- IV. protein

öğelerinden hangileri inorganik maddelerdendir?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

3. Aerosol adı verilen tuz kristalleri okyanus ve denizlerde meydana gelen dalgalar ile patlayan hava kabarcıkları sonucu atmosfere geçer.

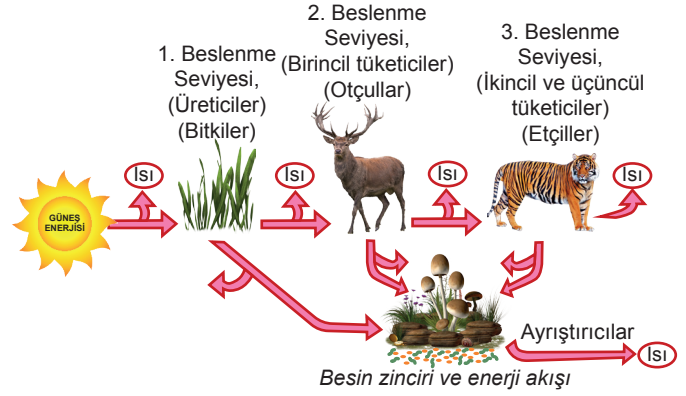
Aerosollerin;

- I. bulutların oluşması,
- II. atmosferdeki Azot'un nitrata dönüşmesi,
- III. toprağın mineral bakımından zenginleşmesi

olaylarından hangileri üzerinde etkisi vardır?

- A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

4. Canlıların yaşamlarını sürdürebilmesi için belirli bir enerjiye ihtiyaç vardır. Bu enerjinin ana kaynağı Güneş'tir. Yeşil bitkiler, güneş enerjisinden yararlanarak karbondioksit ve suyu kullanıp besin maddesi ve oksijen üretmektedir.

Yukarıdaki görsel ve açıklama doğrultusunda;

- I. enerji akışının tek yönlü olarak aktarıldığına,
- II. besin zincirindeki enerji kayıplarının ısı olarak dışarıya verildiğine,
- III. enerji akışının, üreticiden tüketicilere ve en son halkası ayrıştırıcılara kadar aktarıldığına

hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız II B) I ve II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

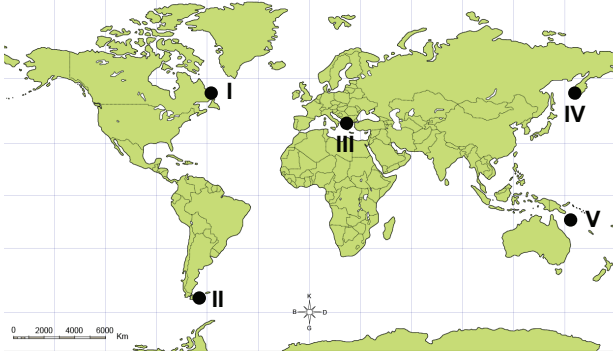
5. Ramsar Sözleşmesi'ne göre sulak alanlar; çekilmiş hâlde ve derinliği 6 metreden az olan doğal ya da yapay, devamlı veya geçici; tatlı, acı veya tuzlu, durgun veya akıntılı bütün suların yanı sıra bataklık, sazlık ve turbalık alanlar ile denizlerin gelgit hareketlerinin çekilme devresinde 6 metreyi geçmeyen derinlikteki kısımlarını kapsamaktadır.

Bu tanıma göre aşağıdakilerden hangisi ülkemizdeki sulak alanlardan birisi değildir?

- A) Meke Maarı (Konya)
B) Akyatan Lagünü (Adana)
C) Kızılırmak Deltası (Samsun)
D) Sultan Sazlığı (Kayseri)
E) Amik gölü (Hatay)

Ekosistemlerin İşleyişi ve Su Ekosistemleri - 2

6. Mercan resifleri sıcak, temiz ve sığ sularda mercan adı verilen hayvanların ölmesi sonucu bunlara ait kalıntıların birikmesiyle oluşur. Mercanlar, deniz suyu sıcaklığının yıllık ortalama 23-25 °C olduğu sığ denizlerde en uygun gelişimi gösterir.

Buna göre, harita işaretli alanlardan hangisinde mercan resiflerine rastlanır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

7. Bataklıklar, karasal su ekosistemleri içerisinde yer alan sulak alanlara örnek oluşturmaktadır. Organik madde üreten bu sulak alanların, ekolojik ve ekonomik açıdan sayısız faydaları bulunmaktadır. Ülkemizde daha önceleri sıtma ile mücadele amacıyla sulak alanların bir kısmı kurutulmuştur.

Bu alanların kurutulması;

- I. biyolojik çeşitliliğin azalmasına,
- II. tarımsal verimliliğin artmasına,
- III. atmosferdeki karbondioksit oranının azalmasına

hangilerine neden olmuştur?

- A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

8. Aşağıdakilerden hangisi su ekosistemlerinin korunması için alınabilecek önlemlerden biridir?

- A) Kara yolu ulaşımı yerine deniz yolu ulaşımının teşvik edilmesi
- B) Fabrika atıklarının imha edilmesi için akarsulara boşaltılması
- C) Sulak alanların sıtma ile mücadele amacıyla kurutulması
- D) Tarımda sulama amacıyla sondaj kuyularının açılması
- E) Baraj ve göletlerin çevresinin ağaçlandırılması

9. Akarsuyun ağız kısmı sıcaklık ve tuzluluk yönünden elverişli şartları taşıdığı için biyoçeşitlilik açısından oldukça zengindir. Karalardan deltasına besin maddesi taşıyan akarsular, ağız kısımlarında mineral ve organik madde bakımından zengin bir yapı oluşturmaktadır.

Buna göre, harita üzerinde gösterilen Kızılırmak Nehri'nin numaralanmış bölümlerinin hangisinde biyoçeşitlilik daha zengindir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

10. Sulak alanlarda hâkim bitki örtüsünü yosun, su zambağı ve nilüfer gibi yüzen bitkilerle saz ve kamış gibi su üstüne çıkan bitkiler oluşturmaktadır. Nehir kenarlarındaki sulak alanlarda akarsu boyu ağaçlıkları vardır. Biyolojik yönden tatlı sulardan oluşan sulak alanlar zengin ekosistemler arasındadır. Sulak alanların gerek bulunduğu yere gerekse yakın çevreye ekolojik ve ekonomik açıdan büyük faydaları vardır.

Buna göre;

- I. yer altı suyunun beslenmesi,
- II. sellerin şiddetinin azaltılması,
- III. saz ve kamışların ham madde olarak değerlendirilmesi

hangileri sulak alanların çevresel etkileri arasında gösterilir?

- A) Yalnız II B) I ve II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

11. Tüketiciler, besin üretme özelliğine sahip olmayan canlılardır. Bunlar da birincil, ikincil ve üçüncül tüketiciler olmak üzere sınıflandırılmaktadır.

Buna göre, aşağıdakilerden hangisi birincil tüketici grubundadır?

- A) Aslan B) Yılan C) Tavşan
D) Kartal E) Tilki

Ekosistemlerin İşleyişi ve Su Ekosistemleri - 1

1. I. Bitkilerin fotosentezi
II. Orman yangınları
III. Fosil yakıtların yanması

Yukarıdaki durumlardan hangileri sonucunda karbon tüketimi gerçekleşmektedir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) I ve III E) II ve III

2. Tuzlu su ekosistemlerinde bulunan canlılar genellikle 100 metre derinliğe kadar olan kısımda yaşamaktadır.

Bu durumun temel nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Sıcaklığın düşük olması
B) Basıncın daha az olması
C) Besinlerin bu bölümde bulunması
D) Mineral maddelerin bu bölümde bulunması
E) Güneş ışığının bu derinliğe kadar ulaşabilmesi

3. Aşağıdaki olaylardan hangisi üzerinde su kaynaklarının etkili olduğu söylenemez?

- A) Ekosistemlerin işleyişi
B) Biyoçeşitliliğin dağılışı
C) Kayaçların kimyasal ayrışması
D) Bitkilerin kök yapıları
E) Volkanik faaliyetlerin oluşumu

4. Aşağıdakilerden hangisi göl ekosisteminde yer alan cansız öğelerden biridir?

- A) Yosun B) Kurbağa C) Su
D) Ağaç E) Mantar

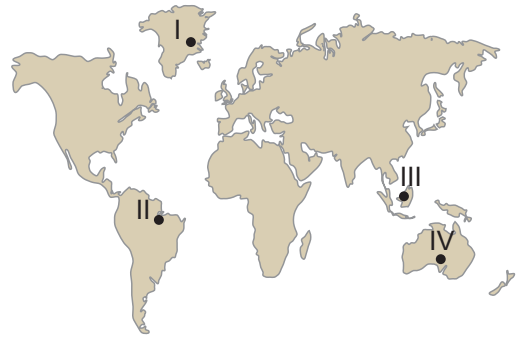
5. Kuraklığın hız kazanması sonucunda aşağıdakilerin hangisinde verilen canlı türlerinin popülasyonunda azalmanın daha yavaş olması beklenir?

- A) Ceylan, geyik gibi otobur hayvanlar
B) Bataklık biyomunda yaşayan canlılar
C) Göl biyomunda yaşayan canlılar
D) Akbaba gibi ölmüş organizmalarla beslenen canlılar
E) Akarsu biyomu içerisinde yaşayan canlılar

6. Akarsuların boyuna profili üzerinde canlı sayısı ve çeşidi aşağıdakilerden hangisinde daha fazladır?

- A) Eğimin fazla olduğu yerler
B) Akarsuyun kaynağına yakın yerler
C) Akarsuyun denize döküldüğü yerler
D) Ana akarsu ile yan kolların birleştiği yerler
E) Akarsuyun kuruyarak kaybolduğu yerler

7. Su kaynakları bakımından zengin olan yerler genellikle canlı tür ve çeşitliliği bakımından da zengindir.

Buna göre, haritada verilen yerlerin hangilerinde canlı tür ve çeşitliliğinin daha zengin olması beklenir?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

Ekosistemlerin İşleyişi ve Su Ekosistemleri - 1

8. Su kaynaklarını tatlı ve tuzlu su kaynakları olarak sınıflandırmak mümkündür. Dünya'daki suların %97'sini tuzlu sular, %3'ünü ise tatlı sular oluşturmaktadır.

Dünya'da bulunan en büyük tatlı su kaynağı aşağıdakilerin hangisidir?

- A) Buzullar
- B) Baraj gölleri
- C) Bataklıklar
- D) Akarsular
- E) Okyanuslar

9. Birçok ülke tarafından 1971 yılında sulak alanları korumak amacıyla Ramsar Sözleşmesi imzalanmıştır.

Bu sözleşme ile aşağıdakilerden hangisinin amaçlandığı söylenebilir?

- A) Göl ekosistemlerinin bozulmasını önlemek
- B) Bataklık alanları kurutup tarım yapmak
- C) Kıyı turizminin gelişmesine katkı sağlamak
- D) Akarsu ekosistemlerinden sulama amaçlı yararlanmak
- E) Akarsular üzerine hidroelektrik üretimi için barajlar yapmak

10. Suların yüzeyinde dalgaların etkisiyle hava kabarcıklarının patlaması sonucunda atmosfere tuz zerrecikleri karışır. Bu tuz zerreciklerine aerosol denir.

Buna göre, aşağıda verilen yerlerin hangisinde atmosfere karışan aerosol miktarı daha fazladır?

- A) Baraj gölleri B) Akarsular C) Okyanuslar
D) Bataklıklar E) Ormanlar

11. Aşağıda su döngüsü ile ilgili beş kavram ve bu kavramlardan dört tanesi ile ilgili açıklama verilmiştir.

Kavramlar	Açıklamalar
• Yağış	• Havadaki su buharının sıvı hale geçerek bulutları oluşturması olayıdır.
• Terleme	• Bulutlardaki suyun katı ya da sıvı halde yeryüzüne geri dönmesi olayıdır.
• Yoğuşma	• Kar, buz erimesi ve yağışla oluşan suların ya da kaynak sularının eğim doğrultusunda akışa geçmesidir.
• Buharlaşma	• Güneş enerjisi sayesinde suyun sıvı halden gaz haline geçmesi olayıdır. Atmosferdeki nemin yaklaşık %90'ı bu yolla sağlanır.
• Yüzey akışı	

Buna göre, bu kavramlardan hangisi ile ilgili açıklama yoktur?

- A) Yağış B) Terleme C) Yoğuşma
D) Buharlaşma E) Yüzey akış

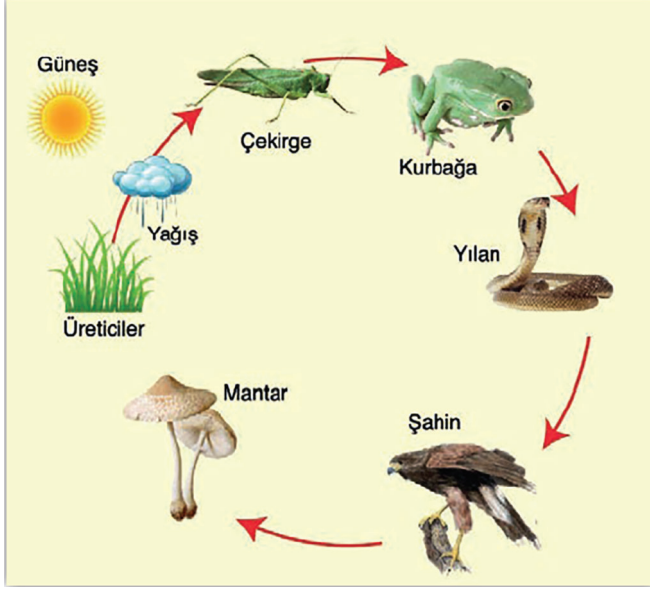
12. Bataklıklar, su döngüsünün devam etmesinde oldukça önemli bir işleve sahiptir. Bu alanlar; yeryüzü şekillerine bağlı olarak oluşan durgun, sığ, üzeri sazlarla kaplı ve akıntının yetersiz olduğu su birikintileridir.

Buna göre, aşağıda verilen görsellerden hangisi bataklık ekosistemine örnektir?

- A) B)
- C) D)
- E)

Madde Döngüleri ve Enerji Akışı - 2

1. Aşağıda bir besin zinciri görseli aşamalı olarak verilmiştir.

Bu görsele göre;

- I. Üreticiler, canlıların beslenme ilişkisindeki birinci basamağı oluşturmaktadır.
- II. Bitki olmazsa diğer canlıların hiçbiri olmaz.
- III. Kurbağa sayısı azalırsa çekirge sayısı artar.

hangileri doğrudur?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve III E) I, II ve III

2. Ekosistem, bir alanda bulunan canlılar ile bunları saran çevrenin karşılıklı ilişkileri ile meydana gelen ve süreklilik gösteren ekolojik sistemdir.

Buna göre ekosistemlerde;

- I. fiziki ögeler,
- II. biyolojik etmenler,
- III. kimyasal ögeler

unsurlardan hangileri bulunur?

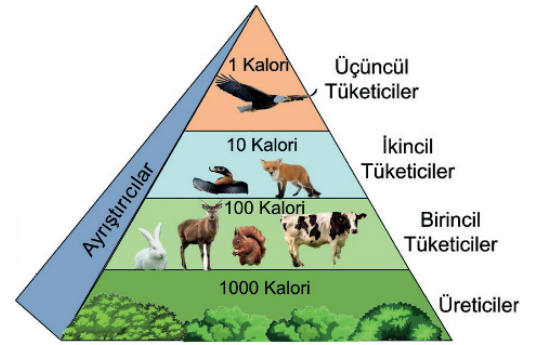
- A) Yalnız I B) Yalnız III C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

3. Sanayide fosil yakıt kullanımının artması karbon döngüsüne önemli ölçüde etkisi olmuştur.

Aşağıdaki ülkelerden hangisinde bu etki daha fazladır?

- A) Almanya B) Fransa C) Çin
D) Kanada E) Brezilya

4. Besin zincirindeki canlıların üreticiden tüketiciye doğru dikey olarak yerleştirilmesiyle besin piramidi oluşur.

Verilen besin piramidinde üreticiden tüketiciye doğru gidildikçe,

- I. Aktarılan enerji miktarı azalır.
- II. Birey sayısı azalır.
- III. Canlıların kütlesi azalır.

durumlardan hangileri gerçekleşir?

- A) Yalnız I B) Yalnız III C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

5. I. Canlıların solunum yapması
II. Bitkilerin fotosentez yapması
III. Deniz canlılarının kabuk oluşturması

Yukarıda verilen durumlarından hangileriyle oksijen üretimi gerçekleşir?

- A) Yalnız II B) Yalnız III C) I ve II
D) I ve III E) I, II ve III

Madde Döngüleri ve Enerji Akışı - 2

6. Yeşil bitkiler, güneş enerjisinden yararlanarak karbondioksit ve suyu kullanıp fotosentez yapar.

Bu olay ile aşağıdaki maddelerden hangisi üretilir?

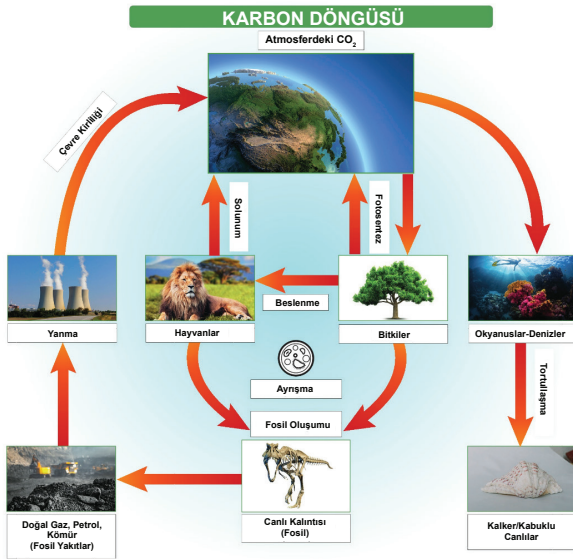
- A) Azot B) Fosfor C) Oksijen
D) Karbon E) Hidrojen

7. I. Anız yakılması
II. Motorlu araç kullanımının artması
III. Akarsular üzerinde baraj kurulması
IV. Tarlalarda aşırı derecede gübre kullanılması

Yukarıdakilerden hangileri insanın karbon döngüsüne müdahalesine örnektir?

- A) I ve II B) I ve III C) I ve IV
D) II ve III E) III ve IV

8. Aşağıda karbon döngüsünü anlatan bir görsel verilmiştir.

Görsel incelendiğinde aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Fosil yakıtların yanması ile karbon açığa çıkar.
B) Bitki kalıntılarının fosilleşmesi ile karbon kullanılır.
C) Solunum olayı sonucunda karbon üretimi gerçekleşir.
D) Deniz tabanında meydana gelen tortullaşma ile karbon açığa çıkar.
E) Fotosentez olayı sonucunda karbon tüketilir.

9. Bir ekosistemde canlıların yaşamı için gerekli döngülerden biri de karbon döngüsüdür. Atmosfer, su ve yer kabuğu gibi farklı ortamlardaki karbon çeşitli olaylar sonucu bir ortamdan diğerine geçebilmektedir.

Bu döngü sırasında karbonun açığa çıkması;

- I. fosil yakıtların yanması,
II. kireç taşının ayrışması,
III. bitkilerin fotosentez yapması

olaylarından hangileri sonucu gerçekleşir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

(2022 AYT)

10. Denizel ve karasal olmak üzere iki bölüme ayrılan su ekosistemleri biyoçeşitlilik açısından dünyanın önemli alanlarını oluştururlar. Bu ekosistemlerde; suyun fiziksel ve kimyasal özellikleri, durgun veya hareketli olması, sıcaklığı, derinliği, ışık ve besin madde miktarı gibi faktörler biyoçeşitlilik üzerinde önemli bir etkiye sahiptir.

Bu ekosistemlerdeki biyoçeşitlilikle ilgili aşağıdakilerden hangisi doğrudur?

- A) Kıyılarda karalardan taşınan besin maddelerinin açık denizlerden daha fazla olması canlı çeşitliliğini artırır.
B) Okyanus ve denizlerde 500 metreden daha derin ortamlarda canlı çeşitliliği daha fazladır.
C) Akarsuların yukarı çığırılarında yatak eğiminin fazla, akış hızının yüksek ve suların soğuk olması biyoçeşitliliği artırır.
D) Akarsuların okyanus veya denize döküldüğü ağız kısmı sıcaklık ve tuzluluk yönünden elverişsiz olduğu için biyoçeşitlilik düşüktür.
E) Kapalı havzalarda bulunan göllerde su sıcaklığının ve seviyesinin mevsimden mevsime değişmesi biyoçeşitliliği artırır.

(2020 AYT)

Madde Döngüleri ve Enerji Akışı - 1

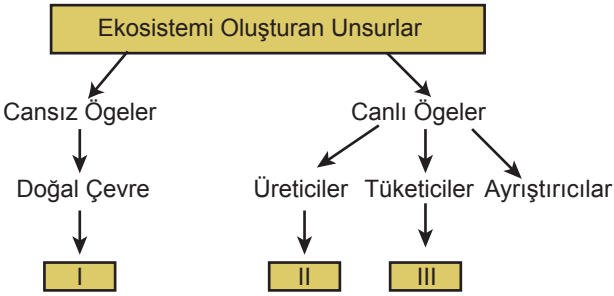
1. Step biyomu içerisinde bulunan bir ekosistemde yılan sayısının artış göstermesi sonucunda;

- I. fare,
- II. bitki,
- III. şahin

canlı türlerinden hangilerinin azalması beklenir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) I ve II
- D) I ve III
- E) II ve III

2.

Yukarıdaki şemada boş bırakılan I, II ve III numaralı yerlere yazılması gerekenler aşağıdakilerden hangisinde doğru verilmiştir?

I	II	III
A) Sıcaklık	Karga	Tavşan
B) Yağış	Yeşil bitkiler	Aslan
C) Bakteriler	Algler	Kurt
D) Işık	Mantarlar	Serçe
E) Kaktüs	Güneş	Geyik

3. Besin zincirinin ilk halkasını oluşturan üreticiler, inorganik maddeleri organik maddelere çevirerek canlı yaşamı için gerekli olan enerji ve besin maddelerini üretirler.

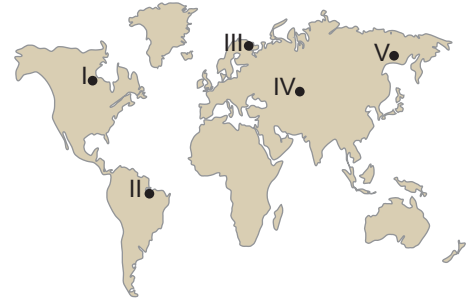
Buna göre, aşağıdaki canlılardan hangisi doğal çevrede üretici konumundadır?

- A) Mantarlar
- B) Kuşlar
- C) Bakteriler
- D) Bitkiler
- E) Sürüngenler

4. Aşağıdakilerden hangisi ekosistemlerin genel özelliklerinden biri değildir?

- A) Zamanla değişikliğe uğrar.
- B) İçerisinde bir hareketlilik vardır.
- C) Canlı ve cansız varlıklardan oluşur.
- D) Diğer ekosistemlerle çevrilidir.
- E) Sınırları sabit ve kesindir.

5. Birinci beslenme seviyesinin yoğun olduğu yerlerde enerji akışı hızlıdır.

Buna göre, harita üzerinde numaralanmış yerlerden hangisinde enerji akışının daha hızlı olması beklenir?

- A) I
- B) II
- C) III
- D) IV
- E) V

6. Enerji akışının genel özellikleri göz önüne alındığında canlılar arasında enerji akışının hangi yolla gerçekleştiği söylenebilir?

- A) Canlıların solunum yapmasıyla
- B) Canlıların birbirleriyle beslenmesiyle
- C) Ayrıştırıcılar tarafından ısı yayılmasıyla
- D) Ayrıştırıcıların atmosfere karbondioksit vermesiyle
- E) Güneş enerjisinin doğrudan bütün canlılara geçmesiyle

Madde Döngüleri ve Enerji Akışı - 1

7. I. Hafta sonu arkadaşlar ile yerleşim yerimizin yakınındaki kent ormanına gittik.
II. Yürüyüş esnasında derin nefes alarak kendimizi rahatlatmaya çalıştık.
III. Sonrasında dinlenmek için bir ağacın gölgesine oturduk.
IV. Arkadaşımdan birisi armuda benzeyen ahlat ağacının biz farkına varmasak da şu anda fotosentez ile meyve ürettiğini söyledi.
V. Yürüyüşümüz bittiğinde eve dönerken kent ormanında yasak olduğu halde mangal yakanlar dikkatimizi çekti.

Yukarıda verilen numaralandırılmış cümlelerin hangilerinde karbon üretimi gerçekleştiği söylenir?

- A) I ve II B) I ve IV C) II ve III
D) II ve V E) IV ve V

8. Canlılar yaşamlarını sürdürebilmek için doğal çevrede meydana gelen değişikliklere uygun özellikler kazanırlar.

Aşağıda verilenlerden hangisinde böyle bir durumun yaşandığı söylenemez?

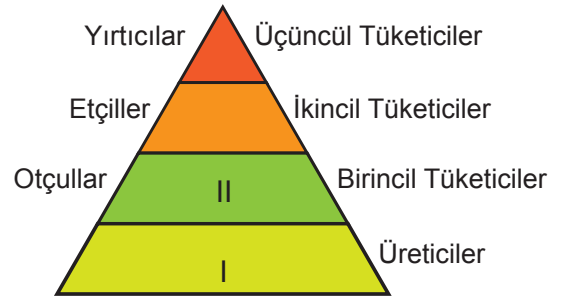
- A) Kutup ayılarının kış uykusuna yatmaları
B) Çöl bitkilerinin kısa boylu ve dikenli olması
C) Fokların derilerinin altında kalın bir yağ tabakası olması
D) Develerin kirpiklerinin gözlerini kapatacak kadar uzun olması
E) Kuzey Yarım Küre'de kuşların kış aylarında güneye göç etmesi

9. Hava kirliliği, ekosistemler üzerinde olumsuz etki yapan unsurlardan biridir. Enerji üretiminde ham madde kaynağı olarak fosil yakıtların seçimi hava kirliliği üzerinde oldukça etkili olmaktadır.

Buna göre, aşağıdaki enerji türlerinden hangisinin kullanımının artması ekosistemler üzerinde daha fazla olumsuz etki yapacaktır?

- A) Rüzgar enerjisi B) Dalga enerjisi
C) Hidroelektrik enerji D) Termik enerji
E) Jeotermal enerji

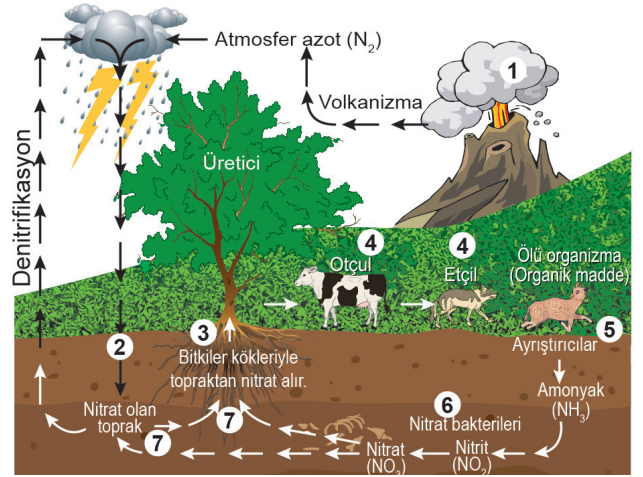
- 10.

Yukarıdaki besin piramidine göre, I ve II numara ile gösterilen yerlere aşağıdakilerden hangisi yazılırsa doğru olur?

I	II
A) Meşe ağacı	Geyik
B) Mantar	Tavşan
C) Aslan	Geyik
D) Kavak ağacı	Kurt
E) Deve	Serçe

11. Aşağıdaki görselde azot döngüsü gösterilmiştir.

Buna göre, atmosfer azotunun toprağa karışmasında;

- I. Yıldırımlar
II. Ağaçlar
III. Otçul hayvanlar

hangilerinin etkili olduğu söylenebilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) I ve III

Biyçeşitlilik - 2

1. İğne yapraklı orman biyomu ile ilgili aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

- A) Ağaçlar yıl boyunca yeşil kalır.
- B) Sert karasal iklim koşulları etkilidir.
- C) Sibiryaya ve Kanada'da geniş yer kaplar.
- D) Ağaçlar kısa boylu ve bodur çalılardır.
- E) Ayı, tilki, kar tavşanı, geyik, vaşak, kurt, başlıca hayvan türleridir.

2. Levha hareketlerinin biyoçeşitlik üzerindeki etkilerinden biri de deniz altında olan tabakaların su yüzeyine çıkarak karasal yaşam alanına dönüşmesidir.

Bu olay sonucunda karasal yaşam alanına dönüşen bir bölgede aşağıdakilerden hangisi görülebilir?

- A) Deniz canlılarına ait fosillerin bulunması
- B) Bazı kara canlılarının neslinin yok olması
- C) Yeni tuzlu su ekosistemlerinin oluşması
- D) Tatlı su ekosistemlerinin yok olması
- E) Biyolojik çeşitliliğin azalması

3. Dünya'nın jeolojik zamanlar içinde geçirdiği değişimler, canlı çeşitliliğini önemli ölçüde etkilemiştir. Bu değişimlerin başlıcaları kıtaların hareketi ve iklim değişiklikleridir.

Aşağıdakilerden hangisi bu değişimlerin etkisiyle açıklanamaz?

- A) Antarktika'da bitki ve hayvan fosillerinin bulunması
- B) Dinozorların ve mamutların neslinin yok olması
- C) Bering Boğazı'nın buzul dönemlerinde Asya ile Amerika kıtaları arasında göçler olması
- D) Süveyş Kanalı'nın açılması ile Kızıldeniz'den Akdeniz'e balık türlerinin geçiş yapması
- E) Günümüzde Güney Amerika, Afrika, Hindistan ve Avustralya'da benzer bitki ve hayvan fosillerinin bulunması

4. Her iklim kuşağına uyum gösterebilen canlı türleri vardır. Ekvatorial bölgedeki canlılar, ortalama 25 °C sıcaklıkta yaşarken kutuplara yakın yerlerde ise 0 °C'taki sıcaklıklarda yaşayabilen canlılar bulunmaktadır.

Buna göre, aşağıdaki canlı türlerinden hangisinin kutuplara yakın yerlerde yaşaması beklenmez?

- A) Zürafa
- B) Penguen
- C) Misk öküzü
- D) Boz ayı
- E) Ren geyiği

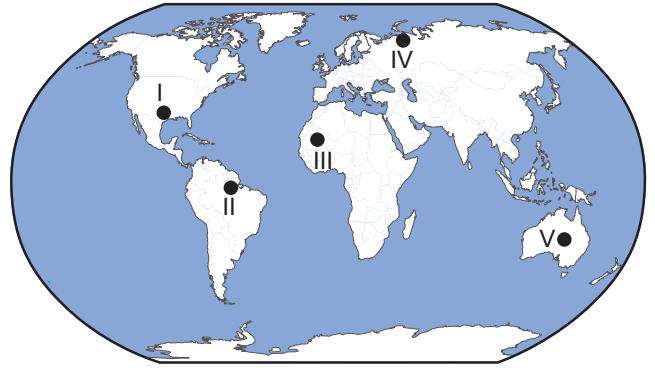
5. • Kutuplarda ve dağlardaki buzulların alanının genişlemesiyle bazı canlı türlerinin daha sıcak bölgelere göç etmesi

- Dinozorların ve mamutların neslinin yok olması

Bu durumlar biyolojik çeşitlilik üzerinde aşağıdaki unsurlardan hangisinin etkisi ile açıklanabilir?

- A) Yer şekillerinin
- B) Toprak yapısının
- C) Küresel ısınmanın
- D) İklim değişikliğinin
- E) Biyolojik faktörlerin

6. Bu biyomun başlıca hayvan toplulukları ren geyiği, misk öküzü, kutup tilkisi, kutup ayısı, boz ayı ve palyaço ördedir.

Haritada numaralandırılan alanların hangisi bu biyom içerisinde yer alır?

- A) I
- B) II
- C) III
- D) IV
- E) V

Biyçeşitlilik - 2

7. İnsanın doğaya etkilerine örnek olarak baraj ve göletlerin yapılması verilebilir.

İnsanın bu faaliyetinin;

- I. su ekosistemi oluşmasına,
- II. bazı canlı türlerinin yok olmasına,
- III. karasal bir ekosistemin yok olmasına

durumlardan hangilerine neden olması beklenir?

- A) Yalnız I B) Yalnız III C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

8. I. Genel olarak dağların denize bakan yamacında canlı çeşitliliği diğer yamacına göre daha zengindir.
II. Ekvator çevresinin çok sıcak ve yağışlı olması burada biyoçeşitliliği artırmıştır.
III. Genel olarak yükselti arttıkça canlı çeşitliliği azalır.

Yukarıdaki durumlardan hangileri yer şekillerinin etkisi ile açıklanamaz?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

9. Aşağıdaki haritada bazı alanlar numaralandırılarak koyu renkle gösterilmiştir.

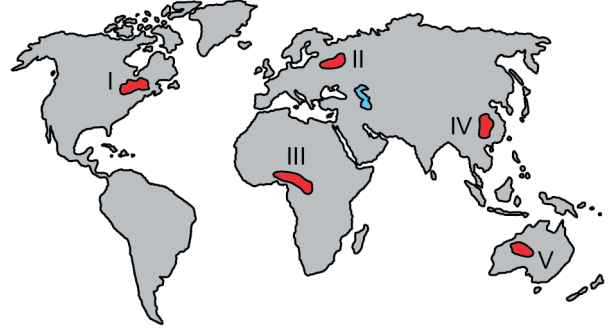

Bu alanların hangilerinde, insan faaliyetlerinin biyoçeşitliliğe olan olumsuz etkilerinin daha az olması beklenir?

- A) I ve II B) I ve IV C) II ve III
D) III ve V E) IV ve V

(2018 AYT)

10. Yıllık ortalama yağışın 200 mm'nin altına düştüğü alanlarda bitkilerin pek çoğu yaşayamaz.

Haritada numaralandırılan alanların hangisinde belirtilen koşuldaki bitki yaşamının daha sınırlı olduğu söylenebilir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V
(2021 AYT)

11. Genel olarak engebenin fazla olduğu alanlarda yağış, sıcaklık, nem gibi iklim elemanları kısa mesafelerde değişiklik gösterdiği için bu alanlarda engebenin az olduğu alanlara göre biyoçeşitliliğin daha zengin olması beklenir.

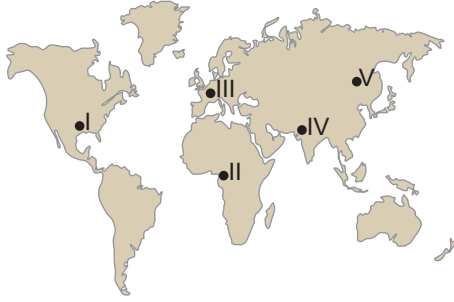

Haritada numaralandırılan alanların hangilerinde bu nedene bağlı olarak biyoçeşitliliğin daha zengin olduğu söylenebilir?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

(2020 AYT)

Biyçeşitlilik - 1

Yukarıdaki görsellerde bir biyomun belirgin bitki ve hayvan türlerinden bazıları gösterilmiştir.

Bu bitki ve hayvan türleri haritada numaralanmış alanlardan hangisinde görülür?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

2. • 70° – 80° enlemlerinde görülür.
• Bitki örtüsü yaz aylarında ortaya çıkan likenler ve kısa boylu otlardır.
• Ren geyiği, misk öküzü, yer faresi, kutup tilkisi, karibu gibi hayvanlar yaşar.

Bazı özellikleri verilen biyom aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Akdeniz B) Savan C) Tundra
D) Çöl E) Kutup

3. Yeryüzünde biyçeşitliliği tehdit eden en önemli biyolojik faktör insandır.

İnsan faaliyetlerinden;

- I. bataklıkların kurutulmasıyla tarım alanına dönüştürülmesi,
- II. akarsu üzerine kurulan barajlara yeni balık türlerinin bırakılması,
- III. tarımsal üretimi artırmak için bilinçsiz ilaç kullanılması

hangileri yukarıda bahsedilen duruma örnek olarak gösterilebilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) I ve III

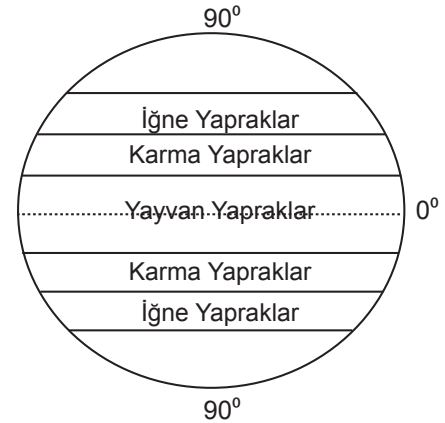

- Yıllık yağış miktarı fazla ve yağış rejimi düzenlidir
- En fazla canlı türü barındıran karasal biyomdur
- Bitki örtüsü her mevsim yeşil kalan geniş yapraklı ağaçlardan oluşan ormanlardır

Yukarıda özellikleri verilen biyom harita üzerinde numaralanmış alanlardan hangisinde görülmektedir ?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

5. Aşağıdaki görselde ekvatorun kutuplara doğru bitki topluluklarının dağılışı gösterilmiştir.

Bitkilerin bu şekilde dağılış göstermesinde aşağıdaki unsurlardan hangisinin etkisi daha fazladır?

- A) Nem B) Bakı C) Karasallık
D) Yükselti E) Enlem

6. Türkiye'de aşağıda verilen biyomlardan hangisine rastlanır?

- A) Çalı B) Savan C) Tundra
D) Çöl E) Kutup

Biyçeşitlilik - 1

7. Aşağıda verilenlerden hangisinin oluşumunda beşeri unsurlar etkili olmuştur?

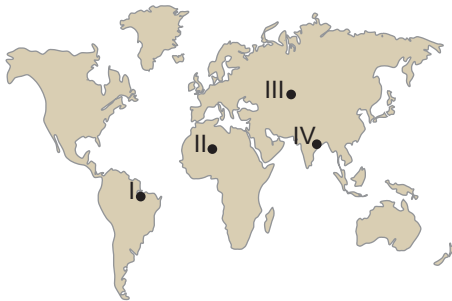
- A) Ekvator çevresinin çok sıcak ve yağışlı olması canlı çeşitliliğini artırmıştır.
- B) Güney Amerika Kıtası'nın doğusundaki fosiller ile Afrika Kıtası'nın batısındaki fosiller benzerlik göstermektedir.
- C) Tropikal İklim Bölgesi bitkisi olan muz, XX. yy da Anamur çevresinde yetiştirilmeye başlanmıştır.
- D) Tundra biyomuna ait olan hayvanların yağ tabakası, Ekvatorial yağmur ormanları biyomunda yaşayan hayvanlara göre daha kalındır.
- E) Dağların denize bakan yamaçlarında biyoçeşitlilik diğer yamaçlara göre daha zengindir.

8. Yıl içerisinde sıcaklık ve yağış koşullarının değişmesine bağlı olarak bazı hayvanlar göç ederek yaşamlarına devam etmektedirler.

Buna göre aşağıda verilen biyomların hangisinde yaşayan hayvanların diğerlerine göre daha az göç etmesi beklenir?

- A) Tropikal yağmur ormanları biyomu
- B) İğne yapraklı orman biyomu
- C) Çalı biyomu
- D) Step biyomu
- E) Savan biyomu

9. Su kaynakları bakımından zengin olan yerler genellikle canlı tür ve çeşitliliği bakımından da zengindir.

Buna göre, haritada verilen yerlerin hangilerinde canlı tür ve çeşitliliğinin daha zengin olması beklenir?

- A) I ve II
- B) I ve III
- C) II ve III
- D) I ve IV
- E) III ve IV

10. Aşağıda bazı biyom türleri verilmiştir.

- I. Savan
- II. Çalı
- III. Tundra
- IV. Çöl

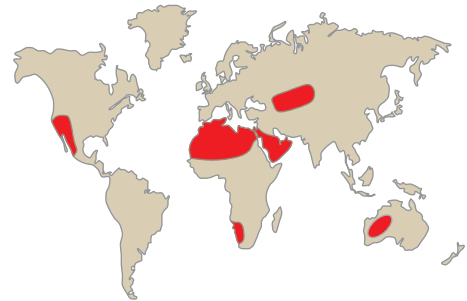
Bu biyomlardan hangi ikisi biyolojik çeşitlilik bakımından daha zengindir?

- A) I ve II
- B) I ve III
- C) II ve III
- D) II ve IV
- E) III ve IV

11. Aşağıdakilerden hangisi paleocoğrafyanın ilgilendiği konular arasındadır?

- A) Yüksek ve engebeli alanlarda canlı çeşitliliğinin az olması
- B) Anavatanı Brezilya olan kahvenin Afrika Kıtası'nda yaygın olarak üretilmesi
- C) Deniz seviyesinde meydana gelen değişimler ile kıyılarda yaşayan bazı canlı türlerinin yok olması
- D) İklim değişiklikleri sonucunda bazı canlı türlerinin neslinin yok olması
- E) Sıcak ve nemli bölgelerde biyolojik çeşitliliğin fazla olması

12. Aşağıdaki harita üzerinde biyolojik çeşitlilik bakımından fakir olan bir biyomun dağılışı gösterilmiştir.

Bu biyom aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Çöl
- B) Tundra
- C) Çalılık
- D) Geniş Yapraklı Orman
- E) Savan